

เอกสารวิชาการ

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อน
สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

โดย

นางสาวจุไรรัตน์ ฌนอมกิจ
กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข
ธันวาคม 2565

คำนำ

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้คนไทยมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารนอกบ้าน และอาหารปรุงแต่งมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาหารที่มีพลังงาน ไขมัน น้ำตาล โซเดียมสูง อาจนำไปสู่ปัจจัยเสี่ยงการเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรังจากการบริโภคอาหาร คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ จึงมีนโยบายในการดำเนินงานขับเคลื่อนมาตรการสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ซึ่งเป็นสัญลักษณ์อย่างง่าย (Simplified Logo) สำหรับสื่อสารให้ผู้บริโภคทราบว่าผลิตภัณฑ์อาหารนั้นมีส่วนประกอบของน้ำตาล ไขมัน และโซเดียม ที่ลดน้อยลงตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ผู้บริโภคใช้ตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทางเลือกสุขภาพได้ง่ายขึ้นแล้ว ยังเป็นมาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการพัฒนาสูตรอาหารที่มีคุณค่าโภชนาการที่ดีขึ้น และในระยะยาวจะช่วยปรับพฤติกรรมผู้บริโภคให้มีความคุ้นชินกับรสชาติอาหารที่มีความหวาน มัน เค็มลดลง ทำให้เกิดอุปสงค์อาหารทางเลือกสุขภาพซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการขยายตัวของอุตสาหกรรมอาหารทางเลือกสุขภาพด้วย ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวได้มีการดำเนินงานมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2558 ผู้เขียนจึงมีความคิดเห็นว่าเพื่อเป็นการพัฒนามาตรการการขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าว ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ โดยดำเนินการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals, SDGs) ขององค์การสหประชาชาติคือการสร้างตัวเลือกผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงด้านการบริโภคอาหารที่นำไปสู่การเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ซึ่งจะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย เป้าหมายย่อย 3.4 ลดการตายก่อนวัยอันควรจากโรคไม่ติดต่อให้ลดลงหนึ่งในสามผ่านทางการป้องกันและการรักษาโรค และสนับสนุนสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี ภายในปี พ.ศ. 2573 ตัวชี้วัด 3.4.1 อัตราการตายของผู้ที่เป็นโรคหัวใจและหลอดเลือด โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน หรือโรคระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาข้อมูลนำไปสนับสนุนการจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาต่าง ๆ

ดังนั้น ผู้เขียนจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารวิชาการฉบับนี้จะเป็นข้อมูลต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เพื่อนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการประกอบการพิจารณามาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรังจากการบริโภคอาหาร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของการกำกับดูแลและคุ้มครองผู้บริโภคต่อไป

จุไรรัตน์ ถนนอกกิจ

ธันวาคม 2565

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้วิถีชีวิตของประชาชนและพฤติกรรมการบริโภคอาหารเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดในปัจจุบันคือ ประชาชนพึ่งพิงอาหารนอกบ้านหรืออาหารสำเร็จรูปมากขึ้น จากข้อมูลผลการสำรวจการบริโภคอาหารของประชาชนไทย ปี 2561 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ แสดงให้เห็นว่าประชาชนไทยมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 57.4) มีการบริโภคอาหารสำเร็จรูป ดังนั้นคุณภาพของอาหารสำเร็จรูปจากระบบตลาด (Commercial Foods) จึงเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่กำหนดภาวะสุขภาพของประชาชน นอกจากนี้พฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนก็เป็นปัจจัยเสริมให้การเจ็บป่วยอันเนื่องจากการบริโภคอาหารมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เช่น ประชาชนบริโภคอาหารที่หลากหลายน้อยลง หรือการรับประทานอาหารรสหวานหรือเค็มจัด หรือไขมันสูงจนขาดความสมดุลของสารอาหารที่ได้รับ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-Communicable Disease; NCDs) เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคไตเรื้อรัง และโรคมะเร็ง เป็นต้น

เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรังจากการบริโภคอาหาร คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ จึงมีนโยบายในการดำเนินงานขับเคลื่อนมาตรการสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ซึ่งเป็นสัญลักษณ์อย่างง่าย (Simplified Logo) สำหรับสื่อสารให้ผู้บริโภคทราบว่าผลิตภัณฑ์อาหารนั้นมีส่วนประกอบของน้ำตาล ไขมัน และโซเดียมที่ลดน้อยลงตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ผู้บริโภคใช้ตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ทางเลือกสุขภาพได้ง่ายขึ้นแล้ว ยังเป็นมาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการพัฒนาสูตรอาหารที่มีคุณค่าโภชนาการที่ดีขึ้น และในระยะยาวจะช่วยปรับพฤติกรรมผู้บริโภคให้มีความคุ้นชินกับรสชาติอาหารที่มีความหวาน มัน เค็มลดลง ทำให้เกิดอุปสงค์อาหารทางเลือกสุขภาพซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการขยายตัวของอุตสาหกรรมอาหารทางเลือกสุขภาพด้วย

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายตามนโยบายคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ
2. เพื่อศึกษาและประมวลข้อคิดเห็นต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

วิธีการดำเนินงาน คือ การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของสภาพปัญหาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มาผ่านกระบวนการประชุมระดมสมอง เพื่อนำไปสู่การจัดทำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงอาหาร

และโภชนาการ ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางหรือมาตรการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อไป

ผลการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ตามนโยบายคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พบว่า มาตรการสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เป็นเพียงมาตรการสมัครใจที่ใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสารว่าผลิตภัณฑ์อาหารนั้นมีปริมาณน้ำตาล ไขมัน โซเดียม หรือสารอาหารอื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์กลุ่มเดียวกัน โดยมีกฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ฉบับ ปัจจุบันมีเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบพิจารณาครอบคลุมกลุ่มอาหารจำนวน 13 กลุ่ม และมีผลิตภัณฑ์ที่ผ่านเกณฑ์การรับรองจำนวน 2,582 ผลิตภัณฑ์ จาก 409 บริษัท โดยมีหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ภายใต้การดำเนินงานมูลนิธิส่งเสริมโภชนาการ ฯ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นองค์กรกลางทางวิชาการ ทำหน้าที่ในการตรวจสอบและให้การรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ และยังไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมในการขอขึ้นทะเบียนเพื่อรับรองผลิตภัณฑ์ ซึ่งจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าการพัฒนาเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการอาจมีไม่มากพอหรือยังไม่ครอบคลุมกลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารที่หลากหลาย ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้ (1) วิธีการกำหนดเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการในแต่ละกลุ่มอาหาร จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลวิชาการ และข้อมูลทางโภชนาการของผลิตภัณฑ์ที่มีการจัดหน่ายในท้องตลาดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบสำหรับการพัฒนาหรือกำหนดเกณฑ์ (2) การพัฒนาสูตรของผู้ประกอบการ ซึ่งการพัฒนาสูตรอาหารนั้นไม่ได้คำนึงถึงแต่เพียงปัจจัยด้านคุณค่าทางโภชนาการ เนื่องจากว่าอาหารที่ปรับสูตรนั้นอาจมีรสชาติไม่ดีหรือผู้บริโภคไม่ยอมรับ หรือหากเกณฑ์การรับรองสัญลักษณ์นั้น ไม่สามารถเป็นได้ทางเทคโนโลยีการผลิต ก็จะไม่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์อาหารออกมาจำหน่ายได้จริง ดังนั้นการพัฒนาเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาสูตรอาหารที่ให้คุณค่าทางโภชนาการที่ดีกว่าสูตรทั่วไปในกลุ่มอาหารเดียวกัน (2) ความเป็นได้ทางเทคโนโลยีการผลิต และ (3) การยอมรับของผู้บริโภคด้านประสาทสัมผัส

อย่างไรก็ตามจากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564 ด้านการรับรู้เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพและการตัดสินใจเลือกซื้อ พบว่าประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 41.5 เคยพบเห็นสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ และในจำนวนผู้ที่เคยพบเห็นร้อยละ 63.9 ตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการความร่วมมือกันในการประชาสัมพันธ์เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพให้มีความต่อเนื่อง และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อสร้างความรอบรู้สุขภาพให้ผู้บริโภค (Health literacy) มีความรู้เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เข้าถึงผลิตภัณฑ์ เข้าใจประโยชน์ ก็จะสามารถนำไปสู่การปรับพฤติกรรมบริโภคได้ เพื่อสุขภาพของตนเอง

2. ผลการศึกษาและประมวลความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย จากการสอบถามความคิดเห็นผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ทั้งหมดจำนวน 409 บริษัท มีผู้ประกอบการให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจำนวน 212 บริษัท คิดเป็น ร้อยละ 58.22 พบว่า ผู้ประกอบการมีความเห็นด้วยว่าสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้ในการจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการปรับสูตรลดหวาน มัน เค็ม และเป็นจุดขายที่ทำให้ผู้บริโภคหันมาสนใจเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้ยอดขายผลิตภัณฑ์สูงขึ้น ในระดับมาก ในขณะที่เดียวกันความเห็นต่อการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ซึ่งมีอัตราค่าธรรมเนียมเรียกเก็บที่ 10,000 บาทต่อผลิตภัณฑ์พบว่าผู้ประกอบการมีความเห็นต่อการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพในระดับปานกลาง

ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ยังมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานดังกล่าวในระดับมาก โดยผู้ประกอบการสามารถใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพเป็นจุดขายและประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการปรับลดหวาน มัน เค็ม เพื่อจูงใจผู้บริโภค เพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ และสร้างโอกาสในการแข่งขันทางการค้าได้ ในขณะเดียวกันอาจจะต้องมีการพิจารณาอัตราการเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพให้มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ เพื่อไม่ให้เกิดภาระสำหรับผู้ประกอบการ นอกจากนี้จากการประมวลข้อมูลความคิดเห็นของผู้ประกอบการและนำมาจัดกลุ่มความคิดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการจัดทำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย โดยสรุปเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้ ประเด็นที่ 1 รูปแบบสัญลักษณ์ เกณฑ์สารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรอง ค่าธรรมเนียม และ หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ประเด็นที่ 2 การขับเคลื่อนของหน่วยงานภาครัฐ และ ประเด็นที่ 3 การประชาสัมพันธ์

3. ผลการจัดทำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย สามารถสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย โดยแบ่งเป็น 5 ประเด็น ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านนโยบาย (Policy) ภาครัฐควรกำหนดให้เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เป็นโครงการสำคัญ (Flagship project) ภายใต้แผนปฏิบัติการการจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2566-2570) โดยกำหนดให้มีตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในการดำเนินงาน เพื่อเป็นกรอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการอ้างอิงในการของบประมาณ เพื่อมาดำเนินงานขับเคลื่อนในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ มากขึ้น รวมทั้ง ภาครัฐควรจัดทำความร่วมมือกับสมาคมค้าปลีก ให้ร้านค้าปลีกหรือร้านสะดวกซื้อที่ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้ง่ายมีผลิตภัณฑ์หรือรายการอาหาร และ เครื่องดื่มที่ได้รับสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพจำหน่ายภายในร้าน

ประเด็นที่ 2 ด้านกฎหมาย (Regulation) การปรับปรุงประกาศกระทรวงสาธารณสุข และประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานที่เป็นปัจจุบัน อาทิเช่น การดำเนินงานของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ การปรับรูปแบบการแสดงสีของสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ การปรับเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ เป็นต้น รวมทั้งการบูรณาการจัดทำแผนติดตามและเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

ประเด็นที่ 3 ด้านวิชาการ (Academic) การจัดทำแผนขยายเกณฑ์สารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการในกลุ่มอาหารและควรกำหนดค่าเป้าหมายของการดำเนินงาน เช่น จำนวนเกณฑ์ต่อปี เพื่อให้จำนวนกลุ่มอาหาร ที่ได้รับการรับรอง มีหลากหลายในท้องตลาด เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้ง่าย รวมทั้งการขยายเกณฑ์สารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการในกลุ่มอาหารให้ครอบคลุมมากขึ้น เพื่อให้มีผลิตภัณฑ์อาหารที่เป็นทางเลือกให้แก่ผู้บริโภคเลือกซื้อและบริโภคเพิ่มขึ้น เช่น กลุ่มผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ ชุปก้อนสำเร็จรูป ผงปรุงรส ข้าวปรุงแต่ง กลุ่มอาหารสำหรับผู้สูงอายุ กลุ่มอาหารทางการแพทย์ กลุ่มเครื่องดื่ม (เครื่องดื่มช็อคโกแลต โกโก้ และมอลต์สก็ด) เป็นต้น

ประเด็นที่ 4 ด้านการบริหารจัดการ (Management) การศึกษาความยั่งยืนของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ในปัจจุบัน และการดำเนินงานพิจารณาเพิ่มเติมหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบและรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ รวมทั้งการจัดทำแนวทางการเก็บค่าธรรมเนียมการขอการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ควรแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ผู้ประกอบการรายใหญ่ เป็นจำนวนเงิน 10,000 บาท/ผลิตภัณฑ์/3 ปี และ ผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก (SMEs) ควรกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมที่ต่ำกว่า ตลอดจนการกำหนดระยะเวลาการเก็บค่าธรรมเนียม ควรแบ่งระยะ (phase) เวลาและควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการทราบล่วงหน้า

ประเด็นที่ 5 การสร้างความรอบรู้สุขภาพ (Health literacy) และการประชาสัมพันธ์ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดการดำเนินงานส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์ที่เป็นสัญลักษณ์เดี่ยว (single simple) ไปในทิศทางเดียวกัน มีการวัดและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน ทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน รวมทั้งการสร้างความรู้สุขภาพ (Health literacy) เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายในกลุ่มเป้าหมายให้ขยายวงกว้างเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มวัยเรียนและกลุ่มผู้สูงวัย ตลอดจนการจัดทำแผนบูรณาการการประชาสัมพันธ์ประจำปี เพื่อใช้เป็นแนวทางเดียวกันในการประชาสัมพันธ์

จากข้อมูลดังกล่าวผู้เขียนได้นำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อเป็นข้อมูลเสนอให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องนี้ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้หน่วยงานๆต่างที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบและยินดีนำข้อเสนอดังกล่าวไปดำเนินการ ทั้งนี้ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ฯ ดังกล่าวจะมีการติดตามผลในการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี (คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง 3) ซึ่งมีการประชุมปีละ 2 ครั้ง เพื่อสรุปผลและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเสนอต่อการประชุมคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ซึ่งมีการประชุม ปีละ 1-2 ครั้ง ต่อไป เพื่อให้การขับเคลื่อนเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายบรรลุตามวัตถุประสงค์คือเป็นเครื่องมืออย่างง่ายสำหรับผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกบริโภค ผลิตภัณฑ์อาหาร ซึ่งจะช่วยและนำไปสู่การปรับพฤติกรรมผู้บริโภค ลดหวาน มัน เค็ม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	๗
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	2
1.3 กรอบแนวคิด	2
1.4 วิธีการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	6
2.1 สถานการณ์โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ระดับโลกและระดับประเทศ	6
2.2 สถานการณ์โภชนาการของคนไทย	8
2.3 นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญญาณโภชนาการอย่างง่าย	10
2.4 การแสดงฉลากโภชนาการบนบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์อาหาร	11
บทที่ 3 ผลการศึกษา	17
3.1 การศึกษาผลการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญญาณโภชนาการอย่างง่าย ตามนโยบายคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ	17
3.2 การศึกษาและประมวลความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญญาณโภชนาการอย่างง่าย	47
3.3 การจัดทำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญญาณโภชนาการอย่างง่าย	69
บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ	72
4.1 สรุป	72
4.2 ข้อเสนอแนะ	85
เอกสารอ้างอิง	86
ภาคผนวก	
ภาคผนวก 1	88
ภาคผนวก 2	89
ภาคผนวก 3	90

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบนฉลากอาหาร เพื่อลดการบริโภคอาหารหวาน มัน เค็ม และการบริโภคอาหารปลอดภัย ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโครงการฯ	9
2	เปรียบเทียบจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารอย่างปลอดภัย ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโครงการฯ	10
3	เกณฑ์สารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการของกลุ่มอาหารจำนวน 13 กลุ่ม	25
4	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ตั้งแต่ปี 2558-2565	42
5	สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” เป็นสัญลักษณ์ที่ผู้ประกอบการใช้ในการจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการปรับสูตรลดหวาน มัน เค็ม	48
6	สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” บนฉลากผลิตภัณฑ์อาหารเป็นจุดขายที่ทำให้ผู้บริโภคหันมาสนใจเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์ของท่าน ส่งผลให้ยอดขายผลิตภัณฑ์สูงขึ้น	49
7	สรุปข้อมูลความเห็นของผู้ประกอบเรื่องสัดส่วนของผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์ “ทางเลือกสุขภาพ” ที่จำหน่ายออกสู่ตลาดเป็นร้อยละเท่าใด	51
8	ความเห็นต่อการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ”	54
9	สรุปข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย	75
10	แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย	80

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อน สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย	3
2	อัตราการเสียชีวิตปรับมาตรฐาน (Age-standardized death-rate) ด้วยโรคไม่ติดต่อ ต่อประชากร แสคนคนในกลุ่มประเทศภูมิภาคเอเชียใต้-ตะวันออก (SEARO) ปี พ.ศ. 2559	7
3	อัตราการเสียชีวิตอย่างหยาบจากโรคไม่ติดต่อที่สำคัญต่อประชากรแอสคนคน ปี พ.ศ. 2557 - 2561	7
4	ชุดการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบนฉลากอาหาร เพื่อลดการบริโภคอาหารหวาน มัน เค็ม และการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารปลอดภัย	9
5	ตัวอย่างฉลากโภชนาการของผลิตภัณฑ์อาหาร	13
6	ตัวอย่างฉลากโภชนาการแบบจีดีเอ (GDA)	14
7	ตัวอย่างสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพของประเทศต่างๆ	15
8	สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย หรือสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพของประเทศ ไทย	15
9	สรุปสาเหตุของการมีสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย หรือสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือก สุขภาพของประเทศไทย	16
10	กลไกการบริหารจัดการสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย	18
11	ตัวอย่างรูปแบบและสีของสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายกรณีแสดงข้อความเป็นภาษาไทย	19
12	ตัวอย่างรูปแบบและสีของสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย กรณีประสงค์แสดงข้อความเป็นภาษาอังกฤษ	20
13	ขั้นตอนการขอขึ้นทะเบียนสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ	41
14	ตัวอย่างการประชาสัมพันธ์เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ภายใต้การดำเนินงานกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	44
15	ตัวอย่างการประชาสัมพันธ์เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ภายใต้การดำเนินงานหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ	45
16	ข้อมูลการประเมินผลการรับรู้เข้าใจและนำไปใช้ สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือก สุขภาพ”	44
17	สัดส่วนของผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์ “ทางเลือกสุขภาพ” ที่จำหน่าย ออกสู่ตลาด	48
18	ความนิยมของผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ	49

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้วิถีชีวิตของประชาชนและพฤติกรรมการบริโภคอาหารเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดในปัจจุบันคือ ประชาชนพึ่งพิงอาหารนอกบ้านหรืออาหารสำเร็จรูปมากขึ้น จากข้อมูลผลการสำรวจการบริโภคอาหารของประชาชนไทย ปี 2561 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ¹ แสดงให้เห็นว่าประชาชนไทยมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 57.4) มีการบริโภคอาหารสำเร็จรูป ดังนั้นคุณภาพของอาหารสำเร็จรูปจากระบบตลาด (Commercial Foods) จึงเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่กำหนดภาวะสุขภาพของประชาชน นอกจากนี้พฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนก็เป็นปัจจัยเสริมให้การเจ็บป่วยอันเนื่องจากการบริโภคอาหารมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เช่น ประชาชนบริโภคอาหารที่หลากหลาย น้อยลง หรือการรับประทานอาหารรสหวานหรือเค็มจัด หรือไขมันสูงจนขาดความสมดุลของสารอาหารที่ได้รับ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-Communicable Disease; NCDs) เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หัวใจและหลอดเลือด ไตเรื้อรัง และมะเร็ง เป็นต้น

ภาวะคุณภาพของประชาชนอันเนื่องมาจากการบริโภคอาหารไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ยังเป็นภัยคุกคามต่อเศรษฐกิจของประเทศด้วย เนื่องจากภาครัฐต้องมีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสุขภาพ และรวมไปถึงการเกิดขึ้นของค่าใช้จ่ายจากการขาดงาน การสูญเสียผลผลิต ความพิการ การเกษียณก่อนวัยอันควร การเสียชีวิตก่อนวัยอันควร และค่าใช้จ่ายจากการต้องมีผู้ดูแล โดยข้อมูลรายงานภาระโรคและการบาดเจ็บของประชากรไทย พ.ศ. 2552² พบว่ากลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เป็นสาเหตุการเสียชีวิตถึง 314,340 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 73 ของการเสียชีวิตของประชากรไทยทั้งหมด จำนวนการเสียชีวิตจากกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ในประเทศไทยมากกว่าการเสียชีวิตจากสาเหตุอื่น ๆ ทั้งหมดรวมกันถึง 2.7 เท่า คิดเป็นมูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจถึง 200,000 ล้านบาท

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจึงมีมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดให้อาหารบางประเภทต้องแสดงฉลากโภชนาการและสัญลักษณ์โภชนาการแบบจีดีเอ (Guideline Daily Amount, GDA) อย่างไรก็ตามการแสดงฉลากดังกล่าวพบว่ามีข้อจำกัดในเรื่องที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจข้อมูลโภชนาการ ดังนั้น จึงได้มีการพัฒนาเครื่องมือสื่อสารด้านโภชนาการที่ง่ายต่อความเข้าใจ โดยพิจารณาจากตัวอย่างของประเทศที่ได้มีการศึกษาและใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายแสดงบนฉลากด้านหน้า (Front of Pack Labeling) ของ

¹ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ข้อมูลผลการสำรวจการบริโภคอาหารของประชาชนไทย 2561

² สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ ข้อมูลรายงานภาระโรคและการบาดเจ็บของประชากรไทย พ.ศ. 2552

ผลิตภัณฑ์อาหาร สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายเหล่านี้มีทั้งที่แสดงในลักษณะของสารอาหารที่มีในอาหารนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ความต้องการสารอาหารตามคำแนะนำของ FAO/WHO หรือแสดงสัญลักษณ์ว่าอาหารนั้นมีคุณค่าทางโภชนาการที่ดีกว่าผลิตภัณฑ์กลุ่มเดียวกันในท้องตลาด

ด้วยเหตุนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ จึงได้มีนโยบายในการดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้บริโภคใช้เครื่องหมายสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงผลิตภัณฑ์อาหารผ่านเกณฑ์สารอาหารที่กำหนดโดยมีปริมาณน้ำตาล ไขมัน และโซเดียมที่เหมาะสมเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารทางเลือกสุขภาพได้ง่ายขึ้น ผู้เขียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าว จึงมีแนวคิดจัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานเรื่องนี้ ได้นำไปใช้ในการพัฒนางานให้เกิดการขับเคลื่อนบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1.2.1 เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของสภาพปัญหาและผลการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายตามนโยบายคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ
- 1.2.2 เพื่อศึกษาและประมวลข้อคิดเห็นต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
- 1.2.3 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

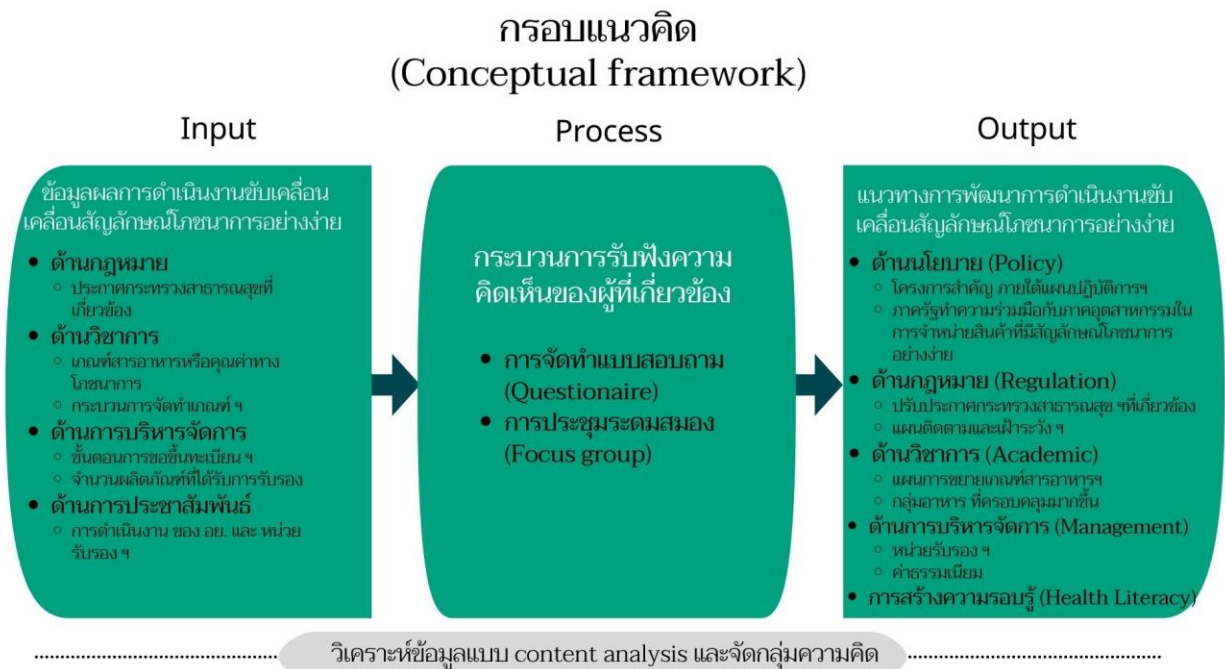
1.3 กรอบแนวคิด

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ผู้เขียนได้นำทฤษฎีระบบ (System Theory) มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา แสดงรายละเอียดดังภาพที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

สิ่งที่ป้อนเข้าไปหรือปัจจัยนำเข้า (Input) ข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการ โดยการศึกษาได้แก่ ข้อมูลของสภาพปัญหาและการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายที่ผ่านมาครอบคลุมในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ด้านกฎหมาย ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการแสดงความเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

กระบวนการหรือการดำเนินงาน (Process) การนำเอาสิ่งที่ป้อนเข้าไปหรือป้อนเข้ามา (Input) มาผ่านกระบวนการเพื่อนำไปสู่ผลผลิต (Output) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการศึกษานี้ได้นำสิ่งที่ป้อนเข้าไปหรือป้อนเข้ามา (Input) มาผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการประชุมระดมสมอง (Focus group)

ผลผลิต (Output) ผลที่เกิดจากกระบวนการของการนำป้อนเข้ามา (Input) มาผ่านกระบวนการ (Process) เพื่อให้เกิดผลผลิต (Output) ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด (Conceptual Framework)
การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

1.4 วิธีการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative study) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลักคือ

1) การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สถานการณ์โรคติดต่อไม่เรื้อรัง (NCDs) ข้อมูลผลการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 จนถึง ปี พ.ศ. 2565 จากเอกสารและรายงานการประชุมที่เกี่ยวข้อง

2) การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 การจัดทำแบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้เขียนได้กำหนดลักษณะคำถามในการศึกษาครั้งนี้ เป็น 2 ประเภท

(1) *คำถามปลายปิด (Close end question)* ในการสอบถามความคิดเห็น โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Rating scales) ซึ่งเป็นมาตรวัดที่ใช้สำหรับให้ผู้แสดงระดับความคิดเห็น เป็นการวัด 5 ระดับ (Likert Scale) ต่อแบบสอบถามในแต่ละข้อ ระดับความเห็นด้วยทั้ง 5 ระดับของ Likert Scale คือ ระดับความเห็นด้วยตั้งแต่พอใจหรือเห็นด้วยที่สุด (Favorable) จนถึงไม่พอใจหรือไม่เห็นด้วยที่สุด (Unfavorable) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วย

ระดับ 3 หมายถึง เฉยๆ

ระดับ 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ระดับ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ทั้งนี้เมื่อเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม จะนำค่าที่ได้ Likert scale มาหาค่าเฉลี่ย (X-Bar) โดยแปลผลความเห็นด้วยของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามแนวคิดของ Likert Rating scales ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

(2) *คำถามปลายเปิด (Open end question)* ในการให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่และนำข้อมูลความเห็นที่ได้มาวิเคราะห์จัดกลุ่มความคิด เพื่อนำไปเสนอในกระบวนการประชุมระดมสมอง

2.2 การประชุมระดมสมองกลุ่มเป้าหมาย (Focus group) เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และผู้บริโภค เมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2565 โดยผู้เขียนทำหน้าที่สรุปข้อมูลจากแบบสอบถามและจัดทำ (ร่าง) แนวทางการพัฒนาฯ และนำเสนอต่อที่ประชุมระดมสมอง ซึ่งผลจากการประชุมที่ได้เป็นข้อคิดเห็นต่อ(ร่าง)แนวทางการพัฒนาฯ เพื่อให้ผู้เขียนนำไปสรุป และจัดทำเป็น แนวทางการพัฒนาฯ เพื่อเสนอต่อ คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง 3 ต่อไป

2.3 การประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี (คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง 3) ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 โดยผู้เขียนทำหน้าที่สรุปข้อมูลจากการประชุมระดมสมองและจัดทำแนวทางการพัฒนาฯ พร้อมทั้งหน่วยงานรับผิดชอบ และนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง 3 ซึ่งมีมติที่ประชุมเห็นชอบตามข้อเสนอแนวทางการพัฒนาฯ ดังกล่าว

1.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ทฤษฎีและปฐมภูมิข้างต้น เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบข้อมูลสถานการณ์การดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

1.5.2 ทราบข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการที่สะท้อนต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เพื่อนำไปสู่การจัดทำแนวทางการพัฒนางานต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

1.5.2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายพร้อมหน่วยงานรับผิดชอบ

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

2.1 สถานการณ์โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ระดับโลกและระดับประเทศ

2.1.1 ระดับโลก

จากรายงานข้อมูลขององค์การอนามัยโลก (WHO)¹ ปี 2561 พบประชากรทั่วโลกเสียชีวิตจากโรค NCDs มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จาก 38 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2555 (คิดเป็นร้อยละ 68 ของสาเหตุการเสียชีวิตทั้งหมดของประชากรโลก) เป็น 41 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2559 (คิดเป็นร้อยละ 71 ของสาเหตุการเสียชีวิตทั้งหมดของประชากรโลก) โดยกลุ่มโรค NCDs ที่พบการเสียชีวิตมากที่สุด ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด (17.9 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 44) รองลงมาคือ โรคมะเร็ง (9.0 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 22) โรคทางเดินหายใจเรื้อรัง (3.8 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 9) และโรคเบาหวาน (1.6 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 4) ซึ่งในแต่ละปีพบผู้เสียชีวิตจากโรค NCDs ในกลุ่มอายุ 30-69 ปี หรือเรียกว่า “การเสียชีวิตก่อนวัยอันควร” มากถึง 15 ล้านคน โดยร้อยละ 85 เกิดขึ้นในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ต่ำและกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง โดยปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดความสูญเสียสุขภาพและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรง

สำหรับสถานการณ์โรคไม่ติดต่อในกลุ่มประเทศภูมิภาคเอเชียใต้-ตะวันออก (SEARO) ปี พ.ศ. 2559 พบว่า ประเทศอินโดนีเซีย มีอัตราการเสียชีวิตสูงสุดเท่ากับ 764 ต่อประชากรแสนคน สำหรับประเทศไทย มีอัตราการเสียชีวิตต่ำสุดเท่ากับ 427.4 ต่อประชากรแสนคน หากพิจารณารายเพศ พบว่าเพศชายมีอัตราการเสียชีวิตสูงกว่าเพศหญิงทุกประเทศ ยกเว้นประเทศภูฏานที่พบเพศหญิงมีอัตราการเสียชีวิตสูงกว่าเพศชายเล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบรายประเทศกับเพศ จะเห็นได้ว่า ประเทศเกาหลีเหนือ พบอัตราการเสียชีวิตในเพศชายสูงกว่าทุกประเทศเท่ากับ 954.6 ต่อประชากรแสนคน ในขณะที่ประเทศเมียนมาร์พบอัตราการเสียชีวิตในเพศหญิงสูงกว่าทุกประเทศเท่ากับ 691.6 สำหรับประเทศไทย พบเพศชายมีอัตราการเสียชีวิตสูงกว่าเพศหญิงเท่ากับ 521.5 และ 348.2 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 2

---

¹ World organization (2018) Noncommunicable diseases

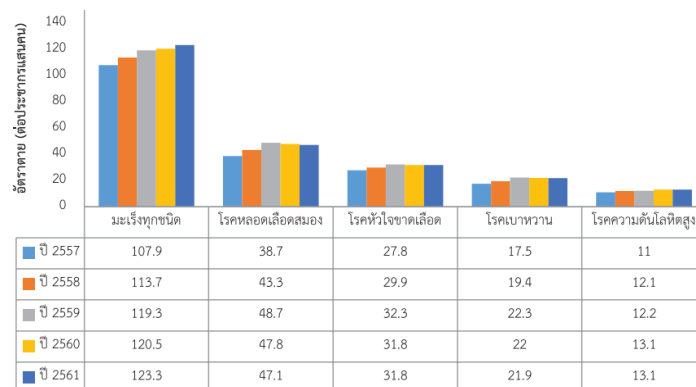

ภาพที่ 2 อัตราการเสียชีวิตปรับมาตรฐาน (Age-standardized death-rate) ด้วยโรคไม่ติดต่อ ต่อประชากรแสนคนในกลุ่มประเทศภูมิภาคเอเชียใต้-ตะวันออก (SEARO) ปี พ.ศ. 2559

ที่มา : World organization (2018) Noncommunicable diseases

2.1.2 ระดับประเทศ

สำหรับสถานการณ์ในประเทศไทย กลุ่มโรคไม่ติดต่อยังคงเป็นปัญหาสุขภาพอันดับหนึ่งของประเทศทั้งในมิติของจำนวนการเสียชีวิต และภาระโรคโดยรวม ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับสถานการณ์ระดับโลก จากรายงานข้อมูลรณบัตรของกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2561² พบอัตราการเสียชีวิตอย่างหยาบอันมีสาเหตุมาจากโรคไม่ติดต่อที่สำคัญ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในประชากรไทย โดยในปี พ.ศ. 2561 โรคไม่ติดต่อที่เป็นสาเหตุการตาย 3 อันดับแรกได้แก่ โรคมะเร็งรวมทุกประเภท รองลงมาคือ โรคหลอดเลือดสมอง และโรคหัวใจขาดเลือดคิดเป็นอัตราการเสียชีวิตเท่ากับ 123.3 47.1 และ 31.8 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 อัตราการเสียชีวิตอย่างหยาบจากโรคไม่ติดต่อที่สำคัญต่อประชากรแสนคน ปี พ.ศ. 2557-2561

ที่มา : ข้อมูลรณบัตร กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปี 2561

² กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2561) ข้อมูลรณบัตรระหว่างปี พ.ศ. 2557-2561

2.2 สถานการณ์ด้านโภชนาการของคนไทย

2.2.1 สถานการณ์การบริโภค น้ำตาล เกลือ ไขมัน

ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ.2561 ได้รายงานสถานการณ์การบริโภคน้ำตาลของประชากรไทยเฉลี่ย 25 ช้อนชาต่อวัน และข้อมูลจากการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยปี พ.ศ.2552 - 2553 รายงานการบริโภคน้ำมัน/กะทิ/ไขมัน เป็น 6 ช้อนชาต่อวัน อย่างไรก็ตาม พบว่าปริมาณการบริโภคของเด็กและวัยรุ่นสูงกว่าวัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ

นอกจากนี้ จากการศึกษาปริมาณโซเดียมที่คนไทยได้รับต่อวันของเครือข่ายลดบริโภคเค็ม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสมาคมโรคไตแห่งประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ.2564³ พบว่า ปริมาณโซเดียมเฉลี่ยในปัสสาวะอยู่ที่ 3,636 มิลลิกรัมต่อวัน ซึ่งสูงกว่าข้อเสนอแนะ (ข้อเสนอแนะให้บริโภคโซเดียมไม่เกิน 2,000 มิลลิกรัมต่อวัน น้ำตาลไม่เกิน 6 ช้อนชาต่อวัน และน้ำมันไม่เกิน 6 ช้อนชาต่อวัน) ส่งผลให้ประชาชนไทยเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังสูงขึ้น

2.2.2 พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ

จากข้อมูลการสำรวจความรู้และพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชนในชุมชนกลุ่มเป้าหมายภายใต้โครงการเครือข่ายชุมชนร่วมใจ ป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 25 จังหวัด ซึ่งมีแนวคิดในการดำเนินงานเพื่อให้คนในชุมชนร่วมกันสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อช่วยกันจัดการหรือป้องกันปัญหาด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ชุมชนในแต่ละพื้นที่นั้นประสบอยู่ผ่านเครือข่าย โดยมุ่งให้ทุกภาคส่วนในชุมชนพึ่งพาช่วยเหลือกันและกัน ร่วมกันเป็นพลังจิตอาสา และดำเนินกิจกรรมภายใต้วิถีชีวิตที่เหมาะสมกับชุมชนตนเอง เพื่อสร้างชุมชนที่สามารถดูแลตนเองให้มีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง มีสุขภาพแข็งแรงและปลอดภัย ป้องกันภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่หลงเชื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพโอ้อวดเกินจริง ไม่ใช้ยาที่มีการลักลอบผสมสารสเตียรอยด์ ยาชุด หรือยาที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยา การไม่ใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของสารห้ามใช้ รวมถึงการลดการบริโภคอาหารหวาน มัน เค็ม โดยการดำเนินงานดังกล่าวเป็นการบูรณาการการดำเนินงานระหว่างสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน และโรงพยาบาล (บวร.ร.) ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ให้เกิดผลดีต่อสุขภาพของบุคคลในชุมชนอย่างยั่งยืน

ซึ่งในการดำเนินงานโครงการฯ ดังกล่าว พบว่ามีชุมชนจากจังหวัดต่างๆ ได้แสดงความจำนงเสนอโครงการในการดำเนินงานพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชนตามสภาพปัญหาและบริบทของพื้นที่ โดยกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภคได้ทำการคัดเลือกโครงการ ฯ เพื่อให้การสนับสนุนด้านวิชาการและงบประมาณดำเนินการทั้งสิ้น 25 ชุมชน/ 25 จังหวัด เพื่อศึกษากระบวนการและผลการดำเนินงานพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชนในชุมชนกลุ่มเป้าหมาย และทำการสำรวจความรู้และพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยใช้ชุดข้อมูลรายละเอียดแสดงดังภาพที่ 4 เพื่อนำ

³ งานวิจัย Estimated dietary sodium intake in Thailand: A nation-wide population survey with 24-hour urine collections จัดทำโดยเครือข่ายลดบริโภคเค็ม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย และองค์การอนามัยโลก (WHO) ปี 2564

ผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพผู้บริโภคต่อไป

ภาพที่ 4 ชุดการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบนฉลากอาหาร เพื่อลดการบริโภคอาหารหวาน มัน เค็ม และการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารปลอดภัย

ที่มา: กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ผลการสำรวจความรู้และพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชนในชุมชนกลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ พบว่า จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมหลังจากผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมแล้วมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบนฉลากอาหาร เพื่อลดการบริโภคอาหารหวาน มัน เค็ม และการบริโภคอาหารปลอดภัย เพิ่มมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากข้อมูลบนฉลากอาหาร เพื่อลดการบริโภคอาหารหวาน มัน เค็ม และการบริโภคอาหารปลอดภัย ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโครงการฯ

ระดับความรู้	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมฯ		หลังเข้าร่วมกิจกรรมฯ	
	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารปลอดภัย	1,045	62.7	1,516	95.9
ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารปลอดภัย	662	37.3	65	4.1
รวม	1,667	100.0	1,581	100.0

ที่มา : กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข (2562)

นอกจากนี้ ยังพบว่าจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมหลังจากผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมแล้วมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารอย่างปลอดภัยเพิ่มมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารอย่างปลอดภัย ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโครงการฯ

ระดับพฤติกรรม	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมฯ		หลังเข้าร่วมกิจกรรมฯ	
	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารอย่างปลอดภัย	744	44.6	1,178	75.5
ไม่มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารอย่างปลอดภัย	923	55.4	403	25.5
รวม	1,667	100.0	1,581	100.0

ที่มา : กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข (2562)

2.3 นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

2.3.1 นโยบายคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ

มติที่ประชุมคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2558 โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เห็นชอบแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบาย ลด หวาน มัน เค็ม โดยใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย หรือสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ (Healthier Choice Logo) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ข้อมูลโภชนาการในรูปแบบสัญลักษณ์โภชนาการต่อผู้บริโภคในการเลือกซื้อและบริโภคอาหาร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการป้องกันปัญหาภาวะโภชนาการเกินและโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-communicable diseases, NCDs)

2.3.2 นโยบายกระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุขได้มีนโยบายมุ่งเน้นลดการบริโภคอาหาร หวาน มัน เค็ม ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งในการลดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-communicable diseases, NCDs) ประกอบกับมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติปี พ.ศ. 2552 เห็นชอบให้นำเสนอ “ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน” ต่อ คณะรัฐมนตรี (ครม.) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และให้ ครม.มอบหมายให้ คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติและคณะกรรมการอาหารแห่งชาติจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ฯ ให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี และสนับสนุนการใช้มาตรการลักษณะสีสัญญาณ พร้อมคำเตือนในอาหารที่มีไขมัน หรือน้ำตาล และเกลือ

2.3.3 ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

(1) ยุทธศาสตร์ลดการบริโภคเกลือและโซเดียมในประเทศไทย ปี พ.ศ.2559-2568

ยุทธศาสตร์ L Legislation and environmental reform – การปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการผลิต ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และเกิดผลิตภัณฑ์ที่มีโซเดียมต่ำ รวมทั้งเพิ่มทางเลือกและช่องทางการเข้าถึงอาหารที่มีปริมาณโซเดียมต่ำ

เป้าหมาย มีกฎระเบียบการให้ข้อมูลปริมาณโซเดียมในอาหารแก่ผู้บริโภค / มีผลิตภัณฑ์ที่มีโซเดียมต่ำเป็นทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค

ตัวชี้วัด จำนวนผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการแสดงข้อมูลปริมาณโซเดียม / จำนวนผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการปรับสูตรลดปริมาณโซเดียม

(2) แผนยุทธศาสตร์การป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ (พ.ศ.2560-2565)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนานโยบายสาธารณะและกฎหมายที่สนับสนุนการป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อ

เป้าหมาย ประชาชนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อลดลง

ตัวชี้วัด ร้อยละของประชาชนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อลดลง 5 ด้าน

(3) แผนปฏิบัติการด้านโภชนาการระดับชาติ 5 ปี (พ.ศ.2562-2566)

เป้าหมาย ประชาชนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

ตัวชี้วัด ร้อยละของประชาชนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ

(4) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ระยะที่ 1 (พ.ศ.2566-2570)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านอาหารศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคที่เหมาะสมและจัดการสภาพแวดล้อมของชุมชนที่เอื้อต่อการมีพฤติกรรมบริโภคเพื่อสุขภาพ

เป้าหมาย ผู้ผลิตอาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัย ผู้บริโภคเลือกบริโภคอาหารที่เหมาะสมตามวัยและสถานะต่างๆ ชุมชนมีภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการบริโภคอาหารที่ดี

ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการจัดการสภาพแวดล้อมด้านอาหารเพื่อการมีพฤติกรรมบริโภคที่เหมาะสม

2.4 การแสดงฉลากโภชนาการบนบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์อาหาร

พฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ โดยเฉพาะการบริโภคอาหารที่มีพลังงานและไขมันสูง โซเดียมสูง น้ำตาลสูง กรดไขมันอิ่มตัวสูง รวมถึงการทำกิจกรรมทางกายและการบริโภคผักและผลไม้ที่น้อยเกินไป ล้วนมีผลเสียต่อสุขภาพโดยตรงทั้งสิ้น การปรับเปลี่ยนการบริโภคอาหารให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการจึงเป็นกลยุทธ์เชิงป้องกันที่สำคัญ ซึ่งภาครัฐต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและให้เกิดประสิทธิผลอย่างเร่งด่วน เพื่อลดอุบัติการณ์ของโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว การที่ภาครัฐต้องการใช้อาหารเป็นกลยุทธ์ในการลดความเสี่ยงของการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง จำเป็นต้องส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีความรู้ที่เพียงพอในการเลือกบริโภคอาหารที่เหมาะสมกับสภาวะร่างกายและสุขภาพของตน และต้องส่งเสริมให้มีอาหารซึ่งมีคุณค่าเหมาะสมที่ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงและซื้อหาได้

ทั้งนี้ สัจจปัจจุบันผู้บริโภคมีการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารที่ผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น ฉลากบนบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์อาหารจึงกลายเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและให้ความรู้กับผู้บริโภคที่มีความสำคัญมาก และยังเป็นช่องทางที่สำคัญของผู้ผลิตในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์สินค้าแก่ผู้บริโภค เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ และโอกาสในการแข่งขันทางการค้า นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภค ยังใช้ฉลากเป็นเครื่องมือในการติดตามและทวนสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์อาหารหลังจากออกสู่

ห้องตลาดด้วย ทั้งนี้ ฉลากที่มีข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจง่ายย่อมช่วยให้ผู้บริโภคสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณค่าโภชนาการเหมาะสม

อย่างไรก็ตามการอ่านฉลากโภชนาการก่อนเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ไม่ควรละเลย เพราะผู้บริโภคสามารถนำข้อมูลบนฉลากมาพิจารณา เพื่อเลือกรับประทานอาหารให้เหมาะกับสุขภาพของตนเอง และหลีกเลี่ยงอาหารที่อาจส่งผลเสียต่อสุขภาพได้

ฉลากโภชนาการ⁴ คือ ฉลากอาหารที่มีการแสดงข้อมูลโภชนาการของอาหารนั้นอยู่ในกรอบสี่เหลี่ยม หรือที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า “Nutrition Information” ที่ระบุรายละเอียดของชนิดและปริมาณสารอาหารที่มีในอาหารนั้นไว้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ใส่ใจสุขภาพ หรือ ผู้สูงวัยที่ป่วยเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและหลอดเลือด เป็นต้น เพราะจะช่วยให้ทราบถึงชนิดและปริมาณสารอาหารที่จะได้รับจากการบริโภคอาหารนั้น ๆ ทำให้เลือกบริโภคอาหารได้ตรงตามภาวะโภชนาการของแต่ละบุคคล และสามารถนำมาเปรียบเทียบ เพื่อเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารยี่ห้อที่ให้ประโยชน์มากที่สุดได้อีกด้วย ที่สำคัญยังช่วยให้ผู้บริโภคหลีกเลี่ยงสารอาหารที่ไม่ต้องการได้ เช่น เป็นโรคไตต้องควบคุมปริมาณโซเดียม หรือไขมันในเลือดสูงต้องควบคุมโคเลสเตอรอล เป็นต้น

ฉลากโภชนาการ คือส่วนหนึ่งบนฉลากผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการแสดงข้อมูลและความรู้ด้านคุณค่าทางโภชนาการของผลิตภัณฑ์อาหารนั้น โดยชนิดของสารอาหารที่ระบุ ได้แก่ ชนิดที่จำเป็นต้องบริโภคเพื่อป้องกันปัญหาโภชนาการขาดและจำกัดการบริโภคเพื่อลดความเสี่ยงของโรคโภชนาการเกิน ซึ่งมีการนำเสนอปริมาณที่มีเปรียบเทียบกับปริมาณที่ควรได้รับต่อวัน สำหรับผู้ที่มีอายุ 6 ปีหรือมากกว่า ซึ่งต้องการพลังงาน 2,000 กิโลแคลอรี ฉลากโภชนาการแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

(1) ฉลากโภชนาการเต็มรูปแบบ เป็นฉลากแสดงชนิดและปริมาณสารอาหารสำคัญที่คนทั่วไปควรรู้ 15 รายการ ได้แก่ พลังงานทั้งหมด พลังงานจากไขมัน ไขมันทั้งหมด ไขมันอิ่มตัว คอเลสเตอรอล โปรตีน คาร์โบไฮเดรตทั้งหมด โยอาหาร น้ำตาล โซเดียม วิตามินเอ วิตามินบี 1 วิตามินบี 2 แคลเซียม และธาตุเหล็ก ส่วนใหญ่มักมีลักษณะเป็นชุดข้อมูลแนวดิ่ง แต่หากบรรจุภัณฑ์นั้นมีความสูงจำกัดก็สามารถแสดงฉลากโภชนาการเต็มรูปแบบในแนวนอนตามเกณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ได้เช่นกัน

(2) ฉลากโภชนาการแบบย่อ เป็นฉลากที่ใช้กรณีที่มีสารอาหารในอาหารหรือเครื่องดื่มเป็นปริมาณน้อยมากจนถือว่าเป็นศูนย์ตั้งแต่ 8 รายการขึ้นไปจากที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ 15 รายการ จึงไม่มีความจำเป็นต้องแสดงฉลากเต็มรูปแบบ

⁴ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 182) พ.ศ.2541 เรื่อง ฉลากโภชนาการ

ข้อมูลโภชนาการ	
หนึ่งหน่วยบริโภค :.....(.....)	
จำนวนหน่วยบริโภค.....	
คุณค่าทางโภชนาการต่อหนึ่งหน่วยบริโภค	
พลังงานทั้งหมด ..... กิโลแคลอรี (พลังงานจากไขมัน ..... กิโลแคลอรี)	
ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน*	
ไขมันทั้งหมด ..... ก.	.....%
ไขมันอิ่มตัว ..... ก.	.....%
โคเลสเตอรอล ..... มก.	.....%
โปรตีน ..... ก.	
คาร์โบไฮเดรตทั้งหมด ..... ก.	.....%
ใยอาหาร ..... ก.	.....%
น้ำตาล ..... ก.	
โซเดียม ..... มก.	.....%
ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน*	
วิตามินเอ .....%	วิตามินบี 1 .....%
วิตามินบี 2 .....%	แคลเซียม .....%
เหล็ก .....%	
* ร้อยละของปริมาณสารอาหารที่แนะนำไว้บริโภคต่อวันสำหรับคนไทยอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป (Thai RDI) โดยคิดจากความต้องการพลังงานวันละ 2,000 กิโลแคลอรี	
ความต้องการพลังงานของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ผู้ที่ต้องการพลังงานวันละ 2,000 กิโลแคลอรี ควรได้รับสารอาหารต่าง ๆ ดังนี้	
ไขมันทั้งหมด	น้อยกว่า 65 ก.
ไขมันอิ่มตัว	น้อยกว่า 20 ก.
โคเลสเตอรอล	น้อยกว่า 300 มก.
คาร์โบไฮเดรตทั้งหมด	300 ก.
ใยอาหาร	25 ก.
โซเดียม	น้อยกว่า 2,400 มก.
พลังงาน (กิโลแคลอรี) ต่อกรัม : ไขมัน = 9 ; โปรตีน = 4 ; คาร์โบไฮเดรต = 4	

ข้อมูลโภชนาการ	
หนึ่งหน่วยบริโภค :.....(.....)	
จำนวนหน่วยบริโภค.....	
คุณค่าทางโภชนาการต่อหนึ่งหน่วยบริโภค	
พลังงานทั้งหมด ..... กิโลแคลอรี	
ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน*	
ไขมันทั้งหมด ..... ก.	.....%
โปรตีน ..... ก.	
คาร์โบไฮเดรตทั้งหมด ..... ก.	.....%
น้ำตาล ..... ก.	
โซเดียม ..... มก.	.....%
* ร้อยละของปริมาณสารอาหารที่แนะนำไว้บริโภคต่อวันสำหรับคนไทยอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป (Thai RDI) โดยคิดจากความต้องการพลังงานวันละ 2,000 กิโลแคลอรี	

ภาพที่ 5 ตัวอย่างฉลากโภชนาการของผลิตภัณฑ์อาหาร

ฉลากโภชนาการแบบจีดีเอ (Guideline Daily Amounts) เป็นฉลากโภชนาการรูปแบบหนึ่ง ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยากำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้บริโภคเข้าใจคุณค่าโภชนาการของผลิตภัณฑ์อาหารได้ง่ายและสะดวกขึ้นโดยกำหนดให้แสดงปริมาณค่าของพลังงาน น้ำตาล ไขมัน และโซเดียมในหน่วย เมตริก (หน่วยของพลังงานเป็นกิโลแคลอรี) ของอาหารทั้งบรรจุภัณฑ์ (1 ซอง/1 กล่อง) ในรูปทรงกระบอก เรียงติดกัน 4 รูป และช่วงล่างใต้รูปทรงกระบอกแสดงค่าร้อยละของปริมาณสูงสุดที่บริโภคได้ต่อวัน ทั้งนี้ฉลาก โภชนาการแบบจีดีเอ ได้บังคับใช้ในผลิตภัณฑ์อาหาร 13 กลุ่ม⁵

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจึงมีมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดให้อาหารบาง ประเภทต้องแสดงฉลากโภชนาการและสัญลักษณ์โภชนาการแบบจีดีเอ (Guideline Daily Amount, GDA) ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 394 (พ.ศ.2561) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 เรื่อง อาหารที่ต้องแสดงฉลากโภชนาการ และค่าพลังงาน น้ำตาล ไขมัน และโซเดียม แบบจีดีเอ ทั้งนี้ ฉลากจีดีเอที่แสดงบนฉลากอาหารต้องเป็นไปตามรูปแบบที่ประกาศกำหนด และแสดงควบคู่กับการแสดงฉลาก โภชนาการ

⁵ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 394) พ.ศ. 2561 เรื่อง อาหารที่ต้องแสดงฉลากโภชนาการ และค่าพลังงาน น้ำตาล ไขมัน และโซเดียม แบบจีดีเอ

คุณค่าทางโภชนาการต่อ.....
ควรแบ่งกิน ..... ครั้ง

พลังงาน	น้ำตาล	ไขมัน	โซเดียม
.....	.....	.....	.....
กิโลแคลอรี	กรัม	กรัม	มิลลิกรัม
*.....%	*.....%	*.....%	*.....%

*คิดเป็นร้อยละของปริมาณสูงสุดที่บริโภคได้ต่อวัน

ภาพที่ 6 ฉลากโภชนาการแบบจีดีเอ (GDA)

ทั้งนี้ ฉลากโภชนาการและฉลากโภชนาการแบบจีดีเอ(GDA) เป็นมาตรการทางกฎหมายที่บังคับให้อาหารบางประเภทต้องแสดงฉลาก แต่อย่างไรก็ตามพบว่า การแสดงฉลากดังกล่าวบนผลิตภัณฑ์ยังมีข้อจำกัดในเรื่องที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจข้อมูลโภชนาการ จากข้อมูลผลการสำรวจความเข้าใจของผู้บริโภคต่อฉลากโภชนาการโดยนิตยสารฉลาดซื้อ⁶ พบว่า ผู้บริโภคร้อยละ 67.5 ไม่เคยอ่านฉลากโภชนาการ และในจำนวนผู้อ่านฉลากโภชนาการ พบว่าร้อยละ 32.5 อ่านฉลากโภชนาการไม่รู้เรื่อง ผู้บริโภคส่วนใหญ่เห็นว่าฉลากโภชนาการยากเกินไป และทำให้ผู้บริโภคสับสน และจากข้อมูลการสำรวจของสำนักอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ปี พ.ศ. 2556⁷ พบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจฉลากโภชนาการแบบจีดีเอ (GDA) และไม่สามารถใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารได้ แม้จะได้มีการณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ และสื่อสารทำความเข้าใจแล้ว ซึ่งยังต้องใช้ระยะเวลาในการให้ความรู้แก่ผู้บริโภคต่อไป

ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการพัฒนาเครื่องมือสื่อสารด้านโภชนาการที่ง่ายต่อความเข้าใจ โดยพิจารณาจากตัวอย่างของหลายประเทศที่ได้มีการศึกษาและใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายแสดงบนฉลากด้านหน้า (Front of Pack Labeling) ของผลิตภัณฑ์อาหาร สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายเหล่านี้มีทั้งที่แสดงในลักษณะของสารอาหารที่มีในอาหารนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ความต้องการสารอาหารตามคำแนะนำของ FAO/WHO หรือแสดงสัญลักษณ์ว่าอาหารนั้นมีคุณค่าทางโภชนาการที่ดีกว่าผลิตภัณฑ์กลุ่มเดียวกันในท้องตลาด (Healthier choice) ตัวอย่างสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายหรือสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพของประเทศต่าง ๆ ดังแสดงในภาพที่ 7

⁶ ข้อมูลการสำรวจการรับรู้และความเข้าใจของผู้บริโภคต่อฉลากอาหารของนิตยสารฉลาดซื้อ ปี 2554

⁷ ข้อมูลการสำรวจของสำนักอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ปี พ.ศ. 2556

ภาพที่ 7 ตัวอย่างสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพของประเทศต่างๆ

มาตรการสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพเป็นมาตรการภาคสมัครใจ เป็นการสื่อสารคุณค่าทางโภชนาการที่ลดความซับซ้อนลงให้กับผู้บริโภคและสามารถตัดสินใจเลือกซื้อได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องใช้เวลามาก ซึ่งเป็นทางเลือกที่ช่วยให้ผู้บริโภคปรับพฤติกรรมการบริโภคให้เหมาะสมมากขึ้น มาตรการดังกล่าวนี้เป็นการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสารว่าอาหารนั้นมีคุณค่าทางโภชนาการที่ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์กลุ่มเดียวกันในท้องตลาด บนพื้นฐานของการกำหนดเกณฑ์พิจารณาให้สัญลักษณ์เป็นไปตามหลักการทางวิชาการและเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการผลิตของภาคอุตสาหกรรม (Technology feasibility) และการยอมรับทางประสาทสัมผัส (Sensory acceptability) ของผู้บริโภคภายในประเทศ

สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย หรือสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ หมายความว่า เครื่องหมายแสดงทางเลือกสุขภาพที่ช่วยให้ผู้บริโภคทราบว่ามีปริมาณน้ำตาล ไขมัน เกลือ (โซเดียม) หรือสารอาหารอื่นๆ อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม ช่วยลดความเสี่ยงของการเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังจากการบริโภคอาหารไม่ได้เป็นสัญลักษณ์บังคับเป็นเพียงความสมัครใจของผู้ประกอบการ

ภาพที่ 8 สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย หรือสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพของประเทศไทย

ความหมายของสัญลักษณ์โดยรวมคือ "เพื่ออนาคตที่สดใสมีความสุขสุขภาพดี" ซึ่งมีองค์ประกอบเป็น 3 สี คือ

- สีส้ม หมายถึง ความเป็นหนึ่งเดียวมีพลัง
- สีเขียว หมายถึง สีของอาหารธรรมชาติ
- สีฟ้า หมายถึง ความสดใส

ภาพที่ 9 สรุปสาเหตุของการมีสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายหรือสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพของประเทศไทย

บทที่ 3

ผลการศึกษา

3.1 การศึกษาผลการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ตามนโยบายคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ

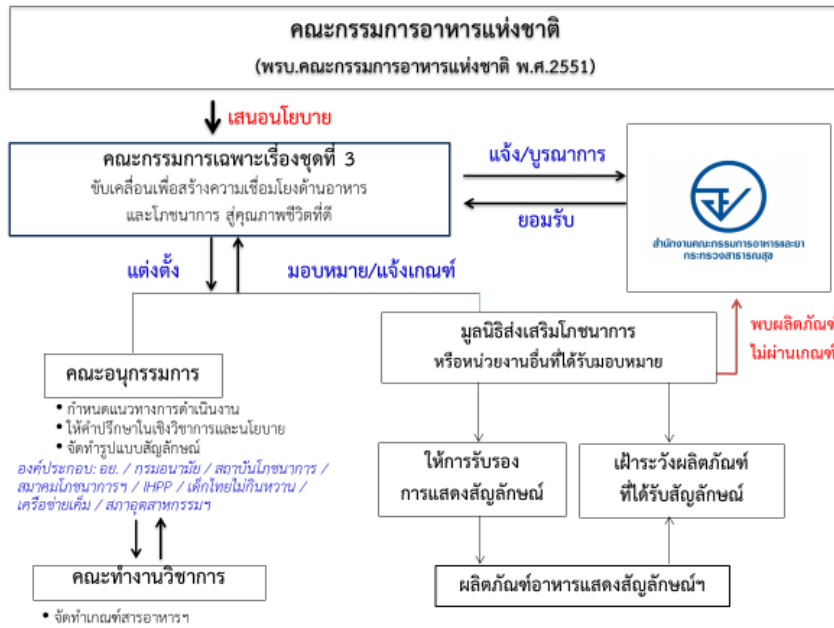
คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี (คณะกรรมการเฉพาะเรื่องคณะที่ 3)¹ ดำเนินการขับเคลื่อนเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ภายใต้กลไกการบริหารจัดการ แสดงดังภาพที่ 10 โดยแบ่งการดำเนินงานเป็นด้านต่างๆ ได้ดังนี้

(1) **ด้านกฎหมาย** สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 373) พ.ศ. 2559 เรื่อง การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากอาหาร ประกาศ ณ วันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2559 เพื่อกำหนดแนวทางการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายบนฉลากอาหาร

(2) **ด้านวิชาการ** ดำเนินการโดยคณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ได้กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” รวมทั้งให้คำปรึกษาด้านการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ควบคู่กับการร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีความรู้ความเข้าใจและใช้ข้อมูลโภชนาการในรูปแบบสัญลักษณ์โภชนาการเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารได้อย่างเหมาะสม

(3) **ด้านการบริหารจัดการ** ดำเนินการโดยมีมูลนิธิส่งเสริมโภชนาการ สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นองค์กรกลางทางวิชาการ ทำหน้าที่ตรวจสอบและให้การรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่ประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการด้านวิชาการ ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” รวมถึงการติดตามเฝ้าระวังการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” บนฉลากอาหาร

¹ คำสั่งคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ที่ 1/2561 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง สังกัด ณ วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2561

ภาพที่ 10 กลไกการบริหารจัดการสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย (Healthier Choice) ตามมติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558

การดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ตามนโยบายคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ มีการดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 จนถึงปัจจุบัน โดยผู้เขียนซึ่งทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการในคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ได้รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานที่ผ่านมาและสามารถสรุปผลการดำเนินงานเป็นด้านต่าง ๆ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

3.1.1 ด้านกฎหมาย

กระทรวงสาธารณสุข ได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 373) พ.ศ. 2559 เรื่อง การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากอาหาร มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้ออกประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง คำชี้แจงประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 373) พ.ศ. 2559 เรื่อง การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากอาหาร ลงวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2559 โดยมีสาระสำคัญของประกาศ ทั้ง 2 ฉบับ ดังนี้

(1) นิยามของสัญลักษณ์โภชนาการ “สัญลักษณ์โภชนาการ” หมายความว่า เครื่องหมายแสดงทางเลือกสุขภาพที่ช่วยให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจเลือกซื้ออาหาร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการมีภาวะโภชนาการที่เหมาะสม

(2) กำหนดรูปแบบและสีของสัญลักษณ์โภชนาการ ดังนี้

2.1 กรณีแสดงข้อความเป็นภาษาไทย (ภาพที่ 11) ต้องแสดงข้อความดังนี้

2.1.1 ข้อความ “กลุ่มอาหาร” ให้ระบุชื่ออาหารตามที่ได้รับการรับรอง

2.1.2 ข้อความ “น้ำตาล ไขมัน โซเดียม ผ่านเกณฑ์” กำกับใต้กรอบสัญลักษณ์ โดยขนาดตัวอักษรต้องไม่เล็กกว่าข้อความ “ทางเลือกสุขภาพ” และขีดเส้นใต้ข้อความ โดยความหนาของเส้นเท่ากับความหนาของกรอบสัญลักษณ์

2.2 กรณีประสงค์แสดงข้อความภายในสัญลักษณ์เป็นภาษาอังกฤษเพิ่มเติม สามารถแสดงแยกจากสัญลักษณ์โภชนาการตามภาพที่ 12 แบบที่ 1 หรือแสดงคู่กันตามภาพที่ 12 แบบที่ 2 ให้ใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษที่เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด และให้ระบุชื่อกลุ่มอาหารตามที่ได้รับการรับรองแทนที่ข้อความ “กลุ่มอาหาร” และ “FOOD CATEGORY” ทั้งนี้ให้มีข้อความ “น้ำตาล ไขมัน โซเดียม ผ่านเกณฑ์” และ “Sugar, Fat, Sodium Passed Criteria” กำกับใต้กรอบสัญลักษณ์ โดยขนาดตัวอักษรต้องไม่เล็กกว่าข้อความ “ทางเลือกสุขภาพ” และขีดเส้นใต้ข้อความ โดยความหนาเท่ากับกับความหนาของสัญลักษณ์

2.3 สีของสัญลักษณ์โภชนาการ ต้องแสดงบนพื้นขาว และแสดงอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

2.3.1 แสดงโดยใช้สีตามที่กำหนด คือ รูปวงกลมขอบสีฟ้า ตรงกลางวงกลมเป็นภาพใบไม้สีเขียวสองใบทับกันเหนือใบไม้มีวงกลมทึบสีเขียวขนาดเล็กอยู่กึ่งกลาง เหนือวงกลมทึบสีเขียวมีเส้นโค้งสีส้ม มีข้อความด้านล่าง “ทางเลือกสุขภาพ” เป็นสีฟ้า และข้อความด้านบนระบุกลุ่มอาหาร หรือ

2.3.2 แสดงเป็นสีเขียว โดยเส้นขอบอาจเป็นสีดำ หรือสีน้ำเงินเข้ม หรือสีขาวแล้วแต่กรณี

2.4 ตำแหน่งการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ

2.4.1 ให้แสดงไว้ที่ส่วนหน้าของฉลากที่เห็นได้ง่ายและอ่านได้ชัดเจน โดยสัญลักษณ์มีเส้นผ่านศูนย์กลางอย่างน้อย 1.5 เซนติเมตร ในกรณีที่ฉลากด้านหน้ามีเนื้อที่ฉลากน้อยกว่า 65 ตารางเซนติเมตร สัญลักษณ์ต้องมีเส้นผ่านศูนย์กลางอย่างน้อย 1 เซนติเมตร

2.4.2 ต้องแยกจากข้อความอื่นๆ อย่างชัดเจน เพื่อไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าข้อความดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของสัญลักษณ์โภชนาการ

ภาพที่ 11 ตัวอย่างรูปแบบและสีของสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย กรณีแสดงข้อความเป็นภาษาไทย

ที่มา : ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง คำชี้แจงประกาศกระทรวงสาธารณสุข

(ฉบับที่ 373) พ.ศ. 2559 ลงวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2559

แบบที่ 1

แบบที่ 2

ภาพที่ 12 ตัวอย่างรูปแบบและสีของสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

กรณีประสงค์แสดงข้อความเป็นภาษาอังกฤษ

ที่มา : ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง คำชี้แจงประกาศกระทรวงสาธารณสุข

(ฉบับที่ 373) พ.ศ. 2559 ลงวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2559

(3) หน่วยงานตรวจสอบและรับรองสัญลักษณ์ ได้แก่ มูลนิธิส่งเสริมโภชนาการ สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล หรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ

(4) เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ได้ออกประกาศที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ ใช้ประกอบการพิจารณารับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ ซึ่งปัจจุบันมีประกาศที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ฉบับ (ภาคผนวก 1) ดังนี้

(1) ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" บนฉลากอาหาร ประกาศ ณ วันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ.2561

(2) ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" บนฉลากอาหาร ประกาศ ณ วันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ.2562

(3) ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในอาหารแต่ละกลุ่ม ประกาศ ณ วันที่ 13 กรกฎาคม 2564

3.1.2 ด้านวิชาการ

การจัดทำเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายในอาหารแต่ละกลุ่ม จะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ทางวิชาการที่คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ

ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานเพื่อพิจารณาจัดทำเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการประกอบการพิจารณารับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายในอาหารแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1. **การคัดเลือก (Selection) กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหาร** ที่ต้องการจัดทำเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการประกอบการพิจารณารับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย โดยพิจารณาจากข้อมูลได้แก่

1.1 เป็นผลิตภัณฑ์อาหารที่มีข้อมูลการบริโภคอาหารของประเทศไทยปริมาณมาก และเป็นผลิตภัณฑ์อาหารที่พบว่าหากบริโภคเกินความจำเป็นจะมีความเสี่ยงต่อการได้รับปริมาณน้ำตาล ไขมัน โซเดียม สูง นำไปสู่ปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs)

1.2 เป็นผลิตภัณฑ์อาหารจากข้อเสนอของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งภาคอุตสาหกรรมได้มีการพิจารณาความเป็นไปได้ในเชิงอุตสาหกรรมและเชิงทางการตลาด

2. **การสำรวจ (Survey) ข้อมูลโภชนาการของผลิตภัณฑ์อาหาร** ที่ต้องการจัดทำเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา โดยเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏบนฉลากโภชนาการให้มีจำนวนตัวอย่างครอบคลุมกลุ่มอาหารนั้น ๆ ที่วางจำหน่ายในท้องตลาดให้ได้มากที่สุด

3. **การค้นคว้าข้อมูล (Research) ด้านโภชนาการ** ได้แก่ ปริมาณพลังงาน(Energy) ไขมัน (Fat) น้ำตาล(Sugar) โซเดียม (Sodium) ไฟเบอร์ (Fiber) จากแหล่งข้อมูลทั้งในประเทศ ได้แก่ ข้อมูลการบริโภคอาหารของประเทศไทย (Food consumption data of Thailand)² และแหล่งข้อมูลวิชาการจาก

² สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

นานาชาติ ได้แก่ ข้อมูลอ้างอิงเกณฑ์การพิจารณาของสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายของประเทศต่าง ๆ ที่มีการดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องนี้ อาทิเช่น World Health Organization (WHO) ประเทศสิงคโปร์ (SG Healthier Choice Symbol Nutrient Guidelines) Choice International Foundation EU (EU Pledge Nutrition Criteria) เป็นต้น

4. การพิจารณากำหนดเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ โดยนำข้อมูลโภชนาการมาเปรียบเทียบ และใช้หลักการในการกำหนดเกณฑ์เป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) การกำหนดเกณฑ์โดยคิดเฉพาะสารอาหารที่เป็นองค์ประกอบในกลุ่มอาหารนั้นชัดเจน (Cut off value) โดยใช้วิธีการคำนวณต่อ 100 กรัม หรือ 100 มิลลิลิตร/หน่วยบริโภค (2) การกำหนดเกณฑ์โดยคิดคะแนนรวมจากสารอาหารหลายชนิด (Cut off score (Scoring system)) โดยใช้วิธีการคำนวณต่อ 100 กิโลแคลอรี ทั้งนี้พิจารณาร่วมกับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ความเป็นไปได้ของการผลิตเชิงอุตสาหกรรม การตลาด การยอมรับของผู้บริโภค เป็นต้น โดยค่าเฉลี่ยของเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่กำหนดจะลดลงจากสูตรปกติ อยู่ที่ร้อยละ 25-30

5. การประชุมประชาพิจารณ์ (Public hearing) นำ (ร่าง) เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ผ่านการพิจารณาโดยคณะทำงานวิชาการพิจารณาหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายประชุมประชาพิจารณ์ร่วมกับภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องในกลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารนั้น ๆ เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรม พิจารณาความเป็นไปได้ในการพัฒนาสูตร หรือความเป็นได้ทางเทคโนโลยีในการผลิต เพื่อให้ผู้บริโภคยอมรับและสามารถวางขายในท้องตลาดได้

อย่างไรก็ตามหากมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นจากภาคอุตสาหกรรม ฝ่ายเลขานุการฯ จะนำข้อคิดเห็นไปดำเนินการและจัดทำข้อมูลประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมเสนอคณะทำงานวิชาการพิจารณาหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายอีกครั้ง

6. การจัดทำ (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการของกลุ่มอาหาร นำข้อมูล(ร่าง)เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ผ่านการพิจารณาจัดทำ (ร่าง) ประกาศ ฯ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ให้ความเห็นชอบ

7. การพิจารณา (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณา ของกลุ่มอาหาร ซึ่งจะพิจารณาโดยคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ประกอบด้วยหน่วยงานหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เป็นองค์ประกอบ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(1) ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์ผลิตภัณฑ์ลด หวาน มัน เค็มเพื่อกำหนดสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

(2) ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายที่เหมาะสม

(3) เสนอหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหาร และโภชนาการ สู่คุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อให้ความเห็นชอบ

(4) ประกาศหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

(5) พิจารณาให้ข้อวินิจฉัยและข้อเสนอแนะเชิงวิชาการเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายในรูปแบบที่เหมาะสม

(6) ให้คำปรึกษาด้านการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายเพื่อผู้บริโภคตลาดบริโภคอาหารหวาน มัน เค็ม

8. การพิจารณาให้ความเห็นชอบ (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณา ของกลุ่มอาหาร โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ทั้งนี้เมื่อคณะกรรมการดังกล่าวให้ความเห็นชอบ จึงจะดำเนินการเสนอ (ร่าง) ประกาศดังกล่าวกลับไปให้ประธานคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายลงนาม

9. การลงนามประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการของกลุ่มอาหาร โดยประธานคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เพื่อมีผลบังคับใช้

จะเห็นได้ว่ากระบวนการดำเนินงานเพื่อพิจารณาจัดทำเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการมีการดำเนินงานและผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบหลายหลายขั้นตอน เพื่อให้มีความรอบคอบและผู้ประกอบการสามารถผลิตเชิงอุตสาหกรรมได้จริง

ปัจจุบัน³ มีเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรองการแสดงผลสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ครอบคลุมจำนวนกลุ่มอาหาร จำนวน 13 กลุ่ม ซึ่ง คณะทำงานวิชาการพิจารณาหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายได้ใช้หลักการในการกำหนดเกณฑ์เป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) Cut off value คือการกำหนดเกณฑ์โดยคิดเฉพาะสารอาหารที่เป็นองค์ประกอบในกลุ่มอาหารนั้นชัดเจน โดยใช้วิธีการคำนวณต่อ 100 กรัม หรือ 100 มิลลิลิตร/หน่วยบริโภค (2) Cut off score (Scoring system) คือการกำหนดเกณฑ์โดยคิดคะแนนรวมจากสารอาหารหลายชนิด โดยใช้วิธีการคำนวณต่อ 100 กิโลแคลอรี

กลุ่มอาหารที่มีการกำหนดเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการมีรายละเอียดของเกณฑ์สารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการ แสดงดังตารางที่ 3 โดยกลุ่มอาหารมีจำนวน 13 กลุ่มอาหาร ได้แก่

(1) กลุ่มอาหารมือหลัก

(2) กลุ่มเครื่องดื่ม (น้ำผักและน้ำผลไม้ 100% น้ำผัก น้ำผลไม้ น้ำอัดลมและน้ำหวานกลิ่นรสต่างๆ เครื่องดื่มช็อกโกแลต โกโก้ มอลต์สกัด และเครื่องดื่มที่มีส่วนประกอบของนมหรือโปรตีน ชาปรุงสำเร็จ กาแฟปรุงสำเร็จ)

³ ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2565

(3) **กลุ่มเครื่องปรุงรส** (น้ำปลา ซอสปรุงรสและซีอิ้ว ซีอิ้วดำ ซีอิ้วหวาน น้ำจิ้มหวาน ซอสหอย ซอสพริก ซอสมะเขือเทศ ซอสอื่นๆ สำหรับจิ้ม ซอสอื่นๆ สไตล์ตะวันตก น้ำจิ้มสุกี้)

(4) **กลุ่มผลิตภัณฑ์นม** (น้ำนมสด นำนม นมผง (นมรสธรรมชาติ นมจืด) นมปรุงแต่ง ผลิตภัณฑ์ของนม นมเปรี้ยว ผลิตภัณฑ์นมชนิดผง)

(5) **กลุ่มอาหารกึ่งสำเร็จรูป** (บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ข้าวต้มและโจ๊กที่ปรุงแต่ง แกงจืดและซूपชนิดเข้มข้น ชนิดก้อน ชนิดผง หรือชนิดแห้ง)

(6) **กลุ่มขนมขบเคี้ยว** (มันฝรั่งทอดหรืออบกรอบ ข้าวโพดคั่วทอดหรืออบกรอบ ข้าวเกรียบทอดหรืออบกรอบ อาหารขบเคี้ยวชนิดอบพอง สำหรับทอดหรืออบกรอบหรือเคลือบปรุงรส ปลาเส้นทอดหรืออบกรอบหรือปรุงรส ขนมปังกรอบหรือแครกเกอร์หรือบิสกิต เวเฟอร์สอดไส้ ถั่ว นัต และเมล็ดพืชแห้ง)

(7) **กลุ่มไอศกรีม**

(8) **กลุ่มน้ำมันและไขมัน** (เนยเทียม มายองเนส น้ำสลัด และแซนดวิชสเปรด)

(9) **กลุ่มขนมปัง** (ขนมปังไม่มีไส้)

(10) **กลุ่มอาหารเข้าธัญพืช**

(11) **กลุ่มผลิตภัณฑ์ขนมอบ** (คุกกี้และเค้ก)

(12) **กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารว่าง** (กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารว่างชนิดไส้เค็ม/ไส้เนื้อสัตว์ เช่น แซนดวิช แฮมเบอร์เกอร์ ขนมปังมีไส้ และซาลาเปา และกลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารว่างชนิดไส้หวาน/ไส้ครีม/คัสตาร์ด/แยม/ผลไม้)

(13) **กลุ่มผลิตภัณฑ์จากปลาและอาหารทะเล** (เนื้อปลาในน้ำแร่และน้ำเกลือ เนื้อปลาในน้ำมัน เนื้อปลาในซอสมะเขือเทศและ ซอสพริก ปลาและอาหารทะเลปรุงรส ปลาและอาหารทะเลทอดหรืออบกรอบ ผลิตภัณฑ์จากปลาและอาหารทะเลบด (ซูริมิ))

ตารางที่ 3 เกณฑ์สารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการของกลุ่มอาหารจำนวน 13 กลุ่ม

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์							
กลุ่มอาหารที่ 1 อาหารมื้อหลัก (Meal)									
อาหารมื้อหลัก	100 กิโลแคลอรี	หลักเกณฑ์การให้คะแนน							
		สารอาหาร	หน่วย	คะแนน					
				0	1	2	3	4	5
		โปรตีน	กรัม	<0.5, >25*	0.50-1.00	1.01-1.50	1.51-2.00	2.01-2.50	>2.50, ≤25*
		แคลเซียม	มิลลิกรัม	<8, >750*	8-16	17-24	25-32	33-40	>40, ≤750*
		เหล็ก	มิลลิกรัม	<0.14, >11.25*	0.14-0.28	0.29-0.42	0.43-0.56	0.57-0.70	>0.7, ≤11.25*
		ใยอาหาร	กรัม	<0.25	0.25-0.50	0.51-0.75	0.76-1.00	1.01-1.25	>1.25
		ไขมันทั้งหมด	กรัม	>3.25	2.94-3.25	2.62-2.93	2.30-2.61	1.98-2.29	≤1.97
		ไขมันอิ่มตัว	กรัม	>1.00	0.96-1.00	0.91-0.95	0.86-0.90	0.81-0.85	≤0.80
		น้ำตาลทั้งหมด	กรัม	>1.25	1.01-1.25	0.76-1.00	0.51-0.75	0.25-0.50	<0.25
		โซเดียม							
ระยะที่ 1 พ.ศ.2559-2564	มิลลิกรัม	<75, >175	156-175	136-155	116-135	96-115	75-95		
ระยะที่ 2	มิลลิกรัม	<75,	136-150	121-135	106-120	91-105	75-90		

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์							
		พ.ศ.2565-2567		>150					
		ระยะที่ 3	มิลลิกรัม	<75,	116-125	106-115	96-105	86-95	75-85
		พ.ศ.2568-2570		>125					
<p>* เป็นปริมาณต่อหน่วยบริโภค</p> <p>การพิจารณาให้การรับรองสัญลักษณ์</p> <p>ผลิตภัณฑ์อาหารต้องผ่านเกณฑ์และข้อกำหนดดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พลังงานของผลิตภัณฑ์ ต้องอยู่ในช่วง 250-500 กิโลแคลอรีต่อหน่วยบริโภค 2. คະแนนสารอาหารของไขมันทั้งหมด ไขมันอิ่มตัว น้ำตาล และโซเดียม ต้องไม่เป็น 0 3. คະแนนรวมของสารอาหารทั้ง 8 ชนิด รวมกัน ต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 20 คະแนน จากคະแนนรวมทั้งหมด 40 คະแนน 									
กลุ่มอาหารที่ 2 เครื่องดื่ม (Beverage)⁴									
น้ำผัก/น้ำผลไม้ 100%	100 มิลลิลิตร	น้ำตาลทั้งหมด							
		<ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 12 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร <u>และ</u> ● ≤ 18 กรัม ต่อหนึ่งบรรจุภัณฑ์ 							

⁴ 1. หนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิงของกลุ่มเครื่องดื่ม คือ 200 มิลลิลิตร
2. 150% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิงของกลุ่มเครื่องดื่ม เท่ากับ 300 มิลลิลิตร
3. กรณีเครื่องดื่มที่มีขนาดบรรจุ 300-500 มิลลิลิตร ต้องมีน้ำตาลทั้งหมดไม่เกิน 18 กรัม
4. กรณีขนาดบรรจุมากกว่าหนึ่งหน่วยบริโภคที่แนะนำ ต้องมีข้อความแสดงจำนวนครั้งที่แบ่งรับประทานให้ชัดเจน
5. เครื่องดื่มชนิดผง พิจารณาการให้สัญลักษณ์โภชนาการเฉพาะสูตรที่มีวิธีการชงโดยการเติมน้ำเพียงอย่างเดียวเท่านั้น
6. เครื่องดื่มทุกชนิดที่มีหนึ่งหน่วยบริคน้อยกว่า 100 มิลลิลิตร ไม่อยู่ในขอบข่ายการให้การรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ”
7. กรณีที่มีใยอาหารในเครื่องดื่ม การคำนวณค่าพลังงานต่อ 100 มิลลิลิตร ใยอาหารจะไม่ถูกคำนวณเป็นพลังงานที่ได้จากคาร์โบไฮเดรต

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
		<p>โซเดียม ≤ 100 มิลลิกรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร</p> <p>ใยอาหาร ≥ 0.75 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร</p>
น้ำผัก น้ำผลไม้ น้ำอัดลม และน้ำหวานกลิ่นรสต่างๆ	100 มิลลิลิตร	<p>น้ำตาลทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 6 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร <u>และ</u> ● ≤ 18 กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า 150% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง และขนาดบรรจุไม่เกิน 500 มิลลิลิตร <p>โซเดียม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 40 มิลลิกรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร ● ≤ 100 มิลลิกรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร เฉพาะเครื่องดื่มที่มีส่วนประกอบของน้ำมะเขือเทศมากกว่าหรือเท่ากับ 90% <p>พลังงานทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 40 กิโลแคลอรี ต่อ 100 มิลลิลิตร ● ≤ 24 กิโลแคลอรี ต่อ 100 มิลลิลิตร กรณีสูตรมีน้ำตาลและวัตถุให้ความหวานแทนน้ำตาล ● ≤ 10 กิโลแคลอรี ต่อ 100 มิลลิลิตร กรณีสูตรมีเฉพาะวัตถุให้ความหวานแทนน้ำตาล
เครื่องดื่มธัญพืช นำนมถั่วเหลือง	100 มิลลิลิตร	<p>น้ำตาลทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 6 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร <u>และ</u> ● ≤ 18 กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า 150% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง และขนาดบรรจุไม่เกิน 500 มิลลิลิตร <p>ไขมันทั้งหมด ≤ 3.5 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร</p> <p>ไขมันอิ่มตัว ≤ 1 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร</p>

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
		โซเดียม ≤ 40 มิลลิกรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร
เครื่องดื่มช็อกโกแลต โกโก้ มอลต์สกัด และ เครื่องดื่มที่มีส่วนผสม ของนมหรือโปรตีน	100 มิลลิลิตร	<p>น้ำตาลทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 6 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร <u>และ</u> ● ≤ 18 กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า 150% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง และขนาดบรรจุไม่เกิน 500 มิลลิลิตร <p>ไขมันทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 1 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร <u>และ</u> ● ≤ 3 กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า 150% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง <p>โซเดียม ≤ 100 มิลลิกรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร</p> <p>พลังงานทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 60 กิโลแคลอรี ต่อ 100 มิลลิลิตร ● ≤ 40 กิโลแคลอรี ต่อ 100 มิลลิลิตร กรณีสูตรมีน้ำตาลและวัตถุให้ความหวานแทนน้ำตาล
ชาปรุงสำเร็จ ⁵	100 มิลลิลิตร	<p>น้ำตาลทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 6 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร <u>และ</u> ● ≤ 18 กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า 150% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง และขนาดบรรจุไม่เกิน 500 มิลลิลิตร <p>ไขมันทั้งหมด</p>

⁵ ขอบข่ายของชาปรุงสำเร็จให้เป็นไปตามข้อ 3(3) ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 196) พ.ศ.2543 เรื่อง ชา

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
		<ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 0.6 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร <u>และ</u> ● ≤ 1.8 กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า 150% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง <p>โซเดียม ≤ 40 มิลลิกรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร</p> <p>พลังงานทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 40 กิโลแคลอรี ต่อ 100 มิลลิลิตร ● ≤ 24 กิโลแคลอรี ต่อ 100 มิลลิลิตร กรณีสูตรมีน้ำตาลและวัตถุให้ความหวานแทนน้ำตาล ● ≤ 10 กิโลแคลอรี ต่อ 100 มิลลิลิตร กรณีสูตรมีเฉพาะวัตถุให้ความหวานแทนน้ำตาล
กาแฟปรุงสำเร็จ ⁶	100 มิลลิลิตร	<p>น้ำตาลทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 6 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร <u>และ</u> ● ≤ 18 กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า 150% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง และขนาดบรรจุไม่เกิน 500 มิลลิลิตร <p>ไขมันทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 1 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร <u>และ</u> ● ≤ 3 กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า 150% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง <p>โซเดียม ≤ 100 มิลลิกรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร</p> <p>พลังงานทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 60 กิโลแคลอรี ต่อ 100 มิลลิลิตร ● ≤ 40 กิโลแคลอรี ต่อ 100 มิลลิลิตร กรณีสูตรมีน้ำตาลและวัตถุให้ความหวานแทนน้ำตาล

⁶ ขอบข่ายของกาแฟปรุงสำเร็จให้เป็นไปตามข้อ 3(5) ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 197) พ.ศ.2543 เรื่อง กาแฟ

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
กลุ่มอาหารที่ 3 เครื่องปรุงรส (Seasoning) ⁷		
น้ำปลา	100 มิลลิลิตร	โซเดียม $\leq 6,000$ มิลลิกรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร
ซอสปรุงรส และซีอิ้ว		โซเดียม $\leq 5,000$ มิลลิกรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร
ซีอิ้วดำ		โซเดียม $\leq 5,000$ มิลลิกรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร
ซีอิ้วหวาน	100 กรัม	โซเดียม $\leq 2,000$ มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม น้ำตาลทั้งหมด ≤ 40 กรัม ต่อ 100 กรัม
น้ำจิ้มหวาน (เช่น น้ำจิ้มไก่ น้ำจิ้ม บ๊วย)		โซเดียม ≤ 900 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม น้ำตาลทั้งหมด ≤ 30 กรัม ต่อ 100 กรัม
ซอสหอย		โซเดียม $\leq 2,000$ มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม น้ำตาลทั้งหมด ≤ 11 กรัม ต่อ 100 กรัม
ซอสพริก		โซเดียม ≤ 750 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม น้ำตาลทั้งหมด ≤ 12 กรัม ต่อ 100 กรัม
ซอสมะเขือเทศ		โซเดียม ≤ 750 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม น้ำตาลทั้งหมด ≤ 17 กรัม ต่อ 100 กรัม
ซอสอื่นๆ สำหรับจิ้ม เช่น ซอสเปรี้ยว น้ำจิ้ม		โซเดียม $\leq 1,300$ มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม น้ำตาลทั้งหมด ≤ 14 กรัม ต่อ 100 กรัม

⁷ ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
ซีฟู้ด น้ำจิ้มแจ่ว น้ำจิ้ม ข้าวมันไก่)		
ซอสอื่นๆ สไตส์ตะวันตก (เช่น ซอสบาร์บีคิว ซอสมัสตาร์ด)		โซเดียม ≤ 800 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม น้ำตาลทั้งหมด ≤ 16 กรัม ต่อ 100 กรัม
น้ำจิ้มสุกี้		โซเดียม $\leq 1,500$ มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม น้ำตาลทั้งหมด ≤ 15 กรัม ต่อ 100 กรัม
กลุ่มอาหารที่ 4 ผลิตภัณฑ์นม (Dairy product)⁸		
นํ้านมสด นํ้านม นมผง (นมรสธรรมชาติ นมจืด)	100 มิลลิลิตร	ไม่มีการเติมน้ำตาล ไขมันทั้งหมด ≤ 4 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร ยกเว้น หากหนึ่งหน่วยบริโภคมีปริมาณมากกว่า 150% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง ต้องไม่มีการเติมน้ำตาลเพิ่ม และไขมันทั้งหมดไม่เกิน 12 กรัม
นมปรุงแต่ง ผลิตภัณฑ์ของนม		น้ำตาลทั้งหมด ≤ 8 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร ยกเว้น หากหนึ่งหน่วยบริโภคมีปริมาณมากกว่า 150% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง ต้องมีน้ำตาลทั้งหมดไม่เกิน 24 กรัม ไขมันทั้งหมด ≤ 3.5 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร ยกเว้น หากหนึ่งหน่วยบริโภคมีปริมาณมากกว่า 150% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง ต้องมีไขมันทั้งหมดไม่เกิน 10.5

⁸ ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
		กรัม <u>หมายเหตุ</u> 1. หนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิงของกลุ่มนมและผลิตภัณฑ์นมพร้อมดื่ม คือ 200 มิลลิลิตร 2. 150% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิงของกลุ่มนมและผลิตภัณฑ์นมพร้อมดื่ม เท่ากับ 300 มิลลิลิตร
นมเปรี้ยว (ชนิดกึ่งแข็งกึ่งเหลว และ ชนิดพร้อมดื่ม)		น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ 5 กรัม ต่อ 100 มิลลิลิตร ยกเว้น หากหนึ่งหน่วยบริโภคมีปริมาณมากกว่า 150% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง ต้องมีน้ำตาลทั้งหมดไม่เกิน 11.25 กรัม <u>หมายเหตุ</u> 1. หนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิงของนมเปรี้ยวชนิดกึ่งแข็งกึ่งเหลว และชนิดพร้อมดื่ม คือ 150 มิลลิลิตร 2. 150% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิงของนมเปรี้ยวชนิดกึ่งแข็งกึ่งเหลว และชนิดพร้อมดื่ม เท่ากับ 225 มิลลิลิตร
ผลิตภัณฑ์นมชนิดผง		พิจารณาการให้สัญลักษณ์โภชนาการเฉพาะสูตรที่มีวิธีการชงโดยการเติมน้ำเพียงอย่างเดียวเท่านั้น
กลุ่มอาหารที่ 5 อาหารกึ่งสำเร็จรูป (Instant food)⁹		
บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป	50 กรัม	โซเดียม $\leq$ 1,000 มิลลิกรัม ต่อ 50 กรัม สำหรับบรรจุภัณฑ์ที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคไม่เกิน 70 กรัม ยกเว้น หากหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า 70 กรัม ต้องมีปริมาณโซเดียมไม่เกิน 1,400 มิลลิกรัมต่อหน่วยบรรจุ
ข้าวต้มและโจ๊กที่ปรุงแต่ง		โซเดียม $\leq$ 1,000 มิลลิกรัม ต่อ 50 กรัม สำหรับบรรจุภัณฑ์ที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคไม่เกิน 50 กรัม ยกเว้น หากหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า 50 กรัม ต้องมีปริมาณโซเดียมไม่เกิน 1,000 มิลลิกรัมต่อหน่วยบรรจุ
แกงจืดและซุปร้อน เข้มข้น ชนิดก้อน ชนิดผง หรือชนิดแห้ง	100 กรัม ที่ปรุงสำเร็จ	ไขมันทั้งหมด $\leq$ 4 กรัม ต่อ 100 กรัม ที่ปรุงสำเร็จ โซเดียม $\leq$ 240 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม ที่ปรุงสำเร็จ <u>หมายเหตุ</u> เกณฑ์ดังกล่าวนี้หมายถึง ซุปที่เป็นลักษณะผงหรือก้อน และเติมน้ำเพื่อรับประทานได้ทันที ซึ่งไม่รวมถึงซุป

⁹ ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
		ก่อนที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหาร
กลุ่มอาหารที่ 6 ขนมขบเคี้ยว (Snack)¹⁰		
มันฝรั่งทอดหรืออบกรอบ ข้าวโพดคั่วทอดหรืออบ กรอบ ข้าวเกรียบทอด หรืออบกรอบ อาหารขบ เคี้ยว ชนิดอบ พอง สาหร่ายทอดหรืออบ กรอบ หรือเคลือบปรุงรส ปลาเส้นทอด หรืออบ กรอบ หรือปรุงรส ขนม ปังกรอบ หรือแครกเกอร์ หรือบิสกิต เวเฟอร์สอด ไส้	100 กรัม	พลังงานทั้งหมด ≤ 150 กิโลแคลอรีต่อหนึ่งหน่วยบริโภค น้ำตาลทั้งหมด ≤ 7 กรัม ต่อ 100 กรัม ไขมันอิ่มตัว ≤ 6 กรัม ต่อ 100 กรัม โซเดียม ≤ 500 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม
ถั่ว นัต และเมล็ดพืชแห้ง	100 กรัม	พลังงานทั้งหมด ≤ 200 กิโลแคลอรีต่อหนึ่งหน่วยบริโภค ไม่มีการเติมน้ำตาล ไม่มีการเติมน้ำมัน ยกเว้นเป็นไปเพื่อการปรุงรสชาติโดยอนุญาตที่ปริมาณ $\leq 0.3\%$ โซเดียม ≤ 100 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม
กลุ่มอาหารที่ 7 ไอศกรีม (Ice cream)¹¹		

¹⁰ ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
ไอศกรีม	100 กรัม	พลังงานทั้งหมด $\leq$ 130 กิโลแคลอรีต่อหนึ่งหน่วยบริโภค น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ 20 กรัม ต่อ 100 กรัม ไขมันอิ่มตัว $\leq$ 5 กรัม ต่อ 100 กรัม โซเดียม $\leq$ 100 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม
กลุ่มอาหารที่ 8 ไขมันและไขมัน (Fat and oil)		
เนยเทียม	100 กรัม	ไขมันอิ่มตัว $\leq$ 27 กรัม ต่อ 100 กรัม โซเดียม $\leq$ 100 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม
มายองเนส น้ำสลัด และแซนดีวิชสเปรด	100 กรัม	พลังงานทั้งหมด $\leq$ 350 กิโลแคลอรีต่อ 100 กรัม น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ 15 กรัม ต่อ 100 กรัม ไขมันอิ่มตัว $\leq$ 4 กรัม ต่อ 100 กรัม โซเดียม $\leq$ 750 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม
กลุ่มอาหารที่ 9 ขนมปัง (Bread)		
ขนมปังไม่มีไส้	100 กรัม	น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ 6 กรัม ต่อ 100 กรัม ไขมันทั้งหมด $\leq$ 5 กรัม ต่อ 100 กรัม โซเดียม $\leq$ 450 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม ใยอาหาร $\geq$ 3 กรัม ต่อ 100 กรัม
กลุ่มอาหารที่ 10 ผลิตภัณฑ์ขนมอบ (Bakery products)		
อาหารเข้าธัญพืช	100 กรัม	น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ 20 กรัม ต่อ 100 กรัม

¹¹ ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
		ไขมันอิ่มตัว ≤ 3 กรัม ต่อ 100 กรัม โซเดียม ≤ 300 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม ใยอาหาร ≥ 6 กรัม ต่อ 100 กรัม
กลุ่มอาหารที่ 11		
คุกกี้และเค้ก	100 กรัม	พลังงานทั้งหมด ≤ 110 กิโลแคลอรีต่อหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง และหนึ่งหน่วยบริโภคที่แสดงที่ฉลาก น้ำตาลทั้งหมด ≤ 20 กรัม ต่อ 100 กรัม ไขมันทั้งหมด ≤ 22 กรัม ต่อ 100 กรัม โซเดียม ≤ 300 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม ใยอาหาร ≥ 3 กรัม ต่อ 100 กรัม
กลุ่มอาหารที่ 12 ผลิตภัณฑ์อาหารว่าง (Small meal)		
กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารว่าง ชนิดไส้เค็ม/ไส้เนื้อสัตว์ เช่น แซนด์วิช แฮมเบอร์เกอร์ ขนมปังมี ไส้ และซาลาเปา	100 กิโลแคลอรี	พลังงานทั้งหมด 150-250 กิโลแคลอรีต่อหนึ่งหน่วยบริโภค น้ำตาลทั้งหมด ≤ 2.5 กรัม ต่อ 100 กิโลแคลอรี ไขมันทั้งหมด ≤ 3.25 กรัม ต่อ 100 กิโลแคลอรี โซเดียม ≤ 175 มิลลิกรัม ต่อ 100 กิโลแคลอรี
กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารว่าง ชนิดไส้หวาน/ไส้ครีม/ คัสตาร์ด/แยม/ผลไม้) เช่น แซนด์วิช ขนมปังมี ไส้ และซาลาเปา		พลังงานทั้งหมด 150-250 กิโลแคลอรีต่อหนึ่งหน่วยบริโภค น้ำตาลทั้งหมด ≤ 3.75 กรัม ต่อ 100 กิโลแคลอรี ไขมันทั้งหมด ≤ 3.25 กรัม ต่อ 100 กิโลแคลอรี โซเดียม ≤ 150 มิลลิกรัม ต่อ 100 กิโลแคลอรี

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
กลุ่มอาหารที่ 13 ผลิตภัณฑ์จากปลาและอาหารทะเล (Fish and other aquatic products)		
เนื้อปลาในน้ำแร่และน้ำเกลือ	100 กรัม	ไม่มีการเติมน้ำตาล ไม่มีการเติมน้ำมัน โซเดียม ≤ 350 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม
เนื้อปลาในน้ำมัน		ไม่มีการเติมน้ำตาล ไขมันทั้งหมด ¹² ≤ 5 กรัม ต่อ 100 กรัม โซเดียม ≤ 350 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม
เนื้อปลาในซอสมะเขือเทศและซอสพริก		น้ำตาลทั้งหมด ≤ 2 กรัม ต่อ 100 กรัม ไขมันทั้งหมด ¹⁵ ≤ 5 กรัม ต่อ 100 กรัม โซเดียม ≤ 400 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม
ปลาและอาหารทะเลปรุงรส		น้ำตาลทั้งหมด ≤ 5 กรัม ต่อ 100 กรัม ไขมันทั้งหมด ¹⁵ ≤ 5 กรัม ต่อ 100 กรัม โซเดียม ≤ 450 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม
ปลาและอาหารทะเลทอด หรืออบกรอบ		น้ำตาลทั้งหมด ≤ 5 กรัม ต่อ 100 กรัม ไขมันทั้งหมด ¹³ ≤ 20 กรัม ต่อ 100 กรัม โซเดียม ≤ 450 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม
ผลิตภัณฑ์จากปลาและอาหารทะเลบด (ซูริมี)		น้ำตาลทั้งหมด ≤ 3 กรัม ต่อ 100 กรัม ไขมันทั้งหมด ¹⁵ ≤ 5 กรัม ต่อ 100 กรัม

¹² กำหนดให้มีปริมาณไขมันทั้งหมดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 กรัม/100 กรัม หากปริมาณไขมันทั้งหมดมากกว่า 5 กรัม แต่ไม่เกิน 10 กรัม ปริมาณไขมันอิ่มตัวต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 33 ของปริมาณไขมันทั้งหมดนั้น

¹³ กำหนดให้มีปริมาณไขมันทั้งหมดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 กรัม/100 กรัม โดยปริมาณไขมันอิ่มตัวต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 33 ของปริมาณไขมันทั้งหมดนั้น

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เจื่อนไซ และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
		โซเดียม $\leq$ 550 มิลลิกรัม ต่อ 100 กรัม

ที่มา : ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ“ทางเลือกสุขภาพ” ในอาหารแต่ละกลุ่ม ประกาศ ณ วันที่ 13 กรกฎาคม 2564

เมื่อพิจารณาจำนวนเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณา รับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ในอาหารแต่ละกลุ่ม ซึ่งดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 จะเห็นได้ว่าจำนวนกลุ่มอาหารอาจจะมีไม่มากพอหรือไม่ครอบคลุมกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ (1) วิธีการกำหนดเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการในแต่ละกลุ่มอาหาร จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลวิชาการ และข้อมูลทางโภชนาการของผลิตภัณฑ์ที่มีการจัดหน่ายในท้องตลาดมาเป็น ข้อมูลประกอบสำหรับการพัฒนาหรือกำหนดเกณฑ์ (2) การพัฒนาสูตรของผู้ประกอบการ ซึ่งการพัฒนาสูตร อาหารนั้นมีได้คำนึงถึงแต่เพียงปัจจัยด้านคุณค่าทางโภชนาการ เนื่องจากว่าอาหารที่ปรับสูตรนั้นอาจมีรสชาติ ไม่ดีหรือผู้บริโภคไม่ยอมรับ หรือหากเกณฑ์การรับรองสัญลักษณ์นั้น ไม่สามารถเป็นได้ทางเทคโนโลยีการผลิต ก็จะไม่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์อาหารออกมาจำหน่ายได้จริง

ดังนั้นการพัฒนาเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาสูตรอาหารที่ให้คุณค่าทางโภชนาการที่ดีกว่าสูตรทั่วไปในกลุ่มอาหารเดียวกัน (2) ความ เป็นได้ทางเทคโนโลยีการผลิต (3) การยอมรับของผู้บริโภคด้านประสาธสัมพันธ์

1.2.1 ด้านการบริหารจัดการ

คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่ คุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบ ให้มูลนิธิส่งเสริมโภชนาการ สถาบัน โภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดำเนินงานเพื่อบริหารจัดการเรื่องการตรวจสอบและ รับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 373) พ.ศ. 2559 เรื่อง การ แสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากอาหาร ข้อ 2 กำหนดให้ผู้ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือ จำหน่ายซึ่งอาหาร ผู้ใดประสงค์จะแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากอาหาร ต้องนำอาหารนั้นไปขอรับการ ตรวจสอบและรับรองจาก มูลนิธิส่งเสริมโภชนาการ สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล หรือหน่วยงานอื่น ที่ได้รับการมอบหมายจากคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและ โภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติก่อน เมื่อได้รับการตรวจสอบและรับรอง แล้วจึงจะสามารถแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากได้

โดยได้ดำเนินการจัดทำเป็นบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ทางวิชาการเพื่อนำไปสู่การ พัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ระหว่าง สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข และสถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล ลงนาม ณ วันที่ 11 กันยายน 2558 (ภาคผนวก 2) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีบทบาทหน้าที่

1. ร่วมพิจารณาและกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ สำหรับการแสดงสัญลักษณ์ โภชนาการอย่างง่าย
2. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ และสัญลักษณ์โภชนาการอย่าง ง่ายให้ผู้บริโภคทราบ ผ่านช่องทางต่างๆ อย่างทั่วถึง

3. ส่งเสริม สนับสนุน และแนะนำให้ผู้ประกอบการพัฒนาสูตรผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการที่ดีขึ้น และผ่านตามหลักเกณฑ์การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

(2) สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล มีบทบาทหน้าที่

1. กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ สำหรับการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
2. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายให้

ผู้บริโภคทราบ ผ่านช่องทางต่างๆ อย่างทั่วถึง

3. ส่งเสริม สนับสนุน และแนะนำให้ผู้ประกอบการพัฒนาสูตรผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการที่ดีขึ้น และผ่านตามหลักเกณฑ์การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย รวมทั้งให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

ต่อมาสถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล จึงได้ดำเนินการจัดตั้งหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ภายใต้การดำเนินงานมูลนิธิส่งเสริมโภชนาการ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารจัดการการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้ผลการดำเนินงานตรวจสอบและรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย จากการรายงานข้อมูลของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งผู้เขียนรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558-2565 พบว่ามีจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ผ่านเกณฑ์การรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ครอบคลุมกลุ่มอาหารจำนวน 13 กลุ่ม เป็นจำนวน 2,582 ผลิตภัณฑ์ จาก 409 บริษัท¹⁴ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4

ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการที่สนใจขอการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพบนบรรจุภัณฑ์สามารถดำเนินการตามขั้นตอนการขอขึ้นทะเบียนสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพประกอบด้วย 5 ขั้นตอน¹⁵ ดังนี้

(1) ตรวจสอบคุณค่าทางโภชนาการของผลิตภัณฑ์ว่าเป็นไปตามเกณฑ์หรือไม่ ทั้งนี้ผลวิเคราะห์ที่นำมาใช้ประกอบต้องมีอายุไม่เกิน 5 ปี

(2) ดาวน์โหลดใบคำขอบริการขึ้นทะเบียนสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพได้ที่ www.healthierlogo.com และจัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับการยื่นขอการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ได้ดังนี้

1. ใบคำขอบริการขึ้นทะเบียนสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ซึ่งสามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.healthierlogo.com

¹⁴ ข้อมูล ณ เดือน พฤศจิกายน 2565

¹⁵ คู่มือการขอรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” สำหรับผู้ประกอบการ

2. ผลวิเคราะห์สารอาหารของผลิตภัณฑ์ที่จะยื่นรับรอง ซึ่งได้จากห้องปฏิบัติการที่ผ่านการรับรองโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยตรวจสอบรายชื่อห้องปฏิบัติการที่ผ่านการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้ที่ www.healthierlogo.com ทั้งนี้ผลวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถใช้ย้อนหลังได้ไม่เกิน 5 ปี นับจากวันที่สมัคร

3. ฉลากของผลิตภัณฑ์ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

4. ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร/ ใบจดทะเบียนอาหาร/ แจ๊งรายละเอียดอาหาร (เอกสาร สป. 5 หรือ สป. 7 หรือ อ.18)

(3) ส่งเอกสารมายังไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ info.thaihealthier@gmail.com หรือหากไม่สะดวกในการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ สามารถส่งเอกสารด้วยตนเอง หรือทางไปรษณีย์ มาได้ที่หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ มูลนิธิส่งเสริมโภชนาการฯ สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล ถนน พุทธรณchol สาย4 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

(4) หลังจากได้รับการแจ้งผลการพิจารณาจากหน่วยรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ว่าผลิตภัณฑ์ผ่านเกณฑ์ให้ดำเนินการโอนเงินค่าธรรมเนียม 10,000 บาทต่อ 1 ผลิตภัณฑ์

(5) หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและดำเนินการแจ้งผลรับรองทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใน 10 วันทำการพร้อมส่งเอกสารทางไปรษณีย์ให้ผู้ประกอบการ โดยนับจากวันที่ส่งใบสมัครและเอกสารแนบครบถ้วน

ทั้งนี้ ใบรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ที่ผู้ประกอบการได้รับมีอายุ 3 ปี นับจากวันที่ได้รับอนุญาต หลังจากนั้นต้องต่ออายุการใช้สัญลักษณ์โภชนาการ โดยเสียค่าธรรมเนียม 10,000 บาท/3 ปี อย่างไรก็ตามในปัจจุบันหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ฯ ได้ขยายระยะเวลาการขึ้นทะเบียนรับรองและการต่ออายุการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ โดยฟรีค่าธรรมเนียมในการบริการดังกล่าว จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2565¹⁶

¹⁶ สืบค้นข้อมูลจาก www.ทางเลือกสุขภาพ.com เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2565

ภาพที่ 13 ขั้นตอนการขอขึ้นทะเบียนสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ

ที่มา : คู่มือการขอรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” สำหรับผู้ประกอบการ

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลการดำเนินงานดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ เป็นการดำเนินงานบริหารจัดการภายใต้รูปแบบการบริหารงานของมูลนิธิภายใต้สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมีข้อจำกัดที่อาจทำให้การบริหารจัดการขาดความต่อเนื่อง และไม่เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานระยะยาว สามารถวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

(1) หน่วยรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ไม่มีโครงสร้าง หน้าที่ความรับผิดชอบ อัตรากำลัง และงบประมาณที่ชัดเจน ภายใต้การบริหารจัดการรูปแบบมูลนิธิ

(2) ค่าจัดจ้างบุคลากร และงบประมาณในการดำเนินงานบริหารจัดการ ใช้เงินที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ภายใต้โครงการขับเคลื่อนและติดตามผลกระทบของสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ซึ่งเป็นการดำเนินงานรูปแบบโครงการ หากในระยะยาวไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สสส. อาจมีผลต่อการดำเนินงานในอนาคต

(3) ปัจจุบันหน่วยรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ยังไม่มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการขึ้นทะเบียนการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ จึงทำให้ไม่มีงบประมาณในการนำมาบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของหน่วยงาน

(4) งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. มีจำกัดทำให้การเก็บข้อมูลผลิตภัณฑ์เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการจัดทำเกณฑ์ไม่ครอบคลุมได้เพียงพอ

ตารางที่ 4 จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558-2565

กลุ่มอาหาร	พ.ศ. 2558-2560 (ผลิตภัณฑ์)	พ.ศ. 2561 (ผลิตภัณฑ์)	พ.ศ.2562 (ผลิตภัณฑ์)	พ.ศ. 2563 (ผลิตภัณฑ์)	พ.ศ. 2564 (ผลิตภัณฑ์)	พ.ศ. 2565 (ผลิตภัณฑ์)	รวมทั้งหมด (ผลิตภัณฑ์)
1. อาหารมื้อหลัก	6	10	12	3	8	-	39
2. เครื่องดื่ม	350	360	360	391	265	49	1,775
3. เครื่องปรุงรส	12	9	22	7	8	10	68
4. ผลิตภัณฑ์นม	65	57	29	23	38	5	217
5. อาหารกึ่งสำเร็จรูป	18	32	67	35	32	11	195
6. ขนมขบเคี้ยว	29	16	13	21	0	3	82
7. ไอศกรีม	12	23	33	29	37	6	140
8. ไขมันและน้ำมัน	-	-	1	5	3	-	9
9. ขนมปัง	-	-	3	1	15	-	19
10. อาหารเข้าอัญพืช	-	-	1	7	9	2	19
11. ผลิตภัณฑ์ขนมอบ	-	-	-	2	3	-	5
12. ผลิตภัณฑ์อาหารว่าง	-	-	-	-	-	-	-
13. ผลิตภัณฑ์จากปลาและอาหารทะเล	-	-	-	-	7	7	14
รวมทั้งหมด	492	507	541	524	425	93	2,582

ที่มา : หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์ทางเลือกสุขภาพ ภายใต้การดำเนินงานมูลนิธิส่งเสริมโภชนาการ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระรัตนราชสุตา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธรรัฐสีมา
คุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี

3.1.4 ด้านการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

จากการรวบรวมผลการดำเนินงานขับเคลื่อนและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ซึ่งได้มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง สรุปได้ดังนี้

3.4.1.1 การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาพฤติกรรมผู้บริโภคให้สามารถเลือกหาและบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพได้อย่างเหมาะสม ปลอดภัย และคุ้มค่า รวมทั้งมีการส่งเสริม ศักยภาพ ผู้บริโภคให้รู้จักปกป้องและเรียกร้องสิทธิในการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัย การส่งเสริม เผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพผ่านทางสื่อและรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ การพัฒนาระบบการให้บริการข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้มีความน่าสนใจ เข้าถึงได้ง่าย มีข้อมูลทันสมัย สะดวก รวดเร็วในการใช้บริการ รวมถึงการพัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยที่ผ่านมากองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภคได้ดำเนินงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ (ภาพที่ 14) ดังนี้

- (1) การจัดทำบทเรียนใน Oryor school และศูนย์การเรียนรู้ ออย.น้อย ให้กลุ่มเป้าหมาย อาทิเช่น อสม./ประชาชนทั่วไป/เยาวชน เรียนรู้ผ่านเว็บไซต์
- (2) การจัดทำแอปพลิเคชัน ออนไลน์ เรียนรู้วิธีการใช้ประโยชน์จากสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ
- (3) การจัดทำชุดการเรียนรู้สนับสนุนการสร้างความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- (4) การจัดทำชุดการเรียนรู้รูปแบบการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อลดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ครู นักเรียน และเครือข่าย นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ให้ความรู้กับประชาสัมพันธ์ให้แก่นักเรียนในโรงเรียน/แกนนำชุมชน/เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
- (5) การดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายชุมชน “บวร.ร” (บ้าน วัด โรงเรียน โรงพยาบาล) และเครือข่ายโรงเรียน ออย.น้อย เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ตนเอง รวมทั้งบูรณาการกิจกรรมกับเครือข่ายชุมชนผู้ประกอบการร้านสะดวกซื้อ ร้านชำ ร้านอาหาร ในพื้นที่
- (6) การจัดทำข่าวประชาสัมพันธ์/แถลงข่าว ที่เกี่ยวกับการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เช่น การเลือกซื้อกระเช้าปีใหม่ควรเลือกผลิตภัณฑ์ที่แสดงสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ การดูแลสุขภาพลดหวาน มัน เค็ม โดยใช้ประโยชน์จากสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ เผยแพร่ไปยังสื่อมวลชน/ประชาชน/เครือข่าย/ ผ่านช่องทางต่างๆ ของ ออย. เช่น Line @FDA Facebook FDAThai เป็นต้น
- (7) การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบอินโฟกราฟิก วิดีโอ สปอตวิทยุ
- (8) การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ติดตั้งภายใน ออย. และบริเวณหน้าประตูกระทรวงสาธารณสุข ประตูดังโรงพยาบาลศรีธัญญา

5 ขั้นตอนง่ายๆ ขอใช้สัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ"

สัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" คืออะไร?
สัญลักษณ์แสดงความปลอดภัยของอาหารที่ถูกต้อง ปลอดภัยจากไขมันอิ่มตัวสูง น้ำตาลสูง โซเดียม และเกลือ (โซเดียม) ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นตอนขอใช้สัญลักษณ์...

- 1 ตรวจสอบคุณค่าทางโภชนาการของผลิตภัณฑ์
- 2 ดาวน์โหลดใบขออนุญาตใช้สัญลักษณ์ "ทางเลือกสุขภาพ"
- 3 ส่งเอกสาร
- 4 เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้อง
- 5 ยื่นค่าธรรมเนียม

ข้อควรรู้...
ใบรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" มีอายุ 3 ปี นับจากวันที่ใช้ครั้งแรก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง...

- 1 หน่วยงานขอใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ผู้ผลิตและผู้ประกอบการอาหาร สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2 สำนักขานคณะกรรมการอาหารและยา
- 3 สำนักขานข้อมูลและสนับสนุนการสร้างสัญลักษณ์

www.smeone.info SME ONE "จุดเริ่มต้น... จุดเปลี่ยน"

สัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" (Healthier Choice) ลด หวาน มัน เค็ม

สัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" คืออะไร
เครื่องหมายแสดงสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ยังเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจเลือกซื้ออาหารที่ได้รับเลือกจากที่แนะนำ

กลุ่มอาหาร
เบเกอรี่, เครื่องดื่ม, ผลิตภัณฑ์จากนม, อาหารปรุงแต่ง, อาหารแช่แข็ง, อาหารสำเร็จรูป, อาหารปรุงสุก, อาหารทอด, อาหารบรรจุภัณฑ์, อาหารแช่เย็น, อาหารแช่แข็ง, อาหารปรุงสุก, อาหารทอด, อาหารบรรจุภัณฑ์, อาหารแช่เย็น, อาหารแช่แข็ง

เลือกดูอาหาร ผู้จำหน่ายในวงกลมน
มีข้อความ "ทางเลือกสุขภาพ" ผู้จำหน่ายในวงกลมน
นางสาวอินทร์ คิมมิ่งคิมว่า "ข้อความ" "ทางเลือกสุขภาพ" พร้อมทั้งลดปริมาณไขมัน

เป็นรูปวงกลม โดยตรงกลางเป็นภาพ ไม่ใช้สิ่งอื่นแทน

ข้อความ "บ้านเรา โขบ โขบมัน นานกว่า" กำกับได้ครอบคลุมสัญลักษณ์

"สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ มี 3 รูปแบบ"
สัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ไม่จำกัดขนาดสินค้า หรือจัดอันดับอาหารที่ดีหรือไม่ดี แต่เน้นให้ความรู้แก่ผู้บริโภค ในการเลือกซื้ออาหารที่ดีต่อสุขภาพ

ออกสู่สาธารณะ...ต้องมองหาสัญลักษณ์ "ทางเลือกสุขภาพ"

สัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" (Healthier Choice) เป็นการแสดงคุณภาพอย่างชัดเจนที่มีต่อผู้บริโภคและผู้ประกอบการ ในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร โดยสัญลักษณ์นี้ จะแสดงว่าผลิตภัณฑ์นั้นเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

11 กลุ่มอาหาร

ผ่านเกณฑ์รับรอง Healthier Choice

- 1 กลุ่มอาหารหมักดอง
- 2 กลุ่มเครื่องดื่ม
- 3 กลุ่มเครื่องดื่มปรุงแต่ง
- 4 กลุ่มผลิตภัณฑ์นม
- 5 กลุ่มขนมปังเค้ก
- 6 กลุ่มอาหารปรุงสุก
- 7 กลุ่มไอศกรีม
- 8 กลุ่มขนมหวาน
- 9 กลุ่มขนมปัง
- 10 กลุ่มอาหารแช่แข็ง
- 11 กลุ่มผลิตภัณฑ์นมหมัก

www.orjor.com

คู่มือ รوبرู้ ป้องกันภัย ผลิตภัณฑ์สุขภาพ

สัญลักษณ์โภชนาการ สำหรับผู้สูงอายุ

คู่มือ รوبرู้ ป้องกันภัย ผลิตภัณฑ์สุขภาพ

สัญลักษณ์โภชนาการ สำหรับผู้สูงอายุ

เสริมสร้างพฤติกรรมทางโรค NCDs

สัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ"

สัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงคุณภาพของอาหารที่ดีต่อสุขภาพ โดยผ่านการตรวจสอบและรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" มี 3 รูปแบบ

สัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ไม่จำกัดขนาดสินค้า หรือจัดอันดับอาหารที่ดีหรือไม่ดี แต่เน้นให้ความรู้แก่ผู้บริโภค ในการเลือกซื้ออาหารที่ดีต่อสุขภาพ

ภาพที่ 14 ตัวอย่างการประชาสัมพันธ์เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ภายใต้การดำเนินงานของ กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

3.1.4.2 หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุภาพ ฯ

หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุภาพ ฯ ดำเนินการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจาก สสส. โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ โดยสรุปได้ดังนี้

(1) การออกหน่วยจัดบูธให้ความรู้ โดยการออกบูธประชาสัมพันธ์ในงานต่างๆ และ Road show ร่วมกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ

(2) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ให้ความรู้ผ่านทาง Website, Facebook, Youtube, Line@, Instagram

(3) การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์แบบออฟไลน์ (สื่อสิ่งพิมพ์/VDOต่างๆ) เช่น คู่มือผู้ประกอบการ/โบรชัวร์/นิตยสาร/หนังสือพิมพ์ต่างๆ และวิเคราะห์ผลโดยการใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งการให้ความรู้ผ่านทางแพลตฟอร์มต่างๆ ได้แก่ Facebook, YouTube, Line@, Instagram และวิเคราะห์ผลจากยอดการกดถูกใจ (Like) การเข้าถึงเพจ (Impression) การเข้าถึงโพลบนเพจ (Reach) การมีปฏิสัมพันธ์จากผู้ใช้งานบน Facebook (Engagement) การรับชม VDO บนเพจ (View) ว่ามีเพิ่มขึ้น/ลดลง

ภาพที่ 15 ตัวอย่างการประชาสัมพันธ์เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ภายใต้การดำเนินงานของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุภาพ ฯ

3.1.5 ด้านการประเมินผลการรับรู้

จากข้อมูลการประเมินผลการรับรู้ การเข้าใจและ การนำไปใช้สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพฯ ปี 2563¹⁷ โดยการจัดทำแบบสอบถามสำรวจข้อมูลการรับรู้ ความเข้าใจต่อสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภคทั่วไป โดยเก็บข้อมูลจากการทำแบบสอบถามผ่านทาง Google Forms และมีการวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรม Excel และ IBM วิเคราะห์ร้อยละ, Chi square, T-Test และ One-Way ANOVA

ผลการสำรวจข้อมูล สรุปผลได้ดังนี้

(1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยตนเอง โดยพิจารณาจากคุณสมบัติประโยชน์ และรสชาติ มีการดูฉลากโภชนาการ ฉลากโภชนาการแบบจีดีเอ (GDA) ควบคู่กับสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ”

(2) ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งรู้จักสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” และเคยซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” มาก่อน

(3) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ซึ่งผู้ที่เคยซื้อผลิตภัณฑ์เหล่านี้ มีคะแนนความรู้และความเข้าใจสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยซื้อ และผู้ที่เปลี่ยนมาซื้อผลิตภัณฑ์เหล่านี้ มีคะแนนความรู้และความเข้าใจสูงกว่าผู้ที่ไม่เปลี่ยนมาซื้อ

(4) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกที่จะเปลี่ยนมาซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” เพราะเห็นด้วยว่ามีประโยชน์มาก ทุกครั้งที่เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ และต้องการให้มีสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” เพิ่มเติมในอาหารกลุ่มอื่น

เช่นเดียวกับกับ ข้อมูลการประเมินผลการรับรู้เข้าใจและนำไปใช้ สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2564¹⁸ ซึ่งได้ดำเนินการสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564 (สพส.64) ซึ่งเป็นการบูรณาการจากโครงการสำรวจ 3 โครงการ คือ สำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร (สพบส.) สำรวจพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารของประชากร (สบอ.) และสำรวจกิจกรรมทางกายของประชากร (สกก.) รวมทั้งข้อคำถามเกี่ยวกับการเจ็บป่วยจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) การสำรวจนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 จากครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 84,000 ครัวเรือนทั่วประเทศ

ผลการสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564 ด้านการรับรู้เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” และการตัดสินใจเลือกซื้อ พบว่าประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 41.5 เคยพบเห็นสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” และร้อยละ 63.9 ของผู้ที่เคยพบเห็นนั้น ใช้สัญลักษณ์ดังกล่าวในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร ดังภาพที่ 16

¹⁷ ข้อมูลการประเมินผลการรับรู้เข้าใจและนำไปใช้สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ของหน่วยรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ฯ

¹⁸ ข้อมูลการประเมินผลการรับรู้เข้าใจและนำไปใช้ สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” , สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ภาพที่ 16 ข้อมูลการประเมินผลการรับรู้เข้าใจและนำไปใช้ สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ”

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2564

ดังนั้น เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ตามนโยบายคณะกรรมการอาหารแห่งชาติที่ผ่านมา ผู้เขียนจึงเห็นควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานขับเคลื่อนดังกล่าว และนำข้อมูลที่ได้มาประมวลและวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การจัดทำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สู่การปฏิบัติได้อย่างยั่งยืน

3.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

จากการรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ 2558 -2565 และนำมาวิเคราะห์ในประเด็นต่างๆ เพื่อจะสะท้อนผลการดำเนินงานขับเคลื่อนรวมทั้งใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการแสดงความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โดยผู้เขียนได้ออกแบบเครื่องมือคำถาม (Questionnaire) โดยกำหนดลักษณะคำถามเป็น คำถามปลายปิด (Close end question) และคำถามปลายเปิด (Open end question) (ภาคผนวก 3) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมในกลุ่มอาหารต่างๆ ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายทั้งหมดจำนวน 409 บริษัท (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม พ.ศ. 2565) และมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 212 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 51.96 โดยผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมอาหารที่ตอบแบบสอบถาม มีความครอบคลุมในทุกกลุ่มผลิตภัณฑ์อาหาร (13 กลุ่มอาหาร) ทั้งนี้ผู้เขียนได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาสังเคราะห์สรุปประเด็นต่างๆ โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

3.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม

จากการสอบถามความคิดเห็นผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย พบว่า มีผู้ประกอบการให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 212 บริษัท คิดเป็น ร้อยละ 51.96 ซึ่งการตอบแบบสอบถามผู้ประกอบการ 1 บริษัทอาจมีกลุ่มอาหารที่ได้รับการรับรองผลิตภัณฑ์สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายมากกว่า 1 กลุ่มอาหาร

ทั้งนี้จากการสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม แบ่งเป็น 2 ประเด็น และสามารถสรุปข้อมูลข้อคิดเห็นได้ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” เป็นสัญลักษณ์ที่ผู้ประกอบการใช้ในการจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการปรับสูตรลดหวาน มัน เค็ม

จากการสอบถามความคิดเห็นผู้ประกอบการจำนวน 212 บริษัท ในประเด็นสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” เป็นสัญลักษณ์ที่ผู้ประกอบการใช้ในการจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการปรับสูตรลดหวาน มัน เค็ม รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 5 ผู้เขียนนำข้อมูลที่ได้มาแปลผลตามแนวคิดของ Likert Rating scales พบว่ามีค่าเฉลี่ยความเห็นอยู่ที่ 3.95 หมายความว่า ผู้ประกอบการมีความเห็นด้วยว่า สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” เป็นสัญลักษณ์ที่ผู้ประกอบการใช้ในการจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการปรับสูตรลดหวาน มัน เค็ม ในระดับมาก

ตารางที่ 5 สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” เป็นสัญลักษณ์ที่ผู้ประกอบการใช้ในการจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการปรับสูตรลดหวาน มัน เค็ม

ระดับความเห็น	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)	ไม่เห็นด้วย (2)	เฉยๆ (3)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)	รวม	ค่าเฉลี่ย (X-Bar)
จำนวน (บริษัท)	0	33	13	98	68	212	3.95

ประเด็นที่ 2 สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” บนฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นจุดขายที่ทำให้ผู้บริโภคหันมาสนใจเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์ของท่าน ส่งผลให้ยอดขายผลิตภัณฑ์สูงขึ้น

จากการสอบถามความเห็นผู้ประกอบการจำนวน 212 บริษัท ในประเด็นสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” บนฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นจุดขายที่ทำให้ผู้บริโภคหันมาสนใจเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์ของท่าน ส่งผลให้ยอดขายผลิตภัณฑ์สูงขึ้น รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 6 ผู้เขียนนำข้อมูลที่ได้มาแปลผลตามแนวคิดของ Likert Rating scales พบว่ามีค่าเฉลี่ยความเห็นอยู่ที่ 3.77 หมายความว่าผู้ประกอบการมีความเห็นด้วยว่า สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” บนฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นจุดขายที่ทำให้ผู้บริโภคหันมาสนใจเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์ของท่าน ส่งผลให้ยอดขายผลิตภัณฑ์สูงขึ้น ในระดับมาก

ตารางที่ 6 สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” บนฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นจุดขายที่ทำให้ผู้บริโภคหันมาสนใจเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์ของท่าน ส่งผลให้ยอดขายผลิตภัณฑ์สูงขึ้น

ระดับ ความเห็น	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)	ไม่เห็น ด้วย (2)	เฉยๆ (3)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	รวม	ค่าเฉลี่ย (X-Bar)
จำนวน (บริษัท)	0	12	64	96	40	212	3.77

อย่างไรก็ตามจากการประมวลข้อมูลพบว่า ผู้ประกอบการที่ไม่เห็นด้วยว่าสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้ในการจูงใจและเป็นจุดขาย ได้ให้ข้อคิดเห็นประกอบเพิ่มเติมว่า สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจได้ง่ายขึ้นว่าสินค้านี้ดีต่อสุขภาพมากกว่าสินค้าอื่น แต่ไม่ได้ส่งผลต่อยอดขายตรง ๆ เพราะการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้ามาจากหลายปัจจัย อีกทั้งผู้บริโภคส่วนมากยังไม่เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์นี้ได้อย่างถูกต้อง และประเด็นสำคัญคือผู้บริโภคยังคงให้ความสำคัญด้านรสชาติและราคาเป็นหลัก รวมทั้งผู้บริโภคบางกลุ่มยังไม่ตระหนักถึงการบริโภคอาหารลดหวาน มัน เค็ม

3.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ”

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” แบ่งเป็น 2 ประเด็น และสามารถสรุปข้อมูลข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการได้ดังนี้

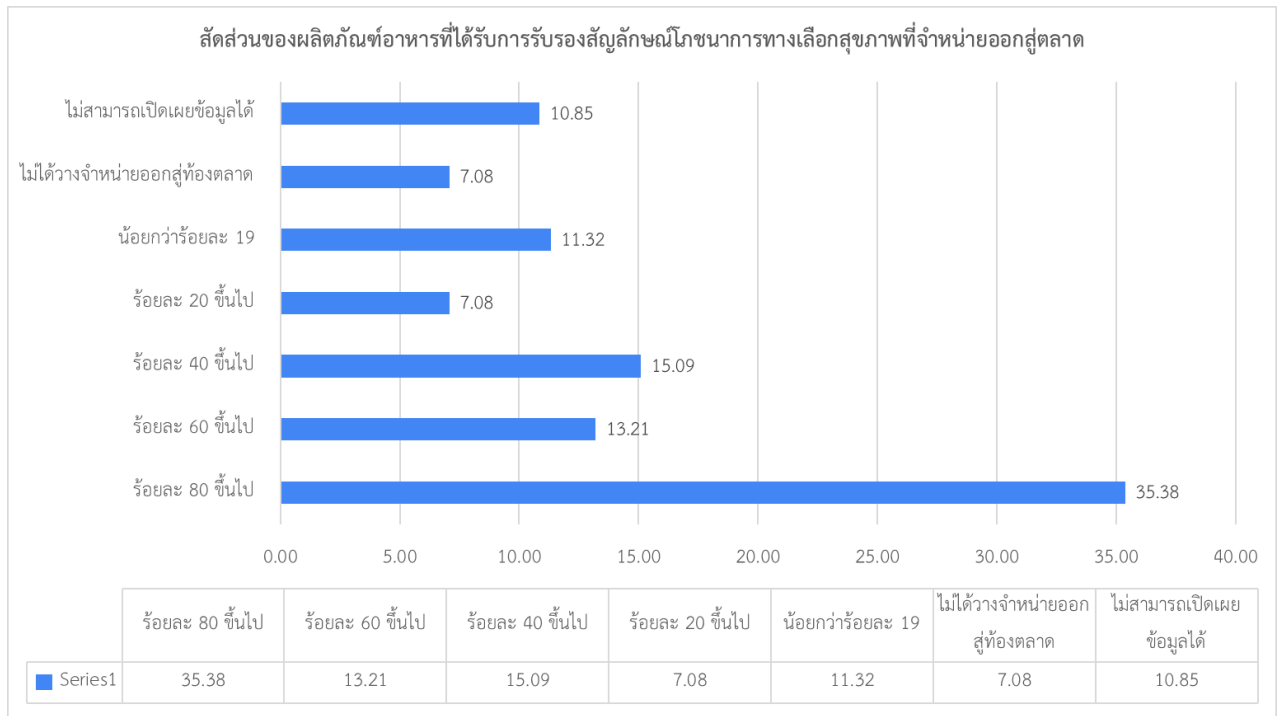
ประเด็นที่ 1 สัดส่วนของผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ที่จำหน่ายออกสู่ตลาดเป็นร้อยละเท่าใด

จากสถานการณ์ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” จำนวน 212 บริษัท มีวางจำหน่ายในท้องตลาดไม่มากเท่าที่ควร ผู้บริโภคไม่สามารถเข้าถึงผลิตภัณฑ์ได้ จึงได้มีการสำรวจข้อมูลสัดส่วนของผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพที่จำหน่ายออกสู่ตลาดเป็นร้อยละเท่าใด เพื่อหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปพัฒนา

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า สัดส่วนของผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ที่จำหน่ายออกสู่ตลาดของแต่ละบริษัท รายละเอียดสรุปได้ดังตารางที่ 7 โดยมีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพและจำหน่ายออกสู่ตลาดคิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป จำนวน 75 บริษัท หรือร้อยละ 35.38 และมีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพแต่ยังไม่ได้วางจำหน่ายออกสู่ท้องตลาดจำนวน 15 บริษัท หรือร้อยละ 7.08 แสดงดังภาพที่ 17

สำหรับประเด็นของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่ได้ออกจำหน่ายสู่ท้องตลาด ผู้ประกอบการได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมต่อสาเหตุดังกล่าว ดังนี้

- 1) ผลิตภัณฑ์อยู่ในระหว่างการจัดหาเครื่องจักรเพิ่มเติมเพื่อใช้ในกระบวนการผลิต
- 2) ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ อยู่ระหว่างรอออกจำหน่ายในท้องตลาด ด้วยปัจจัยสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19
- 3) ความยากในการปรับปรุงสูตรของผลิตภัณฑ์ ให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค
- 4) ปัจจัยทางด้านการตลาด เช่น การปรับแผนการตลาด มีบางผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดแล้วและยกเลิกการผลิตในระยะต่อมา
- 5) ผลิตภัณฑ์ยังไม่มีทางเลือกอื่น เพื่อเพิ่มสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ
- 6) ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ไม่ผ่านเกณฑ์จากร้านค้าปลีก เพื่อวางจำหน่าย
- 7) ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพยังไม่ได้ออกสู่ตลาด เนื่องจากอยู่ระหว่างการตรวจสอบเอกสาร
- 8) ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพบางรายการมีการยกเลิกการผลิตแล้ว

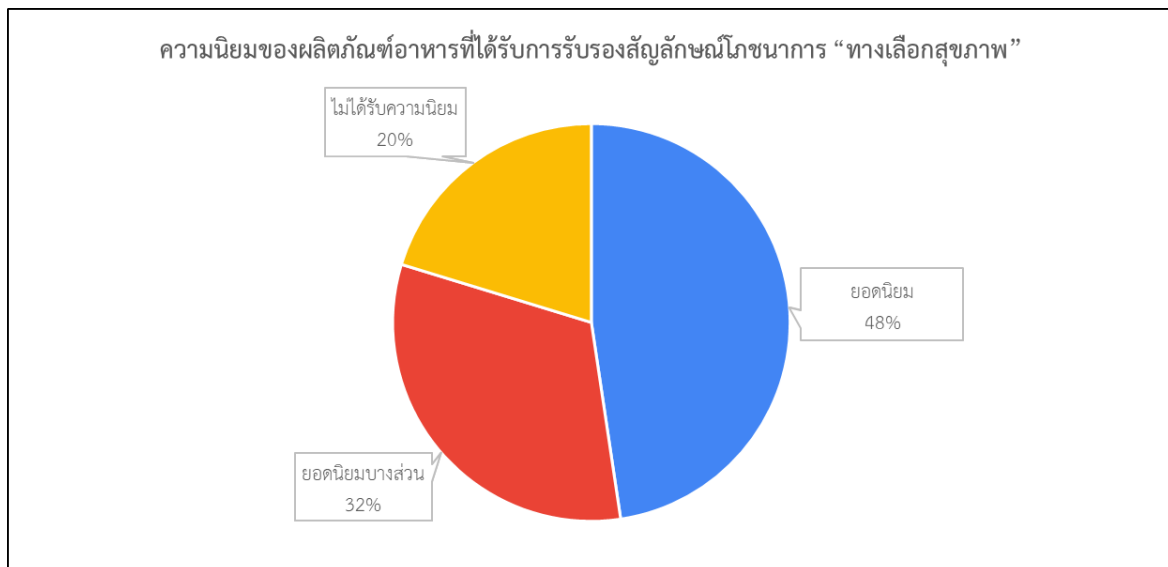
ภาพที่ 17 สัดส่วนของผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ
“ทางเลือกสุขภาพ” ที่จำหน่ายออกสู่ตลาด

ตารางที่ 7 สรุปข้อมูลสัดส่วนของผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพที่จำหน่ายออกสู่ตลาดเป็นร้อยละเท่าใด

สัดส่วนของผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพที่จำหน่ายออกสู่ตลาด	จำนวน (บริษัท)	คิดเป็นร้อยละจำนวน (บริษัท)
ร้อยละ 80 ขึ้นไป	75	35.38
ร้อยละ 60 ขึ้นไป	28	13.21
ร้อยละ 40 ขึ้นไป	32	15.09
ร้อยละ 20 ขึ้นไป	15	7.08
น้อยกว่าร้อยละ 19	24	11.32
สินค้าที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพไม่ได้วางจำหน่ายออกสู่ตลาด	15	7.08
ไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลได้	23	10.85
รวม	212	100

**ประเด็นที่ 2 ผลผลิตอาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” เป็นผลิตภัณฑ์
ยอดนิยมหรือไม่**

จากการศึกษาข้อมูลความเห็นของผู้ประกอบการต่อความนิยมของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” พบว่าผู้ประกอบการเห็นว่าผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ เป็นผลิตภัณฑ์ยอดนิยมคิดเป็นร้อยละ 47.64 (จำนวน 101 บริษัท) รองลงมาเห็นว่าผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 32.08 (จำนวน 68 บริษัท) และเห็นว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้รับความนิยม คิดเป็นร้อยละ 20.28 (จำนวน 43 บริษัท) ตามลำดับ แสดงผลดังภาพที่ 18

ภาพที่ 18 ความนิยมของผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ

ทั้งนี้ผู้ประกอบการได้ให้ความเห็นต่อสาเหตุของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์ “ทางเลือกสุขภาพ” ที่เป็นผลิตภัณฑ์ ยอดนิยมหรือยอดนิยมบางส่วน สามารถสรุปได้ ดังนี้

- 1) สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ มีส่วนช่วยให้ผลิตภัณฑ์ได้รับความนิยมช่วยให้ฝ่ายการตลาดมีจุดขายสินค้าเพิ่มขึ้น
- 2) ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพที่ผ่านมามียอดขายเติบโตอย่างต่อเนื่อง เพราะผู้บริโภคมีการบอกต่อและมีการซื้ออย่างต่อเนื่อง
- 3) ทุกผลิตภัณฑ์อยู่ภายใต้แบรนด์ยอดนิยม ซึ่งมีการวางขายทั้งสูตรปกติ และสูตรที่ลดหวานมันเค็ม และมีบางแบรนด์ยอดนิยมที่ทุกผลิตภัณฑ์ได้รับสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพด้วย

4) การสนับสนุนของบริษัทที่มีความยินดีสนับสนุนเรื่องการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ทั้งผลิตภัณฑ์ใหม่และผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยม เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อ จึงพยายามพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับเกณฑ์สัญลักษณ์ทางเลือกสุขภาพให้มากที่สุด

5) ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งบางรายการอาจได้รับความนิยมมากน้อยต่างกัน ขึ้นกับว่าผลิตภัณฑ์นั้น ๆ สามารถตอบสนองแนวโน้มของตลาดตรงกับความต้องการมากน้อยแค่ไหน

6) ผู้บริโภคให้ความสำคัญและมองหาผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ซึ่งผู้ผลิตสามารถเพิ่มยอดขายได้ แต่หากจะให้ดี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในการช่วยประชาสัมพันธ์สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และไม่ควรปรับเปลี่ยนเกณฑ์การรับรองในระยะเวลาที่ถี่เกินไป เพราะทำให้ผู้ผลิตปรับตัวได้ยาก และผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองในท้องตลาดมีน้อยลง ทำให้ผู้บริโภคมีตัวเลือกในการบริโภคได้น้อยลงด้วย

7) ผลิตภัณฑ์มีความยอดนิยมโดยเฉพาะในกลุ่มน้ำผลไม้ ซึ่งจะขายดีในช่วงหน้าร้อน ช่วงเทศกาลทำบุญ เนื่องจากปัจจุบันมีกลุ่มผู้บริโภคที่ใส่ใจสุขภาพทำให้เข้าถึงกลุ่มคนรักสุขภาพได้ทำให้มียอดขายที่เพิ่มขึ้น

8) จากการทดสอบด้านการตลาดพบว่าได้รับความนิยมเป็นที่น่าพอใจในกลุ่มผู้ดูแลสุขภาพ

ในขณะที่เดียวกันสาเหตุของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ไม่เป็นที่ยอดนิยม สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) กลุ่มผู้บริโภคคนไทยส่วนใหญ่เลือกสินค้าบริโภคที่มีทั้งประโยชน์และเน้นรสชาติอร่อย จึงทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพซึ่งเป็นสูตรที่มีการลดหวานมันเค็มไม่เป็นที่ยอดนิยมของผู้บริโภคกลุ่มนี้

2) ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพเป็นผลิตภัณฑ์เฉพาะกลุ่มสำหรับลูกค้าที่ให้ความสนใจเรื่องสุขภาพ

3) กลุ่มผู้บริโภคในต่างจังหวัดยังต้องการผลิตภัณฑ์สูตรปกติที่ให้พลังงานสูงเพื่อประกอบอาชีพในชีวิตประจำวัน และกลุ่มผู้บริโภคจำนวนหนึ่งยังคงชอบรสชาติของผลิตภัณฑ์สูตรปกติ

4) การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคขึ้นอยู่กับแนวโน้ม (Trend) การบริโภคสินค้า ณ เวลานั้นๆ ด้วย

5) อยู่ระหว่างทำการตลาดเพื่อเพิ่มยอดขายสำหรับผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้ ซึ่งอาจจะยังไม่ยอดนิยมเท่าไรในผู้บริโภควงกว้าง

6) ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพไม่ได้ช่วยกระตุ้นยอดขายอย่างเห็นได้ชัด

7) ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพไม่ได้เป็นสินค้ายอดนิยม เพราะกลุ่มลูกค้ายังคงพิจารณาราคาขายและรสชาติ เป็นหลักในการเลือกซื้อ เลือกบริโภค

3.2.3 ข้อคิดเห็นต่อการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ”

จากผลการศึกษาข้อคิดเห็นต่อการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ซึ่งมีอัตราค่าธรรมเนียมเรียกเก็บที่ 10,000 บาท ต่อผลิตภัณฑ์ มีอายุ 3 ปี รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 8 ผู้เขียนนำข้อมูลที่ได้มาแปลผลตามแนวคิดของ Likert Rating scales พบว่ามีค่าเฉลี่ยความเห็นอยู่ที่ 2.75 หมายความว่า ผู้ประกอบการมีความเห็นต่อการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 8 ความเห็นต่อการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ”

ระดับความเห็น	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)	ไม่เห็นด้วย (2)	เฉยๆ (3)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)	รวม	ค่าเฉลี่ย (X-Bar)
จำนวน (คน)	4	123	6	79	0	212	2.75

อย่างไรก็ตามจากการประมวลข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการที่เห็นด้วยต่อการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ซึ่งค่าธรรมเนียมที่ได้กำหนดไว้คือ 10,000 บาท ต่อผลิตภัณฑ์ มีอายุ 3 ปี ผู้ประกอบการได้ให้ข้อคิดเห็นต่อการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสรุปได้ดังนี้

1) ควรจัดเก็บค่าธรรมเนียมลดลงครึ่งหนึ่งจากปัจจุบัน เนื่องจากต้องมีการต่ออายุใบรับรองทุกสามปี ซึ่งจะเป็นค่าใช้จ่ายระยะยาว ดังนั้นเพื่อให้ลดภาระของผู้ประกอบการไม่ให้มีค่าใช้จ่ายมากเกินไป และเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายเล็กได้ขอใช้การรับรองสัญลักษณ์กับสินค้าของตัวเองได้หลายรายการมากขึ้น

2) ผู้ประกอบการเข้าใจถึงความจำเป็นในการเก็บค่าธรรมเนียมของหน่วยรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ๆ แต่ต้องการให้พิจารณาค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ (operation cost) ที่หน่วยงานรับรองใช้ในการดำเนินงาน รวมถึงต้นทุนทั้งหมดที่ใช้เพื่อดำเนินการ ก่อนที่จะกำหนดตัวเลขที่เหมาะสมออกมา เพื่อเรียกเก็บต่อผู้ยื่นขอรับรอง เพื่อให้จำนวนเงินที่เก็บค่าธรรมเนียมมีความเหมาะสม สะท้อนต้นทุนการดำเนินงานที่แท้จริง และหน่วยงานสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างยั่งยืน

3) ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บต้องไม่สูงเกินไป เพื่อจูงใจผู้ผลิตพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่กำหนดไว้

4) ควรพิจารณาการเก็บค่าธรรมเนียมตามขนาดของผู้ผลิต เพื่อให้การรับรองเข้าถึงโรงงานผลิตรายเล็กที่อาจติดปัญหาเรื่องงบประมาณแต่มีความตั้งใจผลิตสินค้าที่มีคุณภาพให้เป็นทางเลือกต่อผู้บริโภค

5) เห็นด้วยกับอัตราค่าธรรมเนียม เพื่อนำไปสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ หรือส่งเสริมให้ผู้บริโภครับรู้ และเข้าใจสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพมากขึ้น แต่อยากให้พิจารณาเพิ่มเติมหากแต่การเก็บค่าธรรมเนียมจะถูกนำไปคิดเป็นต้นทุนสินค้า อาจส่งผลให้สินค้าที่มีสัญลักษณ์นี้มีราคาสูงขึ้น

6) เสนอปรับค่าธรรมเนียม ดังนี้

1. ค่าธรรมเนียม 3,000 บาทต่อผลิตภัณฑ์ มีอายุ 3 ปี เพื่อดึงดูดให้ผู้ประกอบการที่สนใจเข้าร่วม เนื่องจากเป็นมาตรการสมัครใจ

2. ค่าธรรมเนียม 10,000 บาท แต่เพิ่มระยะเวลา มีอายุ 5 ปี

3. ค่าธรรมเนียม 5,000 บาท ต่อผลิตภัณฑ์ มีอายุ 3 ปี

4. ค่าธรรมเนียมให้อยู่ในอัตรา 3,000-5,000 บาท เพื่อเป็นการช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ประกอบการ

5. ค่าธรรมเนียมไม่เกิน 5,000 บาท ในกิจการขนาดย่อมที่ยังไม่มีกลุ่มลูกค้ามากนัก

ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการที่ไม่เห็นด้วยต่อการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองสัญลักษณ์ “ทางเลือกสุขภาพ” ได้เสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

1) การไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมเป็นการชวนเชิญให้ผู้ประกอบการสนใจในการขอรับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายมากขึ้น

2) อยากให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีนโยบายเข้ามาช่วยสนับสนุน เพราะในการผลิตผลิตภัณฑ์สินค้าทางเลือกสุขภาพจะมีต้นทุนที่สูงกว่าสูตรปกติ

3) หากอยากสนับสนุนให้ผู้บริโภคมาซื้ออาหารที่ได้รับสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพมากขึ้น ไม่ควรเรียกเก็บค่าธรรมเนียม เพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการพัฒนาและออกสินค้ากลุ่มนี้ให้มากขึ้น

4) ผู้ประกอบการเผชิญความท้าทายหลายประการ ทั้งการนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่ดีต่อสุขภาพลดหวานมันเค็ม โดยใช้วัตถุดิบทดแทนที่ดีมีคุณภาพปลอดภัย โดยยังคงรสชาติความอร่อยไว้ได้ รวมถึงการที่ต้องให้ความรู้และจูงใจผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภคให้อ่านฉลากก่อนซื้อและเลือกผลิตภัณฑ์ที่ดีกว่าต่อสุขภาพ เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการต้องลงทุนมากทั้งด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสื่อสาร และมีความเสี่ยงในด้านการตอบรับของผู้บริโภคด้วย ดังนั้นจึงควรสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการสนใจเข้าร่วม และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแรงหนุนในการร่วมกันปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคของผู้บริโภคได้อย่างยั่งยืน

5) การเก็บค่าธรรมเนียมอาจส่งผลให้ผู้ประกอบการเข้าร่วมหรือแสดงสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพน้อยลง นอกจากค่าธรรมเนียมแล้ว ผู้ประกอบการยังต้องใช้ทรัพยากร รวมถึงมีค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบเพื่อควบคุมคุณภาพ ปริมาณสารอาหารของผลิตภัณฑ์จากกระบวนการผลิตให้ยังคงอยู่ในเกณฑ์

แต่ละกลุ่มผลิตภัณฑ์ รวมถึงทรัพยากรในการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ เช่น ต้องเพิ่มระยะเวลาในขั้นตอนการผลิตเพื่อขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ และขออนุญาตโฆษณาจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

6) เนื่องจากการขออนุญาตใช้สัญลักษณ์โฆษณาการทางเลือกสุขภาพ มีขั้นตอนในการวิเคราะห์โฆษณาการ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง หากมีการเก็บค่าธรรมเนียมจะทำให้บริษัทมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น

7) การตรวจวิเคราะห์และการพัฒนาสูตรให้เข้าเกณฑ์มีมากอยู่แล้ว การเก็บค่าธรรมเนียมจึงเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายให้ผู้ที่ต้องการใช้สัญลักษณ์โฆษณาการทางเลือกสุขภาพซึ่งหากส่งเสริมก็ไม่ควรมีค่าใช้จ่าย

8) เรื่องการเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับ 10,000 บาทต่อ 3 ปี สูงเกินไป ซึ่งอาจไม่เป็นปัญหาสำหรับบริษัทหรือกิจการขนาดใหญ่ แต่บริษัทขนาดกลางและขนาดเล็กจะเป็นการสร้างต้นทุนโดยไม่จำเป็น

9) ไม่ควรเสียค่าธรรมเนียมในการขอการรับรอง เนื่องจากเป็นมาตรการสมัครใจ และเพื่อเป็นการส่งเสริมผู้บริโภค ดังนั้นได้ประโยชน์ทั้งผู้ประกอบการและภาครัฐในการส่งเสริมสุขภาพ

10) กรณีจำเป็นต้องมีการเสียค่าธรรมเนียม และต้องต่ออายุทุก 3 ปี ขอให้ปรับค่าธรรมเนียมลง เหลือ 2,000-5,000 บาท ต่อผลิตภัณฑ์ต่อ 3 ปี โดยราคานี้อ้างอิงจากราคายื่นขอจดทะเบียนอาหารกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา แต่ต่างกันที่จดทะเบียนอาหารไม่ต้องต่ออายุ

11) การดำเนินงานเรื่องสัญลักษณ์โฆษณาการอย่างง่ายเป็นเรื่องที่ควรส่งเสริม ดังนั้นควรลดอุปสรรคที่จะมีหรือควรให้รางวัลเพื่อจูงใจผู้ประกอบการ

12) การเก็บค่าธรรมเนียมควรแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มธุรกิจเอกชน กับ กลุ่มธุรกิจชุมชน OTOP หรือ SME สำหรับกลุ่มธุรกิจชุมชนควรจัดเก็บค่าธรรมเนียม ไม่เกิน 5000 บาท/ต่อรายการ เพื่อเป็นจูงใจให้กลุ่มธุรกิจเอกชนหันมาพัฒนาสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์รับรองตามหมวดสินค้าต่างๆ เพื่อการขอรับรองสินค้ามากขึ้น กรณีที่มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ทางภาครัฐต้องมีระยะเวลาดำเนินการให้ชัดเจน เช่น ไม่เกิน 10 วันทำการ นับจากวันยื่น และในสำหรับกลุ่ม OTOP หรือ SME ทางภาครัฐควรมีงบประมาณมาสนับสนุนสินค้ากลุ่มนี้

13) ยอดขายผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โฆษณาการทางเลือกสุขภาพไม่เท่าที่ควร ดังนั้นยังไม่ควรเรียกเก็บค่าธรรมเนียม

14) เศรษฐกิจโลกยังชะลออย่างต่อเนื่อง เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) และการเมืองต่างๆ ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายยังได้รับผลกระทบอย่างหนัก และด้วยภาษีน้ำตาลที่มีการปรับขึ้น ค่าใช้จ่ายก็ยังคงอยู่ในระดับสูง แต่ขณะนี้สินค้าที่ได้รับเครื่องหมายสัญลักษณ์โฆษณาการทางเลือกสุขภาพยังไม่ได้ได้รับความสนใจเท่าที่ควรจากกลุ่มผู้บริโภควัยรุ่น

15) เพื่อเป็นการสนับสนุนการผลิตอาหารที่ดีต่อสุขภาพต่อผู้บริโภค หากเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจะทำให้ต้นทุนเพิ่มและอาจไม่ได้รับการรับรอง

16) การเก็บค่าใช้จ่ายในการยื่นขอสัญลักษณ์โฆษณาการทางเลือกสุขภาพ ในจำนวนเงิน 10,000 บาทต่อผลิตภัณฑ์เป็นจำนวนเงินที่มากเกินไปสำหรับการการยื่นขอการรับรองครั้งแรก เพราะผู้ประกอบการมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เป็นต้นทุนในการผลิตสินค้า เช่น ค่าวิเคราะห์โฆษณาการ ซึ่งมีราคาสูงอยู่แล้ว และเนื่องจาก

เป็นการเริ่มต้นจำหน่ายซึ่งยังไม่รู้ว่าสินค้าที่จะผลิตออกมานั้น จะขายดีหรือไม่ ทั้งกรณีสินค้าไม่สามารถทำการตลาดได้ก็จะถูกยกเลิกการขายไป

3.2.4 ข้อคิดเห็นต่อการดำเนินงานของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ

จากผลการศึกษาข้อคิดเห็นต่อการดำเนินงานของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ พบว่า ผู้ประกอบการมีความเห็นต่อการดำเนินงานของหน่วยรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย โดยสรุปได้ดังนี้

(1) ระยะเวลาในการพิจารณาให้การรับรองค่อนข้างใช้ระยะเวลานานเกินไป ควรมีการดำเนินการด้วยความรวดเร็วและมีความแน่นอนในการพิจารณาและอนุมัติ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถวางแผนด้านการตลาดได้แม่นยำขึ้น โดยการลดระยะเวลาในการพิจารณาอนุมัติ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์สามารถต่อสู่ตลาดได้เร็วยิ่งขึ้น อาจมีระยะเวลาในการยื่นขออนุญาตจนสามารถนำมาติดบนฉลากได้ภายใน 30 วัน

(2) หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ควรมีการอัปเดตข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

(3) การดำเนินงานของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ในปัจจุบันมีความเหมาะสมที่อยู่แล้ว แต่ควรพิจารณาเรื่องของความยั่งยืนของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ

(4) เสนอให้เพิ่มหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายเพิ่ม และต้องเป็นหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับและเชื่อถือได้ สำหรับในอนาคตหากมีผลิตภัณฑ์ที่มีความประสงค์ในการขอรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายเพิ่มมากขึ้น

(5) หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ควรมีความสะดวกและรวดเร็วในการติดต่อและสามารถให้คำตอบได้ว่าผลิตภัณฑ์ผ่านเกณฑ์หรือไม่ และการยื่นขออนุญาตจนสามารถนำมาติดบนฉลากได้ ภายใน 30 วัน

(6) ควรจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบแบบบูรณาการ ที่สามารถวางแผนจากกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบมีแผนงานระยะสั้นและระยะยาว มีงบประมาณสนับสนุน มีการพัฒนาบุคลากรให้ทุกคนในหน่วยควรมีบรรทัดฐานหรือกรอบเดียวกันในการให้คำแนะนำ มีจำนวนผู้ปฏิบัติงานเพียงพอเพื่อให้คำแนะนำและการรับรองได้อย่างรวดเร็ว มีมาตรฐานการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ มีการสำรวจและแบ่งปันข้อมูลพฤติกรรมผู้บริโภคให้ผู้ประกอบการทราบเป็นระยะ อาจจะเป็นหน่วยงานรัฐที่รวมทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องมาทำงานด้วยกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และออกมาเป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน เสนอให้พิจารณาสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเป็นหน่วยรับรอง

(7) เอกสารที่ต้องยื่นในการขออนุมัติ ขอให้พิจารณาในส่วนของผลวิเคราะห์และเลข สป.5 ที่ขึ้นทะเบียนแล้วได้หรือไม่ ยังไม่จำเป็นต้องส่งฉลากสินค้าไปพร้อมกัน เพราะการดำเนินการจัดทำฉลากต้องใช้เวลา ทำให้บางครั้งไม่ทันต่อแผนการวางจำหน่าย เนื่องจากต้องรอให้ได้รับเอกสารการอนุมัติก่อนจึงจะดำเนินการขั้นต่อไปได้และสามารถจัดส่งฉลากที่เรียบร้อยแล้วตามไปได้

(8) ควรมีการเจรจากับร้านค้าและห้างค้าปลีกที่จะช่วยสนับสนุนการจัดวางสินค้าเพื่อจำหน่าย (display) และการขายผลิตภัณฑ์ทางเลือกสุขภาพเป็นพิเศษ เช่น ยกเว้นค่าแรกเข้า (Listing Fee)

(9) การกำหนดสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ของภาครัฐ ควรกำหนดเกณฑ์ที่จะเกิดประโยชน์กับผู้บริโภคอย่างแท้จริง โดยต้องคำนึงโอกาสที่จะมีผลิตภัณฑ์ที่มีการเติม food additive เข้าไป เช่น sweetener และ carrier อื่นๆ เพื่อให้ได้เกณฑ์ตามสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อผู้บริโภคในทางอื่น

(10) คาดหวังให้ทางหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ มีกลุ่มของผลิตภัณฑ์ที่ครอบคลุมและหลากหลายมากขึ้น เช่น กลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเนื้อสัตว์ กลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปกระป๋อง (ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์)

(11) สนับสนุนให้หน่วยงานรับรองดำเนินการสิ่งที่ทำอยู่ต่อไปด้วยความเป็นกลาง และพิจารณาข้อมูลตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้บริโภคในปัจจุบัน

(12) หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ควรเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายผ่านการประชาสัมพันธ์ โดยเป็นผู้ให้ข้อมูลและประสานเชื่อมโยงกับภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อประชาสัมพันธ์สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายให้เป็นที่รู้จักของผู้บริโภค และให้ข้อมูลด้านสุขภาพที่ถูกต้องกับผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคมีองค์ความรู้เพียงพอในการพิจารณาการบริโภคด้วยตนเองอย่างเหมาะสม

3.2.5 ข้อคิดเห็นต่อเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ

จากผลการศึกษาข้อคิดเห็นต่อเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ พบว่าผู้ประกอบการมีความเห็นต่อเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ โดยสรุปได้ดังนี้

1) ขอให้พิจารณาเพิ่มเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ “ข้าวปรุงแต่ง” ในกลุ่มอาหารกึ่งสำเร็จรูป เนื่องจากผลิตภัณฑ์ใหม่กลุ่มนี้ของบริษัทยังไม่ถูกจัดเข้าเป็นอาหารกึ่งสำเร็จรูป แม้ว่าจะเข้าเกณฑ์ทางเลือกสุขภาพ ก็ไม่สามารถขอการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพได้

2) สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารบางอย่างอาจจะเห็นว่าทำได้ง่าย แต่สำหรับสินค้าขนมอบเกณฑ์คุณค่าสารอาหารหรือโภชนาการถือว่ามีความจำเป็นอย่างมากในการปรับปรุงสูตร โดยเฉพาะการควบคุมค่าพลังงาน อยากให้มีทางเลือกมากขึ้น เช่น มีระดับของเกณฑ์ด้านไขมัน หากทำไม่ได้ตามเกณฑ์นี้ มีระดับให้เลือกแล้วมีเงื่อนไขอื่นมาควบคุม เป็นต้น

3) ควรมีการพิจารณาทบทวนเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ ทุก 5 ปี และกรณีมีการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์คุณค่าสารอาหารหรือโภชนาการควรอนุโลมให้มีการใช้ฉลากได้ไม่เกิน 2 ปี

4) เสนอให้ในทุกปีมีการจัดลำดับ TOP 3 ในแต่ละกลุ่มผลิตภัณฑ์ โดยใช้คะแนนคุณค่าสารอาหารเป็นเกณฑ์

5) เนื่องด้วยการดำเนินการเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายมีการดำเนินงานขับเคลื่อนมาในระยะเวลาเพียง 5 ปี แต่การสื่อสารต่อผู้บริโภคให้มีความรู้ความเข้าใจยังอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นจึงไม่ควร

ปรับเปลี่ยนเกณฑ์คุณค่าสารอาหารหรือโภชนาการ เพราะอาจทำให้ผู้บริโภคเกิดความสับสน หากการสื่อสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังทำได้ไม่เพียงพอ

6) การปรับเปลี่ยนเกณฑ์คุณค่าสารอาหารหรือโภชนาการ ทำให้ปริมาณสินค้าที่ได้รับสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายมีจำนวนลดลง เพราะผู้ผลิตต้องปรับสูตรของผลิตภัณฑ์ใหม่ เกิดความไม่ต่อเนื่องในการช่วยประชาสัมพันธ์จากฝั่งผู้ผลิต และทำให้ผู้บริโภคมีตัวเลือกผลิตภัณฑ์ที่ได้รับสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายในตลาดลดน้อยลงไปด้วย

7) เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ ที่หลากหลายผลิตภัณฑ์ กำหนดให้เหมาะสมกับแต่ละประเภทสินค้า ให้เป็นไปตามที่ผู้เชี่ยวชาญด้านโภชนาการกำหนด

8) เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการมีข้อจำกัดมากเกินไป

9) เกณฑ์ของผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวจะติดปัญหาเรื่องไขมันอิ่มตัวเนื่องจากใช้น้ำมันที่หาได้ภายในประเทศเป็นวัตถุดิบ

10) ขอเสนอให้การกำหนดเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการเป็นเกณฑ์ที่สามารถทำได้จริงในการผลิต และขอให้ช่วยทบทวน ชื่อและเกณฑ์ของผลิตภัณฑ์บางรายการ เช่น น้ำปลา ถ้าสามารถลดโซเดียมได้ต่ำกว่าค่ามาตรฐานของ อย. ก็ยังไม่สามารถเรียกชื่อผลิตภัณฑ์ว่า น้ำปลาโซเดียมต่ำได้ เป็นต้น ทำให้ปิดกั้นแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งตอนนี้ทางบริษัทสามารถพัฒนาได้แล้ว แต่ก็ต้องใช้ชื่อผลิตภัณฑ์เป็นขอสปรงรสน้ำปลา ซึ่งเป็นอุปสรรคในการสื่อสารกับผู้บริโภค และเป็นอุปสรรคในการทำการตลาด จึงอยากเสนอให้ทาง สถาบันโภชนาการ นำเรื่องนี้หารือกับทาง อย. เพื่อปรับเกณฑ์ต่างๆ ให้เหมาะสม

11) ควรกำหนดเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการโดยอ้างอิงตามคำแนะนำการบริโภคต่อวัน ให้มีความเหมาะสม

12) ควรจะมีการบูรณาการ (harmonize) เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการกับประเทศเพื่อนบ้านเช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ เนื่องจากปัจจุบันสินค้าตัวเดียวส่งขายไปในหลากหลายประเทศ แต่ละประเทศก็มีเกณฑ์เป็นของตัวเอง และยังไม่ยอมรับเกณฑ์ของประเทศไทย ทำให้ทางผู้ประกอบการต้องมีการจัดทำฉลากแยกกับผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายในประเทศไทย มีผลทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

13) ควรขยายเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการไปสู่หลากหลายกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในความสนใจของผู้บริโภค รวมถึงครอบคลุมหลากหลายช่องทางการขายมากขึ้น โดยเฉพาะ Out of Home และ product application ด้วย ระยะเวลาในการพัฒนาหรือปรับเกณฑ์ควรคำนึงถึงระยะเวลาที่เป็นไปได้ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของภาคอุตสาหกรรม และความเป็นไปได้ของเทคโนโลยีการผลิตประกอบด้วย

14) การพัฒนาเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการเห็นด้วยกับกระบวนการดำเนินงานในปัจจุบันของทางหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ โดยมีการสำรวจตลาดเพื่อให้เห็นภาพรวมของคุณค่าโภชนาการของแต่ละกลุ่มผลิตภัณฑ์ และหารือกับผู้ผลิตในการตั้งเกณฑ์ที่สามารถปฏิบัติได้จริง และเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค

15) ควรดูความเหมาะสมตามกลุ่มอาหารและชนิดอาหาร การปรับเปลี่ยนเกณฑ์บ่อยครั้งส่งผลเสียกับผู้ประกอบการในด้านค่าใช้จ่ายและต้นทุน

16) ขยายกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่สามารถได้รับสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายให้กว้างขวางมากขึ้น เพื่อเพิ่มจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายในตลาด ทั้งนี้ควรพิจารณาเพิ่มเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ สำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อเป็นทางเลือกแก่ผู้บริโภค เช่น ซุปก้อนกึ่งสำเร็จรูป ผงปรุงรส

17) อาจต้องปรับเกณฑ์เพื่อให้สอดคล้องกับคุณภาพด้านรสชาติของอาหารร่วมด้วย

18) ขอเสนอแนะให้มีการทบทวนเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการร่วมกันระหว่างภาครัฐ และเอกชน และเสนอให้มีการนำสิ่งที่เป็นนวัตกรรมใหม่ มาใช้พิจารณาปรับเกณฑ์เพื่อให้ทันกับการค้นคว้าวิจัยใหม่

19) เสนอให้มีการสำรวจตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภค เช่น กลุ่ม Functional drink และกลุ่มช็อกโกแลต รวมทั้งเสนอให้มีการพิจารณาผลิตภัณฑ์ในกลุ่ม Product application, กลุ่มอาหารสำหรับผู้สูงอายุ และกลุ่มอาหารทางการแพทย์

20) เสนอให้พิจารณากลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มเกลือแร่ ซึ่งผู้ประกอบการสามารถปรับสูตรให้ผ่านเกณฑ์การรับรองได้ แต่เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ จึงไม่สามารถเข้าเกณฑ์เครื่องดื่มที่กำหนดได้

21) การปรับการใช้สารให้ความหวานแทนน้ำตาล (Sweetener) ควรต้องมีข้อมูลจากงานวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดสเกลระดับความหวาน จึงจะสามารถนำข้อมูลมาประกอบการปรับลดการใช้ Sweetener ลงได้ นอกจากนี้การปรับลดน้ำตาลและการลดการใช้ Sweetener มีผลต่อการรับรู้รสชาติทางประสาทสัมผัสของผู้บริโภค จึงไม่สามารถปรับสูตรลดความหวานลงได้มากนัก

22) ปัญหาและอุปสรรคสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ ที่พบคือ เกณฑ์ที่กำหนดของกลุ่มผลิตภัณฑ์ขนมอบสำหรับการปรับสูตรเป็นไปได้ลำบากมาก เนื่องจากมีการจำกัดพลังงานทำให้ในการปรับสูตรมีผลต่อโครงสร้างขนมอบ และต้องใช้เวลาในการวิเคราะห์ปรับสูตรนาน

23) การพิจารณาการประกาศหลักเกณฑ์การใช้สัญลักษณ์โภชนาการกับกลุ่มอาหารประเภทต่างๆ เพิ่มเติม เช่น กลุ่มเครื่องดื่มที่ขยายขอบข่าย (เครื่องดื่มช็อกโกแลต โกโก้ และมอลต์สก็ด ชาและปรุงสำเร็จ) เพื่อขยายผลิตภัณฑ์ออกไปในวงกว้างต่อไป

24) ทางบริษัทมีผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มที่ไม่เข้าเกณฑ์ในการขออนุญาต เนื่องจากเป็นเครื่องดื่มเกลือแร่ที่ไม่มีน้ำตาลเป็นองค์ประกอบ (G-Zero) ถ้าสามารถขยายเงื่อนไขของ ผลิตภัณฑ์ให้ครอบคลุมอาหารเพื่อวัตถุประสงค์พิเศษจะเป็นประโยชน์ในการเพิ่มประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ติดสัญลักษณ์โภชนาการ

25) การปรับเกณฑ์สารอาหารในอนาคต ขอให้แจ้งทางบริษัทผู้ผลิตอย่างน้อย 6-12 เดือน เนื่องจากทางบริษัทมีความจำเป็นต้องปรับสูตรให้เข้าเกณฑ์ใหม่และการหาวิธีเคลียร์สต็อกสินค้าที่อยู่ในท้องตลาด

3.2.6 ข้อคิดเห็นต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องการประชาสัมพันธ์สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ

สืบเนื่องจากการขอรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพยังมีไม่มากและเป็นมาตรการสมัครใจ ไม่ใช่มาตรการบังคับ เนื่องจากเป็นการสื่อสารฉลากโภชนาการที่ลดความซับซ้อนลงให้กับผู้บริโภคเป็นทางเลือกที่ช่วยให้ผู้บริโภคมีพฤติกรรมการบริโภคที่เหมาะสมมากขึ้น โดยการออกแบบสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย (Simplified Logo) ที่แสดงคุณสมบัติทางโภชนาการของผลิตภัณฑ์อาหารอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจเลือกซื้อได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องใช้เวลามาก ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้กำหนดขึ้นจากภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับการยอมรับจากภาคส่วนต่างๆ เพราะไม่มีการจัดให้เป็นอาหารดีหรือเลว และผู้บริโภคไม่ต้องใช้เวลาในการตัดสินใจชื้อนาน เนื่องจากผ่านการตัดสินใจจากเกณฑ์แล้ว จากหลักการดังกล่าวทำให้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพกลายเป็นมาตรฐานเชิงสมัครใจโดยปริยาย ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้ภาคเอกชนให้ความร่วมมือและมุ่งพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนให้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเฉพาะของผลิตภัณฑ์อาหารนั้น

ข้อคิดเห็นอื่นๆ ในการขับเคลื่อนมีดังนี้

- 1) การประชาสัมพันธ์ในปัจจุบันยังน้อยเกินไปและไม่มีความต่อเนื่อง ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคทราบถึงสินค้าที่มีสัญลักษณ์นี้ว่าดีต่อสุขภาพอย่างไร และเป็นประโยชน์อย่างไร
- 2) อยากให้มีการประชาสัมพันธ์ใน 2 ด้าน คือ การชักชวนให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้าที่สามารถขอรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ และการชักชวนผู้บริโภคให้รู้จักสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ โดยในส่วนของผู้บริโภคนั้นให้ประชาสัมพันธ์ให้ครบทุกช่วงอายุ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน และวัยผู้สูงอายุ อาจมีการนำบุคคลที่มีกลุ่มคนที่มียอดติดตามตั้งแต่ 5,000 ถึง 1 แสนคน (Micro influencer) เข้ามามีส่วนช่วยในการประชาสัมพันธ์
- 3) ควรประชาสัมพันธ์เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพผ่านทางแพลตฟอร์มออนไลน์ทุกช่องทางให้เพิ่มมากขึ้น เช่น สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้หันมาให้ความสนใจมากขึ้น อาจขอความร่วมมือกับผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจโดยการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ต่างๆ ในการประชาสัมพันธ์สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพรวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ใช้สัญลักษณ์นี้
- 4) ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) จึงอยากให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์เฉพาะกับกลุ่มผู้สูงอายุมากขึ้น ทั้งนี้ไม่แน่ใจช่องทางว่าควรประชาสัมพันธ์ช่องทางใดและในรูปแบบใด
- 5) ภาคีเครือข่ายทั้งภาควิชาการ ภาครัฐ (กรมอนามัย คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ อย. สสส.) และภาคเอกชน ควรประสานความร่วมมือกันในการช่วยประชาสัมพันธ์ และมีการสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งเพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพให้เข้าถึงประชาชนได้ครอบคลุมทุกช่วงวัยทั่วประเทศ เพื่อสร้างกระแสและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคในสังคมไทยได้อย่างแท้จริง

6) ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการทราบรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการต่างๆ เพื่อให้สะดวกต่อการดำเนินการ

7) อยากให้ทางหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ มีการประชาสัมพันธ์ถึงผู้บริโภคมากกว่าปัจจุบัน ปัจจุบันการประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่มาจากผู้ประกอบการ ถ้ามาจากผู้รับรองด้วยจะดูน่าสนใจและน่าเชื่อถือมากกว่านี้

8) ควรประชาสัมพันธ์สินค้าที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ให้ครอบคลุมทุกหมวดสินค้าที่ได้รับการรับรอง เพราะจากข้อมูลของเพจหน่วยรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ส่วนใหญ่จะเน้นในกลุ่มของเครื่องดื่มเป็นหลัก

9) ควรมีการสื่อสารให้ผู้บริโภครู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” มากขึ้น รวมถึงมีแคมเปญรณรงค์ให้ผู้บริโภคเลือกทานอาหารที่ดีต่อสุขภาพมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

10) ควรส่งเสริมและให้ความรู้กับผู้บริโภคในเรื่องการบริโภคอาหารให้มีความหลากหลายในปริมาณที่พอดี การลดการบริโภค หวาน มัน เค็ม อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริโภคมีความตระหนักเกี่ยวกับสุขภาพมากขึ้น

11) อยากให้มีสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเครื่องหมายทางเลือกเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีการจัดงานแนะนำสัญลักษณ์ทางเลือกสุขภาพในผู้ที่สนใจ และควรมีงานประชาสัมพันธ์ใหญ่สักปีละครั้ง เพื่อไม่ให้ถูกกลืนเลือนไปจากกลุ่มบุคคลที่สนใจและผู้บริโภคทั่วไป

12) ควรมีความต่อเนื่องในการสนับสนุนการขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ สัญลักษณ์โภชนาการฉลากอย่างง่ายแบบจีดีเอ (GDA) และสัญลักษณ์โภชนาการ เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมต้องใช้เวลาและทรัพยากรต่างๆ ในการดำเนินการ และสร้างความรับรู้แก่ผู้บริโภค จนก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

13) ขอให้ทาง อย. เร่ง ประชาสัมพันธ์ให้ขยายวงกว้างมากขึ้น เช่น ในสถานศึกษา โดยอาจเพิ่มในบทเรียน ในชุมชน พื้นที่ เป็นต้น และอาจให้มีการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพในร้านขายอาหาร หรือสถานศึกษาต่าง ๆ ที่เข้าเกณฑ์ เพื่อปลูกฝังคนรุ่นใหม่ให้รู้จักเลือกบริโภคอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพตัวเอง ทั้งยังเป็นการปรับพฤติกรรมบริโภคได้จริงจังและเห็นผลชัดเจนขึ้น

3.2.7 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ของภาคอุตสาหกรรมอาหาร

1) ผู้ประกอบการ เสนอการปรับการแสดงเรื่องสีของสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ให้แสดงเป็น เป็นสีเขียวเข้มสีแดง แทนที่จะเป็นสีดำหรือสีน้ำเงินเข้ม ตามที่ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” บนฉลากอาหาร กำหนดไว้ โดยให้เหตุผลว่า ฉลากของผลิตภัณฑ์ใช้สีในการพิมพ์เพียง 2 สี คือ สีเขียวและสีแดง การเพิ่มจำนวนสีในการพิมพ์บรรจุภัณฑ์มีผลทำให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 20 สตางค์ต่อสีต่อบรรจุภัณฑ์ เมื่อคำนวณแล้วจะทำให้บริษัทมีต้นทุนเพิ่มขึ้นประมาณ 11.23 ล้านบาทต่อปี

2) บริษัทต่างๆ มีนโยบายเรื่องผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพอยู่แล้ว ดังนั้นจึงพยายามผลิตอาหารให้ เป็นไปตามเกณฑ์ของทางหน่วยรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ๆ

3) สนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพออก สู่ตลาดให้กับผู้บริโภค เพื่อเป็นหนึ่งในทางเลือกของผู้บริโภค และตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพของ ผู้บริโภค รวมถึงประเด็นเรื่องโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs: Non-Communicable diseases) และหวังเป็น อย่างยิ่งว่าการยกระดับการขับเคลื่อนเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพในระดับภาคีเครือข่ายที่ได้รับ ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จะช่วยทำให้ประเด็นเรื่องสุขภาพของผู้บริโภคและโรคไม่ติดต่อ เรื้อรังของผู้บริโภคชาวไทยดีขึ้น

4) ภาครัฐควรมีนโยบายเรื่องการจัดเก็บภาษี ด้านความหวาน มัน เค็ม

5) ภาครัฐควรมีการจัดประกวดสินค้า TOP 3 ในแต่ละกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรอง สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เพื่อเป็นแรงจูงใจให้กับผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมที่มีความร่วมมือด้วย ความสมัครใจ

6) ควรมีการประชุมอัปเดตข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพใน ทุกปี และควรเชิญภาคอุตสาหกรรมเข้าร่วมเพื่อสะท้อนการดำเนินงานขับเคลื่อนร่วมกัน

7) นอกจากเรื่องการประชาสัมพันธ์แล้ว ควรช่วยกันผลักดันให้มีผลิตภัณฑ์ที่มีสัญลักษณ์ โภชนาการทางเลือกสุขภาพออกมาสู่ตลาดมากกว่าปัจจุบัน

8) ควรมีแนวทางในการปรับพฤติกรรมในการเลือกซื้ออาหารเพื่อสุขภาพ

9) เป็นเรื่องที่ดี มีประโยชน์ เพื่อให้มีทางเลือกที่ดีต่อสุขภาพให้กับผู้บริโภค และควรดำเนินการ ให้เกิดขึ้นได้ในทุกผลิตภัณฑ์ โดยยังคงสอดคล้องกับปริมาณแนะนำที่ควรได้รับต่อวัน และ ความปลอดภัย ทางด้านอาหาร

10) อยากให้การขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ มีการขับเคลื่อนเชิงรุก และ ไปในภาพใหญ่ โดยที่มีข้อมูลพื้นฐาน(Data Base) ที่ทุกคนสามารถเข้ามาใช้งานและสามารถเข้ามาดูข้อมูล ร่วมกันได้

11) ควรช่วยกันวางแผนเป็นกลยุทธ์เพื่อหาแนวทางให้ผู้บริโภคหันมาซื้อสินค้าแบบนี้มากขึ้น

12) หากภาครัฐมีการประชาสัมพันธ์ และขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพอย่าง จริงจัง ภาคเอกชน ก็จะสามารถดำเนินการเพื่อปรับปรุงสินค้าได้ง่ายขึ้น เพราะทำแล้ว มีหน่วยงานภาครัฐ สนับสนุนและผู้บริโภคเห็นความสำคัญ

13) มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับฟังความคิดเห็น รับทราบถึงความพร้อมควบคู่ไปกับการส่งเสริม ภาคอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง เพราะนอกจากจะมีความเชื่อมโยงด้านสุขภาพแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับการลงทุน ในประเทศ ซึ่งจะส่งผลถึงการจ้างงานด้วย เนื่องจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสร้างนวัตกรรมอาหารให้ประสบ ความสำเร็จ สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยไปสู่ระดับภูมิภาคจนถึงเวทีโลกได้ ดังนั้นการ

ส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นอกจากนี้จะเป็นการขับเคลื่อนให้เกิดทางเลือกให้ผู้บริโภคปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแล้ว ยังช่วยสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจให้ประเทศได้อีกด้วย นอกจากนี้การขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมอาหารแล้ว ก็ควรมีการขับเคลื่อน Out of Home ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพคนไทยควบคู่กันไปด้วย เพื่อเอื้อให้ผู้บริโภคเปลี่ยนพฤติกรรมได้อย่างยั่งยืน

14) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพเช่นนี้ต่อไป และควรส่งเสริมให้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพบนฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นจุดขายที่ทำให้ผู้บริโภคหันมาสนใจเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์ของท่าน ส่งผลให้ยอดขายผลิตภัณฑ์สูงขึ้นสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพเป็นส่วนหนึ่งในการให้ข้อมูลของผู้บริโภคเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ประกอบกับข้อมูลโภชนาการ และส่วนประกอบอื่นๆ ที่ผู้ประกอบการสื่อสารให้แก่ผู้บริโภค

15) ควรขยายการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพในกลุ่มอาหารที่ปรุงสุกใหม่ในร้านอาหารทั่วไปด้วย เพื่อให้ผู้บริโภคได้มีการปรับลิ้มรส (taste palate) ควบคู่ไปด้วยกัน แผนนี้จะนำไปสู่การปรับพฤติกรรมการบริโภคได้ประสิทธิภาพมากขึ้นในภาพรวมของประเทศ

16) อยากเห็นการนำสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพมาใช้ในร้านกาแฟ ชา และของว่างที่ซื้อบ่อยๆ ซุปเปอร์มาร์เก็ต หรือ ห้างสรรพสินค้า

17) ควรหาเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยซึ่งอาจจะไม่เท่ากับเกณฑ์ของต่างประเทศ

18) การกำหนดกลุ่มสินค้าที่ได้รับสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพควรมีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน เนื่องจากสินค้าบางกลุ่มมีคุณค่าสารอาหารจากธรรมชาติ 100% แต่อาจมีค่าไขมัน และน้ำตาลที่สูงแต่ก็มีประโยชน์ต่อร่างกาย แต่ในขณะที่สินค้าบางกลุ่ม สารอาหารเกิดจากการปรุงแต่ง หากใช้หลักเกณฑ์กำหนดเดียวกัน จะทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดได้

19) ปัญหาและอุปสรรคในการปรับสูตรของผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการบางรายในกลุ่มผลิตภัณฑ์ขนมมีความไม่มั่นใจในเรื่องของสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ในการดึงดูดกลุ่มผู้บริโภค เนื่องจากผู้บริโภคส่วนใหญ่ติดกับรสชาติความอร่อย โดยคำนึงถึงเรื่องสุขภาพมาทีหลัง จึงอาจทำให้เกิดความลังเลใจในการปรับสูตรผลิตภัณฑ์เดิมที่วางจำหน่ายและได้รับความนิยมอยู่ก่อนแล้ว ทั้งนี้ถ้าเป็นผลิตภัณฑ์สูตรใหม่ที่ยังไม่เคยออกสู่ตลาดก็พร้อมยินดีที่จะปรับสูตรเพื่อขอรับการรับรองสัญลักษณ์

3.2.8 ข้อเสนอกลยุทธ์และการขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

1) เสนอให้ทางหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ มีกลยุทธ์ที่จะนำเสนอให้ผู้ประกอบการสนใจและกระตุ้นความสนใจในการมาขอรับรองมากกว่านี้ แม้แต่กลยุทธ์ที่จะเป็นการสนับสนุนให้เกิดเป็นรูปธรรมกับผู้ประกอบการ

2) ควรสร้างแรงจูงใจภาคเอกชน ในการใช้สัญลักษณ์กับผลิตภัณฑ์อาหาร ด้วยสิทธิพิเศษด้านภาษี (กรณีเครื่องดื่ม ซึ่งเสียภาษีสรรพสามิต)

3) ควรให้ความรู้กับผู้บริโภคมามากขึ้นถึงสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ทั้งช่องทางกระดาษทั่วไปและออนไลน์ (ไม่แน่ใจว่ามีการสำรวจเกี่ยวกับความเข้าใจในสัญลักษณ์กับประชาชนทั่วไปหรือไม่)

4) ควรประชาสัมพันธ์สัญลักษณ์ทางเลือกสุขภาพให้กับผู้สูงอายุมากขึ้น (เนื่องจากปัจจุบันเห็นการประชาสัมพันธ์ไปตามโรงเรียนหรือสถานศึกษาบ้างแล้ว)

5) ภาครัฐควรมีการขับเคลื่อนร่วมกับภาคีเครือข่าย เช่น กรมอนามัย คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ออย. สสส. ฯลฯ เป็นต้น และควรประสานความร่วมมือกันในการช่วยประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องโภชนาการให้กับประชาชน เพื่อให้สามารถบริโภคผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้เหมาะสมกับสุขภาพของตนเอง มีการสร้างความตระหนักในการเรื่องของการบริโภคอาหารที่ลดหวาน มัน เค็ม เพื่อจะช่วยให้ผู้บริโภคได้รู้จักสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพได้ดียิ่งขึ้น และมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันตามแต่ละบุคคลได้

6) มีการสร้างความรู้ให้กับผู้ประกอบการให้ตระหนักในเรื่องของการผลิตอาหารที่ลดการเกิดโรคในอนาคต เพื่อลดภาระให้กับประเทศชาติ ในด้านสาธารณสุข และนำเรื่องภาษีความหวาน ความเค็ม ไขมัน มาประกอบกันด้วย

7) ภาครัฐควรมีการให้ประโยชน์ในด้านภาษีกับผู้ประกอบการที่มีสินค้าที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ

8) นอกจากอาหารสำเร็จรูป (packaged food) แล้ว ควรพิจารณาอาหารที่ประชาชนทำกินเองในบ้านด้วย เช่น การแนะนำสูตรอาหาร หรือมีสูตรอาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ เช่น เมนูไข่เจียวทางเลือกสุขภาพ เป็นต้น

9) มีหน่วยงานที่วางแผนแบบบูรณาการ จากกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ที่ครอบคลุมถึงการให้คำแนะนำผู้ประกอบการ การตรวจสอบผลิตภัณฑ์ และการวัดผลสัมฤทธิ์ มีการวางเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาว และการตั้งตัวชี้วัด (KPIs) ที่เป็นไปได้ มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ประกอบการและแบ่งปันการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการให้แรงจูงใจและสนับสนุนผู้ประกอบการ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนได้อย่างยั่งยืน

10) มีการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้ง่ายขึ้น เช่น สนับสนุนพื้นที่ขายในห้าง ร้านค้า หรือร้านสะดวกซื้อ รวมถึงช่องทางการจัดจำหน่ายอื่นๆ ลดค่าธรรมเนียม (Listing fee) สำหรับผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ผ่านเกณฑ์การรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ

11) ควรมีการจะผลักดันให้ผู้บริโภคเห็นคุณค่าต่อการเลือกทานอาหารที่มีประโยชน์และดีต่อสุขภาพในวงกว้าง ทาง ออย. และหน่วยรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ๆ ควรเพิ่มโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถสื่อสารประโยชน์ของสินค้า และประโยชน์ของการเลือกทานของที่ดีต่อสุขภาพได้ชัดเจนมากขึ้น เพราะของที่ดีต่อสุขภาพส่วนใหญ่จะอ้อยน้อยลง การได้สื่อสารประโยชน์ของสินค้าในมุมประโยชน์อื่นๆ ที่ชัดเจนและตรงไปตรงมามากขึ้น จะช่วยให้ผู้บริโภคตระหนักถึงการเลือกของที่มีประโยชน์มากกว่าของที่อ้อยได้มากขึ้น

12) มีการปรับปรุงระบบการค้นหาผลิตภัณฑ์ที่ได้รับสัญลักษณ์และรักษาฐานข้อมูล เพื่อศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง (หมายรวมถึงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับสัญลักษณ์) ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาและรูปแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อสุขภาพที่ดีของประชาชนต่อไปในอนาคต

ผู้เขียน ได้ประมวลข้อมูลจากข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการ และได้นำมาจัดกลุ่มความคิด ในประเด็นต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการจัดทำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อน สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย (Healthier Choice Logo) โดยสรุปเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 รูปแบบสัญลักษณ์ เกณฑ์สารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรอง ค่าธรรมเนียม และ หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ

(1) รูปแบบสัญลักษณ์

การปรับการแสดงเรื่องสีของสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ให้แสดงเป็นสีเขียว เข้มสีเขียว แทนที่จะเป็นสีดำหรือสีน้ำเงินเข้ม ตามที่ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้ สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” บนฉลากอาหาร กำหนดไว้ เนื่องจากฉลากของผลิตภัณฑ์ใช้สีในการพิมพ์เพียง 2 สี คือ สี เขียวและสีแดง การเพิ่มจำนวนสีในการพิมพ์บรรจุภัณฑ์มีผลทำให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 20 สตางค์ต่อสีต่อบรรจุภัณฑ์ เมื่อคำนวณแล้วจะทำให้บริษัทมีต้นทุนเพิ่มขึ้นประมาณ 11.23 ล้านบาทต่อปี

(2) เกณฑ์สารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการ

1. การพิจารณาเพิ่มกลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เช่น กลุ่ม ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ ชุบก้อนสำเร็จรูป ผงปรุงรส ข้าวปรุงแต่ง กลุ่มอาหารสำหรับผู้สูงอายุ กลุ่มอาหารทางการแพทย์ กลุ่มเครื่องดื่ม (เครื่องดื่มช็อคโกแลต โกโก้ และมอลต์สก็ด) เป็นต้น

2. เกณฑ์สารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงหรือมีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์ ต้องรีบแจ้งให้ผู้ประกอบการทราบ เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมต้องใช้เวลาในการพัฒนาสูตร และทำการตลาด ซึ่งมีค่าใช้จ่ายและส่งผลกระทบต่อต้นทุนในการผลิตสินค้า

(3) จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรอง / ผลิตภัณฑ์ที่ออกจำหน่ายในตลาด

1. เกณฑ์กลุ่มเครื่องดื่ม ในช่วง 1-2 ปีหลังมีการปรับเกณฑ์การพิจารณาเพื่อให้ได้รับการรับรองสัญลักษณ์ จึงส่งผลให้ในหน่วยงานวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ของบริษัทมีการทำงานเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์บางตัวไม่สามารถปรับสูตรได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ยื่นขอ การรับรองมีจำนวนไม่เพิ่มขึ้นเท่าที่ผ่านมา

2. ผลิตภัณฑ์ไม่ได้เป็นที่ยอมรับจากผู้บริโภค ทำให้ไม่ได้มีผลิตภัณฑ์วางจำหน่ายอย่างต่อเนื่องในตลาด

3. ประเด็นการมาขึ้นทะเบียนเรียบร้อยแล้ว แต่ไม่ได้มีการวางจำหน่ายในตลาด เนื่องจากตอนยื่นขอการรับรองมีการปรับสูตรเพื่อให้ผ่านเกณฑ์ แต่เมื่อทำการพัฒนาปรับสูตรสำหรับ ออกจำหน่าย ผลิตภัณฑ์อาจไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงทำให้ไม่ได้มีการผลิตผลิตภัณฑ์นั้นเพื่อ ออกจำหน่าย

4. ผลิตภัณฑ์ที่ออกวางจำหน่ายมีรสชาติไม่ถูกใจผู้บริโภค จึงทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นถูกระงับการวางจำหน่าย

5. ช่องทางการวางจำหน่าย ผลิตภัณฑ์วางอยู่ในตำแหน่งที่อาจจะล้นตามผู้บริโภค หรือสถานที่วางจำหน่ายมีการเรียกเก็บค่าสถานที่อาจจะแพงเกินไป จึงเห็นควรเสนอให้มีการจัดสถานที่หรือตำแหน่งสำหรับจัดวางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม

6. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ในท้องตลาดไม่สอดคล้องกับบางผลิตภัณฑ์ และจากการทดสอบความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์จากผู้บริโภคไม่ได้รับการยอมรับ จึงไม่ได้มีการผลิตเพื่อวางจำหน่าย

(4) การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ”

1. การเก็บค่าธรรมเนียมในมุมมองของผู้ประกอบการรายใหญ่ ยินดีที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม 10,000 บาท/ผลิตภัณฑ์/3 ปี

2. การเก็บค่าธรรมเนียมในมุมมองของผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก (SMEs) ควรกำหนดอัตราการเก็บค่าธรรมเนียมที่ต่ำกว่า 10,000 บาท/ผลิตภัณฑ์/3 ปี เนื่องจาก SME มีกำลังในการจ่ายค่อนข้างเป็นไปได้ยาก จึงเห็นควรตั้งตัวเลขค่าธรรมเนียมเฉพาะและพิจารณาเปิดในเรื่องของจำนวนผลิตภัณฑ์สำหรับกลุ่ม SME แยกออกมาต่างหาก เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่ม SME ในการมาขอการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ”

3. การเก็บค่าธรรมเนียมต่อการจูงใจให้บริษัทขนาดเล็ก (SME) หรือบริษัทใหม่เพื่อมาขึ้นขอการรับรอง เนื่องจากทุกบริษัทมีต้นทุนในการผลิตสินค้า ทั้งในเรื่องของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการผลิตออกจำหน่าย รวมถึงการตอบรับจากผู้บริโภคหลังวางจำหน่ายด้วย

4. การเก็บค่าธรรมเนียมกับความยั่งยืนของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ เนื่องจากในปัจจุบันหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ยังไม่มีความชัดเจน ทำให้ไม่สามารถมีงบประมาณสนับสนุนได้อย่างเพียงพอ จึงเห็นควรจัดตั้งหน่วยรับรองในหน่วยงานราชการหรือองค์กรให้เป็นระบบ เพื่อจะได้มีการกำหนดแผนงานและงบประมาณได้อย่างชัดเจน

5. การนำข้อมูลการเก็บค่าธรรมเนียมจากหน่วยงานอื่นๆ เพื่อมาพิจารณาการจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น การจัดเก็บค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ของกรมสรรพสามิต การขอขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และการจัดเก็บค่าธรรมเนียมของเครื่องหมายฮาลาล

(5) หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ

1. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนทรัพยากร บุคลากร ของหน่วยรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ฯ เพื่อเป็นการลดระยะเวลาการพิจารณาการให้การรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถออกวางจำหน่ายสินค้าได้เร็วขึ้น

2. จัดหาทรัพยากร บุคลากร ของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ เดิมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

3. เพิ่มหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 373) พ.ศ. 2559 เรื่องการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากอาหาร

ประเด็นที่ 2 การขับเคลื่อนของหน่วยงานภาครัฐ

(1) การกำหนดนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐควรมีกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดการดำเนินงานการขับเคลื่อนในระยะสั้นและระยะยาว โดยมีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
2. ภาครัฐควรมีการส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์ที่เป็นสัญลักษณ์เดี่ยว (single simple) ไปในทิศทางเดียวกัน
3. การพิจารณาเรื่องของภาษีการนำเข้าวัตถุดิบบางอย่างเพื่อการผลิตสินค้า ซึ่งอาจจะต้องมีการบูรณาการทำงานร่วมกันในหลายกระทรวง เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น
4. ภาครัฐควรมีมาตรการการดำเนินงานร่วมกับห้างค้าปลีก (Modern trade) เรื่องของการลดค่าใช้จ่ายในการจัดวางตำแหน่งสินค้าสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” หรือการจัดหาสถานที่หรือพื้นที่วางจำหน่ายที่เหมาะสม รวมทั้งตำแหน่งการจัดวางจำหน่ายสินค้าสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ควรมีความยืดหยุ่นมากกว่านี้

(2) การติดตามเฝ้าระวัง/ประเมินผล

1. มีการวัดและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน และนำข้อมูลที่ได้มาแชร์เพื่อบูรณาการขับเคลื่อนร่วมกันในทุกภาคส่วน

ประเด็นที่ 3 การประชาสัมพันธ์

- (1) ภาครัฐควรรณรงค์ สื่อสารให้ผู้บริโภคมีความรู้ความเข้าใจ สามารถเข้าถึงเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพได้ง่ายและมากขึ้น เพื่อให้ผู้บริโภคนำไปปรับใช้ในการเลือกบริโภค
- (2) การให้ความรู้กับผู้บริโภค เรื่องลด หวาน มัน เค็ม เพื่อให้ผู้บริโภคมองความตระหนักและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ
- (3) ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์การสร้างความรู้ (Health Literacy) ในกลุ่มวัยเด็ก และวัยสูงอายุ
- (4) การให้ความรู้กับผู้บริโภคในการปรับพฤติกรรมผู้บริโภค รวมทั้งเรื่องฉลากโภชนาการ ฉลากโภชนาการแบบ GDA และฉลากโภชนาการอย่างง่าย เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้
- (5) แต่ละบริษัทมีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของตนเอง ยังไม่ได้มีรูปแบบที่เป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการประชาสัมพันธ์สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ให้ไปในทิศทางเดียวกัน
- (6) หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สสส. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผ่านสื่อช่องทางต่างๆ ที่ทันสมัยและครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างทั่วถึง เพื่อให้ผู้ประกอบการเกิดความมั่นใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารลดหวาน มัน เค็ม เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค ควบคู่กับเพื่อให้ผู้บริโภคมองความตระหนักและความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ในการเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารได้อย่างเหมาะสม

3.3 การจัดทำแนวทางพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

ผู้เขียน ได้นำข้อมูลสรุปความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย มาจัดประชุมระดมสมอง (Focus group) โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานเปิดการประชุม เมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2565¹⁹ ณ ห้องประชุมกองอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ทั้งนี้สรุปเป็น **แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย** โดยแบ่งเป็น 5 ประเด็น ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านนโยบาย (Policy)

(1) การกำหนดให้เรื่อง สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เป็นโครงการสำคัญ (Flagship project) ภายใต้แผนปฏิบัติการการจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2566-2570)¹⁹ ซึ่งเป็นแผนระดับ 3 ที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอาหารแห่งชาติดำเนินการอยู่ โดยกำหนดให้มีตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในการดำเนินงาน เพื่อเป็นกรอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการอ้างอิงในการของบประมาณมาดำเนินงานขับเคลื่อนในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ มากขึ้น

(2) ภาครัฐควรจัดทำความร่วมมือกับสมาคมค้าปลีก ให้ร้านค้าปลีกและร้านสะดวกซื้อที่ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น ร้านกาแฟ ร้านสะดวกซื้อในปั้มน้ำมัน ร้าน Golden Place เป็นต้น จัดให้มีผลิตภัณฑ์หรือรายการอาหาร และเครื่องดื่ม ที่ได้รับสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพจำหน่ายภายในร้าน

ประเด็นที่ 2 ด้านกฎหมาย (Regulation)

(1) การปรับปรุงประกาศกระทรวงสาธารณสุข และประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานที่เป็นปัจจุบัน อาทิเช่น การดำเนินงานของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ การปรับรูปแบบการแสดงสีของสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ การปรับเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ เป็นต้น

(2) การบูรณาการจัดทำแผนติดตามและเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

¹⁹ อยู่ระหว่างการเสนอแผนระดับ 3 ต่อคณะรัฐมนตรี ข้อมูล ณ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2565

ประเด็นที่ 3 ด้านวิชาการ (Academic)

(1) การจัดทำแผนการพัฒนาขยายเกณฑ์สารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการในกลุ่มอาหาร และควรกำหนดค่าเป้าหมายของการดำเนินงาน จำนวนเกณฑ์ต่อปี เพื่อให้จำนวนกลุ่มอาหาร ที่ได้รับการรับรอง มีหลากหลายในท้องตลาด เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้ง่าย

(2) การขยายเกณฑ์สารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการในกลุ่มอาหารให้ครอบคลุมมากขึ้น เพื่อให้มีผลิตภัณฑ์อาหารที่เป็นทางเลือกให้แก่ผู้บริโภคเลือกซื้อและบริโภคเพิ่มขึ้น เช่น กลุ่มผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ ชุปก้อนสำเร็จรูป ผงปรุงรส ข้าวปรุงแต่ง กลุ่มอาหารสำหรับผู้สูงอายุ กลุ่มอาหารทางการแพทย์ กลุ่มเครื่องดื่ม (เครื่องดื่มช็อคโกแลต โกโก้ และมอลต์สก็ด) เป็นต้น

ประเด็นที่ 4 ด้านการบริหารจัดการ (Management)

(1) หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ

1.1 การศึกษาความยั่งยืนของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพฯ ในปัจจุบัน ซึ่งกำหนดให้มูลนิธิส่งเสริมโภชนาการ สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ

1.2 การดำเนินงานพิจารณาเพิ่มเติมหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบและรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ตามข้อ 2 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 373) พ.ศ. 2559 เรื่องการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากอาหาร ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติก่อน เมื่อได้รับการตรวจสอบและรับรองแล้วจึงจะสามารถแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากได้”

(2) ค่าธรรมเนียมการขอการรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ

2.1 การจัดทำแนวทางการเก็บค่าธรรมเนียมการขอการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ควรแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ผู้ประกอบการรายใหญ่: 10,000 บาท/ผลิตภัณฑ์/3 ปี และผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก (SMEs) ควรกำหนดอัตราการเก็บค่าธรรมเนียมที่ต่ำกว่า

2.2 การกำหนดระยะเวลาการเก็บค่าธรรมเนียม ควรแบ่งระยะ (phase) เวลาและควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการทราบล่วงหน้า

ประเด็นที่ 4 การสร้างความรอบรู้สุขภาพ (Health literacy) และการประชาสัมพันธ์

- (1) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดการดำเนินงานส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์ที่เป็นสัญลักษณ์เดียว (single simple) ไปในทิศทางเดียวกัน มีการวัดและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน ทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน
- (2) การสร้างความรอบรู้สุขภาพ (Health literacy) เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพในกลุ่มเป้าหมายให้ขยายวงกว้างเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มวัยเรียนและกลุ่มสูงวัย
- (3) การจัดทำแผนบูรณาการการประชาสัมพันธ์ประจำปี เพื่อใช้เป็นแนวทางเดียวกันในการประชาสัมพันธ์ และรับทราบการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนั้น ผู้เขียนได้นำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย พร้อมหน่วยงานรับผิดชอบ เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี (คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง 3) ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อเป็นข้อมูลเสนอให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องนี้ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้หน่วยงานๆต่างที่เกี่ยวข้อง รับทราบและยินดีนำข้อเสนอดังกล่าว ไปดำเนินการปรับใช้ในการดำเนินงาน เพื่อให้การขับเคลื่อนเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย บรรลุตามวัตถุประสงค์ คือเป็นเครื่องมืออย่างง่ายสำหรับผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกบริโภค ผลิตภัณฑ์อาหาร ซึ่งจะช่วยและนำไปสู่การปรับพฤติกรรมบริโภค ลดหวาน มัน เค็ม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว

บทที่ 4

สรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุป

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานที่ผ่านมาและประมวลข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายประกอบในการจัดทำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย โดยแบ่งการศึกษาเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การศึกษาผลการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ตามนโยบายคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ส่วนที่ 2 การศึกษาข้อคิดเห็นต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย และ ส่วนที่ 3 การจัดทำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย โดยผู้เขียนได้ประมวลข้อมูลทั้งหมด และจัดทำเป็น แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย โดยมีสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาผลการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ตามนโยบายคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ จากการรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า การดำเนินงานขับเคลื่อนมาตรการสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เป็นมาตรการสมัครใจ ที่ใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสารว่าผลิตภัณฑ์อาหารนั้นมีปริมาณน้ำตาล ไขมัน โซเดียม หรือสารอาหารอื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์กลุ่มเดียวกัน โดยมีกฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่

- 1) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 373) พ.ศ. 2559 เรื่องการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากอาหาร มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559
- 2) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่องคำชี้แจงประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 373) พ.ศ. 2559 เรื่องการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากอาหาร
- 3) ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" บนฉลากอาหาร ประกาศ ณ วันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ.2561
- 4) ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" บนฉลากอาหาร ประกาศ ณ วันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ.2562
- 5) ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่องเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในอาหารแต่ละกลุ่ม ประกาศ ณ วันที่ 13 กรกฎาคม 2564

ปัจจุบันมีเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบพิจารณารับรองการแสดงผลสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ครอบคลุมกลุ่มอาหารจำนวน 13 กลุ่ม และมีผลิตภัณฑ์ที่ผ่านเกณฑ์การรับรองจำนวน 2,582¹ ผลิตภัณฑ์ จาก 409 บริษัท โดยมีหน่วยรับรองที่ใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ๗ ภายใต้การดำเนินงานมูลนิธิส่งเสริมโภชนาการ ๗ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นองค์กรกลางทางวิชาการทำหน้าที่ในการตรวจสอบและให้การรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ และปัจจุบันยังไม่มี การเก็บค่าธรรมเนียมในการขอขึ้นทะเบียนเพื่อรับรองผลิตภัณฑ์ เนื่องจากการบริหารจัดการของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ๗ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งทำให้เกิดข้อจำกัดในการบริหารจัดการให้เกิดความต่อเนื่อง และมีความยั่งยืนในระยะยาว

นอกจากนั้นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สามารถวิเคราะห์ได้ว่าการพัฒนาเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการมีไม่มากพอหรือยังไม่ครอบคลุมกลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารที่หลากหลาย ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้ (1) วิธีการกำหนดเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการในแต่ละกลุ่มอาหาร จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลวิชาการ และข้อมูลทางโภชนาการของผลิตภัณฑ์ที่มีการจัดหน่ายในท้องตลาดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบสำหรับการพัฒนาหรือกำหนดเกณฑ์ (2) การพัฒนาสูตรของผู้ประกอบการ ซึ่งการพัฒนาสูตรอาหารนั้นมีได้คำนึงถึงแต่เพียงปัจจัยด้านคุณค่าทางโภชนาการ เนื่องจากว่าอาหารที่ปรับสูตรนั้นอาจมีรสชาติไม่ดีหรือผู้บริโภคไม่ยอมรับ หรือหากเกณฑ์การรับรองสัญลักษณ์นั้น ไม่สามารถเป็นได้ทางเทคโนโลยีการผลิต ก็จะไม่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์อาหารออกมาจำหน่ายได้จริง ดังนั้นการพัฒนาเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาสูตรอาหารที่ให้คุณค่าทางโภชนาการที่ดีกว่าสูตรทั่วไปในกลุ่มอาหารเดียวกัน (2) ความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยีการผลิต และ (3) การยอมรับของผู้บริโภคด้านประสาทสัมผัส

อย่างไรก็ตามจากการข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564 ด้านการรับรู้เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพและการตัดสินใจเลือกซื้อ พบว่าประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 41.5 เคยพบเห็นสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ และในจำนวนผู้ที่เคยพบเห็น ร้อยละ 63.9 ตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการความร่วมมือกันในการประชาสัมพันธ์เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพให้มีความต่อเนื่อง และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อสร้างความรอบรู้สุขภาพให้ผู้บริโภค (Health literacy) มีความรู้ เข้าถึง เข้าใจ และนำไปสู่การปรับพฤติกรรมผู้บริโภคได้ เพื่อสุขภาพจะได้ด้วยตนเอง

¹ ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2565

ส่วนที่ 2 การศึกษาและประมวลความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย จากการสอบถามความคิดเห็นผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ทั้งหมดจำนวน 409 บริษัท มีผู้ประกอบการให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 212 บริษัท คิดเป็น ร้อยละ 58.22 ซึ่งการตอบแบบสอบถามผู้ประกอบการ 1 บริษัท อาจมีกลุ่มอาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายมากกว่า 1 กลุ่มอาหาร

สามารถสรุปข้อมูลระดับความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยมาตรวัดแบบ Likert rating scale ได้ดังนี้ ผู้ประกอบการมีความเห็นด้วยว่าสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ เป็นสัญลักษณ์ที่ผู้ประกอบการใช้ในการจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการปรับสูตรลดหวาน มัน เค็ม และเป็นจุดขายที่ทำให้ผู้บริโภคหันมาสนใจเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้ยอดขายผลิตภัณฑ์สูงขึ้น ในระดับมาก ในขณะที่เดียวกันสัดส่วนของผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพที่จำหน่ายออกสู่ตลาดคิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป มีจำนวน 75 บริษัท หรือร้อยละ 35.38 และในจำนวนผลิตภัณฑ์อาหารที่วางจำหน่าย เป็นผลิตภัณฑ์ยอดนิยมคิดเป็นร้อยละ 47.64 (จำนวน 101 บริษัท) ในขณะที่มีความเห็นต่อการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ซึ่งมีอัตราค่าธรรมเนียมเรียกเก็บที่ 10,000 บาทต่อผลิตภัณฑ์ พบว่าผู้ประกอบการมีความเห็นต่อการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพในระดับปานกลาง

ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ยังมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานดังกล่าว โดยผู้ประกอบการสามารถใช้สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” เป็นจุดขายและประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการปรับลดหวาน มัน เค็ม เพื่อดึงดูดผู้บริโภค เพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ และสร้างโอกาสในการแข่งขันทางการค้าได้ ในขณะเดียวกันอาจจะต้องมีการพิจารณาอัตราการเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ให้มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ เพื่อไม่ให้เกิดภาระสำหรับผู้ประกอบการ

นอกจากนั้นในส่วนของผลการศึกษาความเห็นปลายเปิดของผู้ประกอบการ ผู้เขียนได้ประมวลข้อมูลและได้นำมาจัดกลุ่มความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการจัดทำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ โดยสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 สรุปความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

ประเด็น	สรุปข้อคิดเห็นผู้ประกอบการ
<p>ประเด็นที่ 1 รูปแบบสัญลักษณ์ เกณฑ์สารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรอง ค่าธรรมเนียม และหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์ โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ</p>	
<p>(1) รูปแบบสัญลักษณ์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การปรับการแสดงเรื่องสีของสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ให้แสดงเป็นสีเขียวเข้มสีเดียว แทนที่จะเป็นสีดำหรือสีน้ำเงินเข้ม ตามที่ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” บนฉลากอาหารกำหนดไว้ เนื่องจากฉลากของผลิตภัณฑ์ใช้สีในการพิมพ์เพียง 2 สี คือ สีเขียวและสีแดง การเพิ่มจำนวนสีในการพิมพ์บรรจุภัณฑ์มีผลทำให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 20 สตางค์ต่อสีต่อบรรจุภัณฑ์ เมื่อคำนวณแล้วจะทำให้บริษัทมีต้นทุนเพิ่มขึ้นประมาณ 11.23 ล้านบาทต่อปี
<p>(2) เกณฑ์ สารอาหาร และ คุณ ค่าทาง โภชนาการ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การพิจารณาเพิ่มกลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เช่น กลุ่มผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ ชุปก้อนสำเร็จรูป ผงปรุงรส ข้าวปรุงแต่ง กลุ่มอาหารสำหรับผู้สูงอายุ กลุ่มอาหารทางการแพทย์ กลุ่มเครื่องดื่ม (เครื่องดื่มช็อกโกแลต โกโก้ และมอลต์สก็ด) เป็นต้น ● เกณฑ์สารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการ ไม่ควรมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย หรือ หากมีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์ ต้องรีบแจ้งให้ผู้ประกอบการทราบ เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมต้องใช้เวลาในการพัฒนาสูตรและทำการตลาด ซึ่งมีค่าใช้จ่ายและส่งผลกระทบต่อต้นทุนในการผลิตสินค้า
<p>(3) จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรอง / ผลิตภัณฑ์ที่ออกจำหน่ายในตลาด</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เกณฑ์กลุ่มเครื่องดื่ม ในช่วง 1-2 ปีหลังมีการปรับเกณฑ์การพิจารณาเพื่อให้ได้รับการรับรองสัญลักษณ์ จึงส่งผลให้ในส่วนงานวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ของบริษัทมีการทำงานเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์บางตัวไม่สามารถปรับสูตรได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ยื่นขอการรับรองมีจำนวนไม่เพิ่มขึ้นเท่าที่ผ่านมา ● ผลิตภัณฑ์ไม่ได้เป็นที่ยอมรับจากผู้บริโภค ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่วางจำหน่ายในท้องตลาดไม่มีความต่อเนื่อง ● ประเด็นการมาขึ้นทะเบียนเรียบร้อยแล้ว แต่ไม่ได้มีการวางจำหน่ายในตลาด เนื่องจากตอนยื่นขอการรับรองมี

ประเด็น	สรุปข้อคิดเห็นผู้ประกอบการ
	<p>การปรับสูตรเพื่อให้ผ่านเกณฑ์ แต่เมื่อทำการพัฒนาปรับสูตรสำหรับออกจำหน่าย ผลิตภัณฑ์อาจไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงทำให้ไม่ได้มีการผลิตผลิตภัณฑ์นั้นเพื่อออกจำหน่าย</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผลิตภัณฑ์ที่ออกวางจำหน่ายมีรสชาติไม่ถูกใจผู้บริโภค จึงทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นถูกระงับการวางจำหน่าย ● ช่องทางการวางจำหน่าย ผลิตภัณฑ์วางอยู่ในตำแหน่งที่อาจจะล้นตาผู้บริโภค หรือสถานที่วางจำหน่ายมีการเรียกเก็บค่าสถานที่อาจจะแพงเกินไป จึงเห็นควรเสนอให้มีการจัดสถานที่หรือตำแหน่งสำหรับจัดวางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม ● ช่องทางการประชาสัมพันธ์ในท้องตลาดไม่สอดคล้องกับบางผลิตภัณฑ์ และจากการทดสอบความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์จากผู้บริโภคไม่ได้รับการยอมรับ จึงไม่ได้มีการผลิตเพื่อวางจำหน่าย
<p>(4) การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ”</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การเก็บค่าธรรมเนียมในมุมมองของผู้ประกอบการรายใหญ่ ยินดีที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม 10,000 บาท/ผลิตภัณฑ์/3 ปี ● การเก็บค่าธรรมเนียมในมุมมองของผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก (SMEs) ควรกำหนดอัตราการเก็บค่าธรรมเนียมที่ต่ำกว่า 10,000 บาท/ผลิตภัณฑ์/3 ปี เนื่องจาก SME มีกำลังในการจ่ายค่อนข้างเป็นไปได้ยาก จึงเห็นควรตั้งตัวเลขค่าธรรมเนียมเฉพาะและพิจารณาเปิดในเรื่องของจำนวนผลิตภัณฑ์สำหรับกลุ่ม SME แยกออกมาต่างหาก เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่ม SME ในการมาขอการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ● การเก็บค่าธรรมเนียมต่อการจูงใจให้บริษัทขนาดเล็ก (SME) หรือบริษัทใหม่เพื่อยื่นขอการรับรอง เนื่องจากทุกบริษัทมีต้นทุนในการผลิตสินค้า ทั้งในเรื่องของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการผลิตออกจำหน่าย รวมถึงการตอบรับจากผู้บริโภคหลังวางจำหน่ายด้วย ● การเก็บค่าธรรมเนียมกับความยั่งยืนของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ เนื่องจากในปัจจุบันหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ยังไม่มีความชัดเจน ทำให้ไม่สามารถมีงบประมาณสนับสนุนได้อย่างเพียงพอ จึงเห็นควรจัดตั้งหน่วยรับรองในหน่วยงานราชการหรือองค์กรให้เป็นระบบ เพื่อจะได้มีการกำหนดแผนงานและงบประมาณได้อย่างชัดเจน ● การนำข้อมูลการเก็บค่าธรรมเนียมจากหน่วยงานอื่นๆ เพื่อมาพิจารณาการจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม

ประเด็น	สรุปข้อคิดเห็นผู้ประกอบการ
	ตัวอย่างเช่น การจัดเก็บค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ของกรมสรรพสามิต การขอขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และการจัดเก็บค่าธรรมเนียมของเครื่องหมายฮาลาล
(5) หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ	<ul style="list-style-type: none"> ● ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนทรัพยากร บุคลากร ของหน่วยรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ๆ เพื่อเป็นการลดระยะเวลาการพิจารณาการให้การรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถออกวางจำหน่ายสินค้าได้เร็วขึ้น ● จัดหาทรัพยากร บุคลากร ของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ เดิมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ● เพิ่มหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 373) พ.ศ. 2559 เรื่องการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากอาหาร
ประเด็นที่ 2 การขับเคลื่อนของหน่วยงานภาครัฐ	
(1) การกำหนดนโยบาย	<ul style="list-style-type: none"> ● หน่วยงานภาครัฐควรมีกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดการดำเนินงานการขับเคลื่อนในระยะสั้นและระยะยาว โดยมีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ● ภาครัฐควรมีการส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์ที่เป็นสัญลักษณ์เดี่ยว (single simple) ไปในทิศทางเดียวกัน ● การพิจารณาเรื่องของภาษีการนำเข้าวัตถุดิบบางอย่างเพื่อการผลิตสินค้า ซึ่งอาจจะต้องมีการบูรณาการทำงานร่วมกันในหลายกระทรวง เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น ● ภาครัฐควรมีมาตรการการดำเนินงานร่วมกับห้างค้าปลีก (Modern trade) เรื่องของการลดค่าใช้จ่ายในการจัดวางตำแหน่งสินค้าสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” หรือการจัดหาสถานที่หรือพื้นที่วางจำหน่ายที่เหมาะสม รวมทั้งตำแหน่งการจัดวางจำหน่ายสินค้าสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ควรมีความยืดหยุ่นมากกว่านี้
(2) การติดตามและเฝ้าระวัง	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการวัดและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน และนำข้อมูลที่ได้มาแชร์เพื่อบูรณาการขับเคลื่อนร่วมกันในทุกภาคส่วน

ประเด็น	สรุปข้อคิดเห็นผู้ประกอบการ
ประเด็นที่ 3 การประชาสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> ● ภาครัฐควรรณรงค์ สื่อสารให้ผู้บริโภคมีความรู้ความเข้าใจ สามารถเข้าถึงเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือก สุขภาพได้ง่ายและมากขึ้น เพื่อให้ผู้บริโภคนำไปปรับใช้ในการเลือกบริโภค ● การให้ความรู้กับผู้บริโภค เรื่องลด หวาน มัน เค็ม เพื่อให้ผู้บริโภคมองความตระหนักและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ● ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์การสร้างความรู้ (Health Literacy) ในกลุ่มวัยเด็ก และวัยสูงอายุ ● การให้ความรู้กับผู้บริโภคในการปรับพฤติกรรมการบริโภค รวมทั้งเรื่องฉลากโภชนาการ ฉลากโภชนาการแบบ GDA และฉลากโภชนาการอย่างง่าย เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ● แต่ละบริษัทมีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของตนเอง ยังไม่ได้มีรูปแบบที่เป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการประชาสัมพันธ์สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ให้ไปในทิศทางเดียวกัน ● หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สสส. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผ่านสื่อช่องทางต่างๆ ที่ทันสมัยและครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างทั่วถึง เพื่อให้ผู้ประกอบการเกิดความมั่นใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารลดหวาน มัน เค็ม เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค ควบคู่กับเพื่อให้ผู้บริโภคมองความตระหนักถึงความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ในการเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารได้อย่างเหมาะสม

ส่วนที่ 3 การจัดทำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ผู้เขียนได้นำข้อมูลสรุปความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย มาจัดประชุมระดมสมอง (Focus group) ร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2565 ณ ห้องประชุมกองอาหาร โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานเปิดการประชุมผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งสามารถสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย โดยแบ่งเป็น 5 ประเด็น ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านนโยบาย (Policy)

ประเด็นที่ 2 ด้านกฎหมาย (Regulation)

ประเด็นที่ 3 ด้านวิชาการ (Academic)

ประเด็นที่ 4 ด้านการบริหารจัดการ (Management)

ประเด็นที่ 5 การสร้างความรอบรู้(Health literacy) และการประชาสัมพันธ์

นอกจากนั้น ผู้เขียนได้นำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย พร้อมหน่วยงานรับผิดชอบ เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี (คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง 3) ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อเป็นข้อมูลเสนอให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องนี้ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ หน่วยงานๆ ต่างที่เกี่ยวข้อง รับทราบและยินดีนำข้อเสนอดังกล่าว ไปดำเนินการปรับใช้ในกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้การขับเคลื่อนเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย บรรลุตามวัตถุประสงค์ คือเป็นเครื่องมืออย่างง่ายสำหรับผู้บริโภคในการตัดสินใจเลือกซื้อ เลือกบริโภค ผลิตภัณฑ์อาหาร ซึ่งจะช่วยและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภค ลดหวาน มัน เค็ม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 10

ทั้งนี้จากข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ฯ ดังกล่าว จะมีการติดตามผลในการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี (คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง 3) ซึ่งมีการประชุมปีละ 2 ครั้ง เพื่อสรุปผลและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เสนอต่อการประชุมคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ซึ่งมีการประชุม ปีละ 1-2 ครั้ง ต่อไป

ตารางที่ 10 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

ประเด็น	การดำเนินงานที่ผ่านมา	แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย	หน่วยงานรับผิดชอบ
<p>ด้านนโยบาย (Policy)</p>	<p>ดำเนินการขับเคลื่อนตามนโยบายคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 จนถึงปัจจุบัน โดยที่ผ่านมาฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอาหารแห่งชาติได้มีการบรรจุวาระเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เสนอเป็นวาระเพื่อทราบ/พิจารณา ต่อคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ในการประชุมคณะกรรมการอาหารแห่งชาติเพื่อทราบ/สั่งการ ซึ่งจะมีการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง² มาโดยตลอด ประกอบกับฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ อยู่ระหว่างการจัดทำแผนระดับ 3 แผนปฏิบัติการการจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2566-2570) ซึ่งเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นกรอบการทำงานขับเคลื่อนเชิงบูรณาการข้ามหน่วยงาน</p>	<p>1. การกำหนดให้การขับเคลื่อนเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เป็นโครงการสำคัญ (Flagship project) ภายใต้แผนปฏิบัติการการจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2566-2570)³ ซึ่งเป็นแผนระดับ 3 ที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอาหารแห่งชาติดำเนินการอยู่ โดยกำหนดให้มีตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในการดำเนินงาน เพื่อเป็นกรอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการอ้างอิงในการของบประมาณ มาดำเนินงานขับเคลื่อนในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มากขึ้น</p>	<p>ฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ</p>
		<p>2. ภาครัฐควรจัดทำความร่วมมือกับสมาคมค้าปลีก ให้ร้านค้าปลีก ร้านสะดวกซื้อที่ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น ร้านกาแฟ ร้านสะดวกซื้อในปั้มน้ำมัน ร้าน Golden Place เป็นต้น โดยจัดให้มีผลิตภัณฑ์หรือรายการอาหาร และเครื่องดื่ม ที่ได้รับสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพจำหน่ายภายในร้าน</p>	<p>กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา) ร่วมกับ ผู้ประกอบการ ภาคอุตสาหกรรม</p>

² พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551

³ แผนปฏิบัติการการจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2566-2570) ผ่านการพิจารณาของ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ปัจจุบันอยู่ระหว่างการเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2565)

ประเด็น	การดำเนินงานที่ผ่านมา	แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนการใช้สัญลักษณ์ โภชนาการอย่างง่าย	หน่วยงานรับผิดชอบ
ด้านกฎหมาย (Regulation)	<p>ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 จนถึงปัจจุบัน มีกฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ฉบับ แบ่งเป็นประกาศกระทรวงสาธารณสุขและประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จำนวน 2 ฉบับ จัดทำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 และเป็นประกาศที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงสัญลักษณ์ โภชนาการทางเลือกสุขภาพและเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ ฯ จำนวน 3 ฉบับ</p> <p>ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมา มีการปรับแก้ไขเฉพาะประกาศที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพและเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ ฯ โดยเป็นการปรับเพื่อเพิ่มเติมเกณฑ์สารอาหารกลุ่มอาหารใหม่</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การปรับประกาศกระทรวงสาธารณสุขและประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานที่เป็นปัจจุบัน อาทิเช่น การดำเนินงานของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ การปรับปรุงแบบการแสดงสีของสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ การปรับเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ เป็นต้น 2. การบูรณาการจัดทำแผนติดตามและเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย 	<p>กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา) - หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล

ประเด็น	การดำเนินงานที่ผ่านมา	แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนการใช้สัญลักษณ์ โภชนาการอย่างง่าย	หน่วยงานรับผิดชอบ
ด้านวิชาการ (Academic)	การจัดทำเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการเพื่อใช้ประกอบการพิจารณารับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 5 กลุ่ม คือ กลุ่มอาหารมี้อหลัก กลุ่มเครื่องดื่ม กลุ่มเครื่องปรุงรส กลุ่มผลิตภัณฑ์นม และกลุ่มอาหารกึ่งสำเร็จรูป และได้ขยายกลุ่มอาหารเพิ่มเติมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 จนถึงปี พ.ศ. 2564 ครอบคลุมเป็นจำนวน 13 กลุ่มอาหาร	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดทำแผนการพัฒนาขยายเกณฑ์สารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการในกลุ่มอาหาร และควรกำหนดค่าเป้าหมายของการดำเนินงาน จำนวนเกณฑ์ต่อปี เพื่อให้จำนวนกลุ่มอาหาร ที่ได้รับการรับรอง มีหลากหลายในท้องตลาด เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้ง่าย 2. การขยายเกณฑ์สารอาหารและคุณค่าโภชนาการในกลุ่มอาหารให้ครอบคลุมมากขึ้น เพื่อให้มีผลิตภัณฑ์อาหารที่เป็นทางเลือกให้แก่ผู้บริโภคเลือกซื้อและบริโภคเพิ่มขึ้น เช่น กลุ่มผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ ชุปก้อนสำเร็จรูป ผงปรุงรส ข้าวปรุงแต่ง กลุ่มอาหารสำหรับผู้สูงอายุ กลุ่มอาหารทางการแพทย์ กลุ่มเครื่องดื่ม (เครื่องดื่มช็อกโกแลต โกโก้ และมอลต์สก็ด) เป็นต้น 	<p>คณะทำงานขับเคลื่อนและส่งเสริมการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ภายใต้ คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ</p> <p>คณะทำงานขับเคลื่อนและส่งเสริมการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ภายใต้ คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ</p>
ด้านการบริหารจัดการ (Management)	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และสถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงร่วมกัน(MOU) ตั้งแต่วันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2558 ซึ่งสถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดลได้จัดตั้งหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือก	<ol style="list-style-type: none"> 1. หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การศึกษาความยั่งยืนของหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพฯ ในปัจจุบัน ซึ่งกำหนดให้มูลนิธิส่งเสริมโภชนาการ สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ 	สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล

ประเด็น	การดำเนินงานที่ผ่านมา	แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนการใช้สัญลักษณ์ โภชนาการอย่างง่าย	หน่วยงานรับผิดชอบ
	<p>สุขภาพฯ ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมโภชนาการ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ และฟรีค่าธรรมเนียมในการให้บริการ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2558 จนถึงปัจจุบัน อีกทั้งหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพภายใต้สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นเพียงหน่วยงานเดียวที่ทำหน้าที่ดังกล่าว</p>	<p>1.2 การดำเนินงานพิจารณาเพิ่มเติมหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบและรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพตามข้อ 2 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 373) พ.ศ. 2559 เรื่องการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากอาหาร ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติก่อน เมื่อได้รับการตรวจสอบและรับรองแล้วจึงจะสามารถแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากได้”</p> <p>2. ค่าธรรมเนียมการขอการรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ</p> <p>2.1 การจัดทำแนวทางการเก็บค่าธรรมเนียมการขอการรับรองสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ควรแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ผู้ประกอบการรายใหญ่: 10,000 บาท/ผลิตภัณฑ์/3 ปี และผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก (SMEs) ควรกำหนดอัตราการเก็บค่าธรรมเนียมที่ต่ำกว่า</p> <p>2.2 การกำหนดระยะเวลาการเก็บค่าธรรมเนียม ควรแบ่งระยะ (phase) เวลาและควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการทราบล่วงหน้า</p>	<p>ฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ</p> <p>- หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล</p> <p>- ฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ</p>

ประเด็น	การดำเนินงานที่ผ่านมา	แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนการใช้สัญลักษณ์ โภชนาการอย่างง่าย	หน่วยงานรับผิดชอบ
<p>การสร้างความรู้ (Health literacy) และการประชาสัมพันธ์</p>	<p>การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ทำมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาและหน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ ซึ่งดำเนินการประชาสัมพันธ์ทั้งรูปแบบออนไลน์ (Online) และ ออฟไลน์ (Offline) ประกอบกับข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564 ด้านการรับรู้เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ พบว่ามีเพียงร้อยละ 41.5 เคยพบเห็นสัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ</p>	<p>1. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด การดำเนินงานส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์ที่เป็นสัญลักษณ์เดี่ยว (single simple) ไปในทิศทางเดียวกัน มีการวัดและติดตาม ประเมินผลที่ชัดเจน ทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยบูรณาการ การดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงสาธารณสุข - กระทรวงศึกษาธิการ
		<p>2. การสร้างความรู้ (Health literacy) เรื่องสัญลักษณ์ โภชนาการทางเลือกสุขภาพในกลุ่มเป้าหมายให้ขยายวงกว้าง เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มวัยเรียนและกลุ่มผู้สูงอายุ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค) - กรมอนามัย
		<p>3. การจัดทำแผนบูรณาการการประชาสัมพันธ์ประจำปี เพื่อใช้เป็นแนวทางเดียวกันในการประชาสัมพันธ์ และรับทราบการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - คณะทำงานขับเคลื่อนและส่งเสริมการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ (หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่เกี่ยวข้อง)

4.2 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในการดำเนินงานต่อไปอย่างต่อเนื่อง ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1) ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ควรติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อน เรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ซึ่งมีการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ให้รับทราบผลการดำเนินงานและสั่งการในเชิงนโยบาย

2) กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และกรมอนามัย) ควรบูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ในการให้ความรู้และส่งเสริมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารด้วย สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เพิ่มเติมในกลุ่มเป้าหมายวัยเรียน (นักเรียน นักศึกษา) ผ่านกิจกรรมการดำเนินงานซึ่งทำเป็นประจำทุกปีงบประมาณ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภคมีการดำเนินงานร่วมกับสถานศึกษา (โรงเรียน อย. น้อย) เช่นเดียวกับ กรมอนามัย โดยสำนักส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งมีการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (งานอนามัยโรงเรียน)

3) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ควรต่อยอดการดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่อง สัญลักษณ์ โภชนาการอย่างง่าย ร่วมกับภาคีเครือข่ายที่กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภคบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันอยู่ เช่น เครือข่ายภาคการศึกษา (โรงเรียน อย. น้อย) เครือข่ายชุมชน (บ้าน วัด โรงเรียน โรงพยาบาล) รวมถึง เครือข่ายภาคประชาชน เป็นต้น

4) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยกองอาหาร ควรจัดทำระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เพื่อเป็นข้อมูลในการนำมาพัฒนางาน ให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

5) ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ควรดำเนินการประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) ในประเด็นต่าง ๆ เช่น ข้อมูลเชิงเศรษฐกิจ ข้อมูลเชิงสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นต้น เพื่อสะท้อนประสิทธิภาพของนโยบายภาครัฐต่อการดำเนินงานลด หวาน มัน เค็ม โดยใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

6) ทุกหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ (ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมอนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น) และภาคเอกชน (ได้แก่ สมาคมค้าปลีก สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น) ที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันประชาสัมพันธ์ เรื่อง สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.2561. ข้อมูลมรณบัตรระหว่างปี พ.ศ.2557-2561
- คำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหาร และโภชนาการ สู่คุณภาพชีวิตที่ดี ที่ 1/2562 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
- คำสั่งคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ที่ 1/2561 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง สั่ง ณ วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2561.
- ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง คำชี้แจงประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 373) พ.ศ. 2559 ลงวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2559.
- ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ . 2558. รายงานผลการดำเนินงาน ปี 2551-2558 ภายใต้พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551.
- มูลนิธิผู้บริโภค.2554. ข้อมูลการสำรวจการรับรู้และความเข้าใจของผู้บริโภคต่อฉลากอาหารของนิตยสารฉลาดซื้อ ปี 2554.
- ราชกิจจานุเบกษา.2541. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 182) พ.ศ. 2541 เรื่อง ฉลากโภชนาการ
- ราชกิจจานุเบกษา.2559. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 373) พ.ศ. 2559 เรื่อง การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากอาหาร พ.ศ. 2559.
- ราชกิจจานุเบกษา.2561. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 394) พ.ศ. 2561 เรื่อง อาหารที่ต้องแสดงฉลากโภชนาการ และค่าพลังงาน น้ำตาล ไขมัน และโซเดียม แบบจีดีเอ
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย และองค์การอนามัยโลก (WHO) .2564. งานวิจัย Estimated dietary sodium intake in Thailand: A nation-wide population survey with 24-hour urine collections.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).2552. ข้อมูลการสำรวจสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในปี 2552.
- สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย.2561. สถานการณ์การบริโภคน้ำตาลของประชากรไทย ปี พ.ศ. 2561.
- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค .2561. ข้อมูลการสำรวจความรู้และพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชนในชุมชน ภายใต้โครงการเครือข่ายชุมชนร่วมใจ ป้องกันผลิตภัณฑ์สุขภาพ ปิงปองประมาณ พ.ศ. 2561.
- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักอาหาร.2556.ข้อมูลการสำรวจของสำนักอาหาร ปิงปองประมาณ พ.ศ. 2556.

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา.2558.รายงานการประชุมคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558

สำนักงานพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์สุขภาพระหว่างประเทศ.2555.รายงานภาระโรคและการบาดเจ็บของประชากรไทย พ.ศ. 2552

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2561. ข้อมูลผลการสำรวจการบริโภคอาหารของประชาชนไทย ปี 2561.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ.2564 . ข้อมูลการประเมินผลการรับรู้เข้าใจและนำไปใช้ สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ”

สืบค้นข้อมูลจาก www.ทางเลือกสุขภาพ.com .2565.

หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์ทางเลือกสุขภาพ ฯ. 2564. ข้อมูลการประเมินผลการรับรู้เข้าใจและนำไปใช้ สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ปี 2564.

หน่วยรับรองการใช้สัญลักษณ์โภชนาการทางเลือกสุขภาพ ฯ.2560 . คู่มือการขอรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” สำหรับผู้ประกอบการ.

World health organization. (2018). Noncommunicable diseases country profiles 2018.

ภาคผนวก ๑

- ประกาศคณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" บนฉลากอาหาร ประกาศ ณ วันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ.2561
- ประกาศคณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" บนฉลากอาหาร ประกาศ ณ วันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ.2562
- ประกาศคณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ในอาหารแต่ละกลุ่ม ประกาศ ณ วันที่ 13 กรกฎาคม 2564

ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" บนฉลากอาหาร

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ข้อมูลโภชนาการในรูปแบบสัญลักษณ์โภชนาการต่อผู้บริโภคในการเลือกซื้ออาหาร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมภาวะโภชนาการที่เหมาะสม และลดความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะโภชนาการเกินและโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ภายใต้การดำเนินการของคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ

คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ จึงออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" บนฉลากอาหารไว้ดังต่อไปนี้

๑. ให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง กำหนดรูปแบบสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

๒. ในประกาศนี้ให้ "สัญลักษณ์โภชนาการ" หมายถึง "สัญลักษณ์โภชนาการ"ทางเลือกสุขภาพ"

๓. การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากอาหาร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังนี้

๓.๑ ต้องผ่านการตรวจสอบและได้รับการรับรองจากมูลนิธิส่งเสริมโภชนาการ ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล หรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ในการรับรองให้เป็นไปตามที่มูลนิธิส่งเสริมโภชนาการ ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดลกำหนด

๓.๒ เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรองสำหรับอาหารแต่ละกลุ่ม ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ประกาศกำหนด

๓.๓ รูปแบบสัญลักษณ์โภชนาการ ต้องเป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดโดย

๓.๓.๑ ต้องแสดงข้อความภาษาไทย และข้อความ "กลุ่มอาหาร" ให้ระบุชื่อกลุ่มอาหารตามที่ได้รับการรับรอง

๓.๓.๒ กรณีประสงค์จะแสดงข้อความภายในสัญลักษณ์เป็นภาษาอังกฤษเพิ่มเติม สามารถแสดงแยกจากสัญลักษณ์โภชนาการที่เป็นภาษาไทยตามแบบที่ ๑ หรือแสดงแบบควบคู่ตามแบบที่ ๒ ทั้งนี้ให้ใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษที่เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด และข้อความ "FOOD CATEGORY" ให้ระบุชื่อกลุ่มอาหารตามที่ได้รับการรับรอง

แบบที่ ๑

แบบที่ ๒

๓.๔ สัญลักษณ์โภชนาการ ต้องแสดงบนพื้นสีขาว และแสดงอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

๓.๔.๑ แสดงโดยใช้สีตามที่กำหนด คือ รูปวงกลมขอบสีฟ้า ตรงกลางวงกลมเป็นภาพใบไม้สีเขียวสองใบทับกัน เหนือใบไม้มีวงกลมทึบสีเขียวขนาดเล็กอยู่กึ่งกลาง เหนือวงกลมทึบสีเขียวมีเส้นโค้งสีส้ม สีตัวอักษรของข้อความภายในสัญลักษณ์ให้ใช้สีฟ้า หรือ

๓.๔.๒ แสดงเป็นสีเดียวทั้งสัญลักษณ์และตัวอักษร โดยแสดงเป็นสีดำ หรือสีน้ำเงินเข้ม

๓.๕ ตำแหน่งการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ

๓.๕.๑ ให้แสดงไว้ที่ส่วนหน้าของฉลากที่เห็นได้ง่ายและอ่านได้ชัดเจน โดยสัญลักษณ์มีเส้นผ่านศูนย์กลางอย่างน้อย ๑.๕ เซนติเมตร ในกรณีที่ฉลากด้านหน้ามีเนื้อที่ฉลากน้อยกว่า ๖๕ ตารางเซนติเมตร สัญลักษณ์ต้องมีเส้นผ่านศูนย์กลางอย่างน้อย ๑ เซนติเมตร

๓.๕.๒ ต้องแยกจากข้อความอื่นๆ อย่างชัดเจนเพื่อไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าข้อความดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของสัญลักษณ์โภชนาการ

๔. การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากอาหารนอกจากจะต้องปฏิบัติตามข้อ ๓ ของประกาศฉบับนี้แล้ว จะต้องปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ได้กำหนดการแสดงฉลากของอาหารชนิดนั้นๆ ไว้เป็นการเฉพาะ และประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่อง ฉลากโภชนาการ ด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๑

(นางสาวทิพย์วรรณ ปริญาศิริ)

ประธานคณะอนุกรรมการ

พัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” บนฉลากอาหาร

โดยเป็นการสมควรแก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการแสดงสัญลักษณ์
โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” บนฉลากอาหาร เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถใช้สัญลักษณ์โภชนาการในการเลือก
ซื้อและบริโภคอาหารได้อย่างเหมาะสม

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒(๔) ของคำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้าง
ความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ที่ ๑/๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนา
และส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ โดยความเห็นชอบของ
คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี
ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๓-๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒
คณะกรรมการจึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

๑. ให้ยกเลิกความในข้อ ๓.๓ ของประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้
สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ
“ทางเลือกสุขภาพ” บนฉลากอาหาร ประกาศ ณ วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้

“ข้อ ๓.๓ รูปแบบสัญลักษณ์โภชนาการ ต้องเป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดโดย

๓.๓.๑ ต้องแสดงข้อความเป็นภาษาไทย และแสดงข้อความดังนี้

(๑) ข้อความ “กลุ่มอาหาร” ให้ระบุชื่อกลุ่มอาหารตามที่ได้รับการรับรอง

(๒) ข้อความ “น้ำตาล ไขมัน โซเดียม ผ่านเกณฑ์” กำกับใต้กรอบ
สัญลักษณ์ โดยขนาดตัวอักษรต้องไม่เล็กกว่าข้อความ “ทางเลือกสุขภาพ” และขีดเส้นใต้ข้อความ โดยความ
หนาของเส้นเท่ากับความหนาของกรอบสัญลักษณ์

๓.๓.๒ กรณีประสงค์จะแสดงข้อความภายในสัญลักษณ์เป็นภาษาอังกฤษเพิ่มเติม ให้ใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษที่เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด และให้ระบุชื่อกลุ่มอาหารตามที่ได้รับ การรับรองแทนที่ข้อความ “กลุ่มอาหาร” และ “FOOD CATEGORY” ทั้งนี้ ให้มีข้อความ “น้ำตาล ไขมัน โซเดียม ผ่านเกณฑ์” และ “Sugar, Fat, Sodium Passed Criteria” กำกับใต้กรอบสัญลักษณ์ โดยขนาดตัวอักษรต้อง ไม่เล็กกว่าข้อความ “ทางเลือกสุขภาพ” และขีดเส้นใต้ข้อความ โดยความหนาของเส้นเท่ากับความหนาของ กรอบสัญลักษณ์

๒. ฉลากอาหารที่ได้รับการรับรองให้แสดงสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” อยู่ก่อน วันที่ออกประกาศนี้ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปได้ แต่ต้องไม่เกินสองปีนับจากวันที่ออกประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๒

(นางสาวทิพย์วรรณ ปริญญาศิริ)

ประธานคณะกรรมการ

พัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรอง
การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในอาหารแต่ละกลุ่ม

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ข้อมูลโภชนาการในรูปแบบสัญลักษณ์โภชนาการต่อผู้บริโภค
ในการเลือกซื้อและบริโภคอาหาร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมภาวะโภชนาการที่เหมาะสม
และลดความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะโภชนาการเกินและโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒(๔) ของคำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้าง
ความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดีที่ ๑/๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนา
และส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ โดยความเห็นชอบของ
คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี
ภายใต้คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๕-๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ ในการ
ปรับปรุงและเพิ่มเติมเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการของอาหารแต่ละกลุ่ม คณะกรรมการฯ จึง
ออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ ที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ
“ทางเลือกสุขภาพ” ในอาหารแต่ละกลุ่ม ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

(๒) ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ ที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ
“ทางเลือกสุขภาพ” ในอาหารแต่ละกลุ่ม (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๒

(๓) ประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ ที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรองการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ
“ทางเลือกสุขภาพ” ในอาหารแต่ละกลุ่ม (ฉบับที่ ๓) ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๓

ข้อ ๒ การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการบนฉลากอาหาร ต้องผ่านการตรวจสอบและได้รับการ
รับรองจากมูลนิธิส่งเสริมโภชนาการ สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการรับรอง ให้เป็นไปตามที่มูลนิธิส่งเสริมโภชนาการ
สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล กำหนด

ข้อ ๓ เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรองการแสดง
สัญลักษณ์โภชนาการสำหรับอาหารแต่ละกลุ่ม ให้เป็นไปตามบัญชีท้ายประกาศนี้ ดังนี้

- (๑) บัญชีหมายเลข ๑ : กลุ่มอาหารมื้อหลัก (Meal)
- (๒) บัญชีหมายเลข ๒ : กลุ่มเครื่องดื่ม (Beverage)
- (๓) บัญชีหมายเลข ๓ : กลุ่มเครื่องปรุงรส (Seasoning)
- (๔) บัญชีหมายเลข ๔ : กลุ่มผลิตภัณฑ์นม (Dairy product)
- (๕) บัญชีหมายเลข ๕ : กลุ่มอาหารกึ่งสำเร็จรูป (Instant food)
- (๖) บัญชีหมายเลข ๖ : กลุ่มขนมขบเคี้ยว (Snack)
- (๗) บัญชีหมายเลข ๗ : กลุ่มไอศกรีม (Ice-cream)
- (๘) บัญชีหมายเลข ๘ : กลุ่มน้ำมันและไขมัน (Fat and oil)
- (๙) บัญชีหมายเลข ๙ : กลุ่มขนมปัง (Bread)
- (๑๐) บัญชีหมายเลข ๑๐: กลุ่มอาหารเช้าธัญพืช (Breakfast cereal)
- (๑๑) บัญชีหมายเลข ๑๑: กลุ่มผลิตภัณฑ์ขนมอบ (Bakery products)
- (๑๒) บัญชีหมายเลข ๑๒ : กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารว่าง (Small meal)
- (๑๓) บัญชีหมายเลข ๑๓ : กลุ่มผลิตภัณฑ์จากปลาและอาหารทะเล
(Fish and other aquatic products)

ข้อ ๔ ให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าอาหารที่ได้รับการรับรองให้แสดงสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ไว้ก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ ดำเนินการปรับสูตรให้สอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศฉบับนี้ และให้อาหารที่ได้รับการรับรองไว้เดิมยังคงจำหน่ายได้ต่อไป ภายใน ๑๕ เดือน นับแต่วันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(นางสาวทิพย์วรรณ ปริญาศิริ)

ประธานคณะกรรมการ

พัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

บัญชีหมายเลข ๑

ทำยประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรอง
การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในกลุ่ม "อาหารมื้อหลัก"

ประเภท/ ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์									
อาหารมื้อหลัก (Meal)											
อาหารมื้อหลัก	๑๐๐ กิโลแคลอรี	หลักเกณฑ์การให้คะแนน									
		สารอาหาร	หน่วย	คะแนน						5	
				0	1	2	3	4			
		โปรตีน	กรัม	<0.5, >25*	0.50- 1.00	1.01- 1.50	1.51- 2.00	2.01- 2.50	>2.50, ≤25*		
		แคลเซียม	มิลลิกรัม	<8, >750*	8-16	17-24	25-32	33-40	>40, ≤750*		
		เหล็ก	มิลลิกรัม	<0.14, >1125*	0.14- 0.28	0.29- 0.42	0.43- 0.56	0.57- 0.70	>0.7, ≤1125*		
		ใยอาหาร	กรัม	<0.25	0.25- 0.50	0.51- 0.75	0.76- 1.00	1.01- 1.25	>1.25		
		ไขมันทั้งหมด	กรัม	>3.25	2.94- 3.25	2.62- 2.93	2.30- 2.61	1.98- 2.29	≤1.97		
		ไขมันอิ่มตัว	กรัม	>1.00	0.96- 1.00	0.91- 0.95	0.86- 0.90	0.81- 0.85	≤0.80		
		น้ำตาลทั้งหมด	กรัม	>1.25	1.01- 1.25	0.76- 1.00	0.51- 0.75	0.25- 0.50	<0.25		
		โซเดียม									
		ระยะที่ 1 พ.ศ.2559-2564	มิลลิกรัม	<75, >175	156- 175	136- 155	116- 135	96- 115	75-95		
		ระยะที่ 2 พ.ศ.2565-2567	มิลลิกรัม	<75, >150	136- 150	121- 135	106- 120	91- 105	75-90		
		ระยะที่ 3 พ.ศ.2568-2570	มิลลิกรัม	<75, >125	116- 125	106- 115	96- 105	86-95	75-85		
* เป็นปริมาณต่อหน่วยบริโภค											
การพิจารณาให้การรับรองสัญลักษณ์											
ผลิตภัณฑ์อาหารต้องผ่านเกณฑ์และข้อกำหนดดังต่อไปนี้											
๑. พลังงานของผลิตภัณฑ์ ต้องอยู่ในช่วง ๒๕๐-๕๐๐ กิโลแคลอรีต่อหน่วยบริโภค											
๒. คะแนนสารอาหารของไขมันทั้งหมด ไขมันอิ่มตัว น้ำตาล และโซเดียม ต้องไม่เป็น ๐											
๓. คะแนนรวมของสารอาหารทั้ง ๘ ชนิด รวมกัน ต้องมากกว่าหรือเท่ากับ ๒๐ คะแนน จากคะแนนรวมทั้งหมด ๔๐ คะแนน											

บัญชีหมายเลข ๒

ท้ายประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรอง
การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในกลุ่ม “เครื่องดื่ม^๑”

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เจือปนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
เครื่องดื่ม (Beverage)		
น้ำผัก/น้ำผลไม้ ๑๐๐%	๑๐๐ มิลลิลิตร	น้ำตาลทั้งหมด <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ ๑๒ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร และ ● ≤ ๑๘ กรัม ต่อหนึ่งบรรจุภัณฑ์ โซเดียม ≤ ๑๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร ใยอาหาร ≥ ๐.๗๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร
น้ำผัก น้ำผลไม้ น้ำอัดลม และน้ำหวานกลิ่นรสต่างๆ	๑๐๐ มิลลิลิตร	น้ำตาลทั้งหมด <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ ๖ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร และ ● ≤ ๑๘ กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มี หนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า ๑๕๐% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง และขนาดบรรจุไม่เกิน ๕๐๐ มิลลิลิตร โซเดียม <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ ๔๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร ● ≤ ๑๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร เฉพาะเครื่องดื่ม ที่มีส่วนประกอบของน้ำมะเขือเทศมากกว่าหรือเท่ากับ ๙๐% พลังงานทั้งหมด <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ ๔๐ กิโลแคลอรี ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร ● ≤ ๒๔ กิโลแคลอรี ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร กรณีสูตรมี น้ำตาลและวัตถุให้ความหวานแทนน้ำตาล ● ≤ ๑๐ กิโลแคลอรี ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร กรณีสูตรมี เฉพาะวัตถุให้ความหวานแทนน้ำตาล
เครื่องดื่มธัญพืช น้ำนมถั่วเหลือง	๑๐๐ มิลลิลิตร	น้ำตาลทั้งหมด <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ ๖ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร และ ● ≤ ๑๘ กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มี หนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า ๑๕๐% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง และขนาดบรรจุไม่เกิน ๕๐๐ มิลลิลิตร ไขมันทั้งหมด ≤ ๓.๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร ไขมันอิ่มตัว ≤ ๑ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร โซเดียม ≤ ๔๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร

^๑ ขอบข่ายของผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องดื่ม มิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่อง
เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุปิดสนิท แต่พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เจือปนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
เครื่องดื่ม (Beverage)		
เครื่องดื่มช็อกโกแลต โกโก้ มอลต์สกัด และ เครื่องดื่มที่มีส่วนผสม ของนมหรือโปรตีน	๑๐๐ มิลลิลิตร	น้ำตาลทั้งหมด <ul style="list-style-type: none"> • ≤ ๖ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร <u>และ</u> • ≤ ๑๘ กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า ๑๕๐% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง และขนาดบรรจุไม่เกิน ๕๐๐ มิลลิลิตร ไขมันทั้งหมด <ul style="list-style-type: none"> • ≤ ๑ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร <u>และ</u> • ≤ ๓ กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า ๑๕๐% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง โซเดียม ≤ ๑๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร
ชาปรุงสำเร็จ ^๒	๑๐๐ มิลลิลิตร	น้ำตาลทั้งหมด <ul style="list-style-type: none"> • ≤ ๖ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร <u>และ</u> • ≤ ๑๘ กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า ๑๕๐% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง และขนาดบรรจุไม่เกิน ๕๐๐ มิลลิลิตร ไขมันทั้งหมด <ul style="list-style-type: none"> • ≤ ๐.๖ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร <u>และ</u> • ≤ ๑.๘ กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า ๑๕๐% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง โซเดียม ≤ ๔๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร
		พลังงานทั้งหมด <ul style="list-style-type: none"> • ≤ ๖๐ กิโลแคลอรี ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร • ≤ ๔๐ กิโลแคลอรี ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร กรณีสูตรมีน้ำตาลและวัตถุให้ความหวานแทนน้ำตาล
		พลังงานทั้งหมด <ul style="list-style-type: none"> • ≤ ๔๐ กิโลแคลอรี ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร • ≤ ๒๔ กิโลแคลอรี ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร กรณีสูตรมีน้ำตาลและวัตถุให้ความหวานแทนน้ำตาล • ≤ ๑๐ กิโลแคลอรี ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร กรณีสูตรมีเฉพาะวัตถุให้ความหวานแทนน้ำตาล

^๒ ขอบข่ายของชาปรุงสำเร็จให้เป็นไปตามข้อ 3(3) ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 196) พ.ศ.2543 เรื่อง ชา

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เจือปนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
เครื่องดื่ม (Beverage)		
กาแฟปรุงสำเร็จ ^๓	๑๐๐ มิลลิลิตร	<p>น้ำตาลทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ ๖ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร <u>และ</u> ● ≤ ๑๘ กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า ๑๕๐% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง และขนาดบรรจุไม่เกิน ๕๐๐ มิลลิลิตร <p>ไขมันทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ ๑ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร <u>และ</u> ● ≤ ๓ กรัม ต่อหนึ่งหน่วยบรรจุ เฉพาะเครื่องดื่มที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า ๑๕๐% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง <p>โซเดียม ≤ ๑๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร</p> <p>พลังงานทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ≤ ๖๐ กิโลแคลอรี ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร ● ≤ ๔๐ กิโลแคลอรี ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร กรณีสูตรมีน้ำตาลและวัตถุให้ความหวานแทนน้ำตาล

หมายเหตุ

๑. หนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิงของกลุ่มเครื่องดื่ม คือ ๒๐๐ มิลลิลิตร
๒. ๑๕๐% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิงของกลุ่มเครื่องดื่ม เท่ากับ ๓๐๐ มิลลิลิตร
๓. กรณีเครื่องดื่มที่มีขนาดบรรจุ ๓๐๐-๕๐๐ มิลลิลิตร ต้องมีน้ำตาลทั้งหมดไม่เกิน ๑๘ กรัม
๔. กรณีขนาดบรรจุมากกว่าหนึ่งหน่วยบริโภคที่แนะนำ ต้องมีข้อความแสดงจำนวนครั้งที่แบ่งรับประทานให้ชัดเจน
๕. เครื่องดื่มชนิดผง พิจารณาการให้สัญลักษณ์โภชนาการเฉพาะสูตรที่มีวิธีการชงโดยการเติมน้ำเพียงอย่างเดียวเท่านั้น
๖. เครื่องดื่มทุกชนิดที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคน้อยกว่า ๑๐๐ มิลลิลิตร ไม่อยู่ในขอบข่ายการให้การรับรองสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ”
๗. กรณีที่มีใยอาหารในเครื่องดื่ม การคำนวณค่าพลังงานต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร ใยอาหารจะไม่ถูกคำนวณเป็นพลังงานที่ได้จากคาร์โบไฮเดรต

^๓ ขอบข่ายของกาแฟปรุงสำเร็จให้เป็นไปตามข้อ 3(5) ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 197) พ.ศ.2543 เรื่อง กาแฟ

บัญชีหมายเลข ๓

ท้ายประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรอง
การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในกลุ่ม “เครื่องปรุงรส”^๔

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
เครื่องปรุงรส (Seasoning)		
น้ำปลา	๑๐๐ มิลลิลิตร	โซเดียม $\leq$ ๖,๐๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร
ซอสปรุงรส และซีอิ๊ว		โซเดียม $\leq$ ๕,๐๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร
ซีอิ๊วดำ		โซเดียม $\leq$ ๕,๐๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร
ซีอิ๊วหวาน	๑๐๐ กรัม	โซเดียม $\leq$ ๒,๐๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๔๐ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม
น้ำจิ้มหวาน (เช่น น้ำจิ้มไก่ น้ำจิ้มบ๊วย)		โซเดียม $\leq$ ๙๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๓๐ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม
ซอสหอย		โซเดียม $\leq$ ๒,๐๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๑๑ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม
ซอสพริก		โซเดียม $\leq$ ๗๕๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๑๒ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม
ซอสมะเขือเทศ		โซเดียม $\leq$ ๗๕๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๑๗ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม
ซอสอื่นๆ สำหรับจิ้ม เช่น ซอสเปรี้ยว น้ำจิ้มซีฟู้ด น้ำจิ้มแจ่ว น้ำจิ้มข้าวมันไก่)		โซเดียม $\leq$ ๑,๓๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๑๔ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม
ซอสอื่นๆ สไตล์ตะวันตก (เช่น ซอสบาร์บีคิว ซอสมัสตาร์ด)		โซเดียม $\leq$ ๘๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๑๖ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม
น้ำจิ้มสุกี้		โซเดียม $\leq$ ๑,๕๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๑๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม

^๔ ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

บัญชีหมายเลข ๔

ท้ายประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรอง
การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในกลุ่ม "ผลิตภัณฑ์นม"^๕

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
ผลิตภัณฑ์นม (Dairy product)		
น้ำนมสด นำนม นมผง (นมรสธรรมชาติ นมจืด)	๑๐๐ มิลลิลิตร	ไม่มีการเติมน้ำตาล ไขมันทั้งหมด ≤ ๔ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร ยกเว้น หากหนึ่งหน่วยบริโภคมีปริมาณมากกว่า ๑๕๐% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง ต้องไม่มีการเติมน้ำตาลเพิ่ม และไขมันทั้งหมดไม่เกิน ๑๒ กรัม
นมปรุงแต่ง ผลิตภัณฑ์ของนม		น้ำตาลทั้งหมด ≤ ๘ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร ยกเว้น หากหนึ่งหน่วยบริโภคมีปริมาณมากกว่า ๑๕๐% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง ต้องมีน้ำตาลทั้งหมดไม่เกิน ๒๔ กรัม ไขมันทั้งหมด ≤ ๓.๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร ยกเว้น หากหนึ่งหน่วยบริโภคมีปริมาณมากกว่า ๑๕๐% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง ต้องมีไขมันทั้งหมดไม่เกิน ๑๐.๕ กรัม หมายเหตุ ๑. หนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิงของกลุ่มนมและผลิตภัณฑ์นม พร้อมดื่ม คือ ๒๐๐ มิลลิลิตร ๒. ๑๕๐% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิงของกลุ่มนมและ ผลิตภัณฑ์นมพร้อมดื่ม เท่ากับ ๓๐๐ มิลลิลิตร
นมเปรี้ยว (ชนิดกึ่งแข็งกึ่งเหลว และชนิดพร้อมดื่ม)		น้ำตาลทั้งหมด ≤ ๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร ยกเว้น หากหนึ่งหน่วยบริโภคมีปริมาณมากกว่า ๑๕๐% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิง ต้องมีน้ำตาลทั้งหมดไม่เกิน ๑๑.๒๕ กรัม หมายเหตุ ๑. หนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิงของนมเปรี้ยวชนิดกึ่งแข็งกึ่งเหลว และชนิดพร้อมดื่ม คือ ๑๕๐ มิลลิลิตร ๒. ๑๕๐% ของหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิงของนมเปรี้ยวชนิด กึ่งแข็งกึ่งเหลว และชนิดพร้อมดื่ม เท่ากับ ๒๒๕ มิลลิลิตร
ผลิตภัณฑ์นมชนิดผง		พิจารณาการให้สัญลักษณ์โภชนาการเฉพาะสูตรที่มีวิธีการชง โดยการเติมน้ำเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

^๕ ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณา
จากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

บัญชีหมายเลข ๕

ท้ายประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรอง การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในกลุ่ม “อาหารกึ่งสำเร็จรูป”^๖

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
อาหารกึ่งสำเร็จรูป (Instant food)		
บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป	๕๐ กรัม	โซเดียม $\leq$ ๑,๐๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๕๐ กรัม สำหรับบรรจุภัณฑ์ที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคไม่เกิน ๗๐ กรัม ยกเว้น หากหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า ๗๐ กรัม ต้องมีปริมาณโซเดียมไม่เกิน ๑,๔๐๐ มิลลิกรัมต่อหน่วยบรรจุ
ข้าวต้มและโจ๊กที่ปรุงแต่ง		โซเดียม $\leq$ ๑,๐๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๕๐ กรัม สำหรับบรรจุภัณฑ์ที่มีหนึ่งหน่วยบริโภคไม่เกิน ๕๐ กรัม ยกเว้น หากหนึ่งหน่วยบริโภคมากกว่า ๕๐ กรัม ต้องมีปริมาณโซเดียมไม่เกิน ๑,๐๐๐ มิลลิกรัมต่อหน่วยบรรจุ
แกงจืดและซุปรุ่นเข้มข้น ชนิดก้อน ชนิดผง หรือ ชนิดแห้ง	๑๐๐ กรัม ที่ปรุงสำเร็จ	ไขมันทั้งหมด $\leq$ ๔ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม ที่ปรุงสำเร็จ โซเดียม $\leq$ ๒๔๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม ที่ปรุงสำเร็จ หมายเหตุ เกณฑ์ดังกล่าวนี้หมายถึง ซุปที่เป็นลักษณะผงหรือก้อน และเติมน้ำเพื่อรับประทานได้ทันที ซึ่งไม่รวมถึงซูปก้อนที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหาร

^๖ ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

บัญชีหมายเลข ๖

ท้ายประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรอง
การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในกลุ่ม “ขนมขบเคี้ยว”^๗

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
ขนมขบเคี้ยว (Snack)		
มันฝรั่งทอดหรืออบกรอบ ข้าวโพดคั่วทอดหรืออบกรอบ ข้าวเกรียบทอดหรืออบกรอบ อาหารขบเคี้ยวชนิดอบพอง สาหร่ายทอดหรืออบกรอบ หรือเคลือบปรุงรส ปลาเส้นทอด หรืออบกรอบ หรือปรุงรส ขนมปังกรอบ หรือแครกเกอร์ หรือบิสกิต เวเฟอร์สอดไส้	๑๐๐ กรัม	พลังงานทั้งหมด $\leq$ ๑๕๐ กิโลแคลอรีต่อหนึ่งหน่วยบริโภค น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๗ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม ไขมันอิ่มตัว $\leq$ ๖ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม โซเดียม $\leq$ ๕๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม
ถั่ว นัต และเมล็ดพืชแห้ง	๑๐๐ กรัม	พลังงานทั้งหมด $\leq$ ๒๐๐ กิโลแคลอรีต่อหนึ่งหน่วยบริโภค ไม่มีการเติมน้ำตาล ไม่มีการเติมน้ำมัน ยกเว้นเป็นไปเพื่อการปรุงรสชาติ โดยอนุญาตที่ปริมาณ $\leq$ ๐.๓% โซเดียม $\leq$ ๑๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม

^๗ ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

บัญชีหมายเลข ๗

ท้ายประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรอง
การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในกลุ่ม "ไอศกรีม"^๘

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
ไอศกรีม (Ice cream)		
ไอศกรีม	๑๐๐ กรัม	พลังงานทั้งหมด $\leq$ ๑๓๐ กิโลแคลอรีต่อหนึ่งหน่วยบริโภค น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๒๐ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม ไขมันอิ่มตัว $\leq$ ๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม โซเดียม $\leq$ ๑๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม

^๘ ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

บัญชีหมายเลข ๘

ท้ายประกาศคณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรอง การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในกลุ่ม “น้ำมันและไขมัน”^๔

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
น้ำมันและไขมัน (Fat and oil)		
เนยเทียม	๑๐๐ กรัม	ไขมันอิ่มตัว $\leq$ ๒๗ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม โซเดียม $\leq$ ๑๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม
มายองเนส น้ำสลัด และ แซนดีวิชสเปรด	๑๐๐ กรัม	พลังงานทั้งหมด $\leq$ ๓๕๐ กิโลแคลอรีต่อ ๑๐๐ กรัม น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๑๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม ไขมันอิ่มตัว $\leq$ ๔ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม โซเดียม $\leq$ ๗๕๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม

^๔ ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

บัญชีหมายเลข ๙

ท้ายประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรอง
การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในกลุ่ม “ขนมปัง^{๑๐}”

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
ขนมปัง (Bread)		
ขนมปังไม่มีไส้	๑๐๐ กรัม	น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๖ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม ไขมันทั้งหมด $\leq$ ๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม โซเดียม $\leq$ ๔๕๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม ใยอาหาร $\geq$ ๓ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม

^{๑๐} ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

บัญชีหมายเลข ๑๐

ท้ายประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรอง
การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในกลุ่ม “อาหารเช้าซีเรียล^{๑๑}”

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
อาหารเช้าซีเรียล (Breakfast cereal)		
อาหารเช้าซีเรียล	๑๐๐ กรัม	น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๒๐ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม ไขมันอิ่มตัว $\leq$ ๓ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม โซเดียม $\leq$ ๓๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม ใยอาหาร $\geq$ ๖ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม

^{๑๑} ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

บัญชีหมายเลข ๑๑

ท้ายประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรอง
การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในกลุ่ม "ผลิตภัณฑ์ขนมอบ"^{๑๒}

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
ผลิตภัณฑ์ขนมอบ (Bakery products)		
คุกกี้และเค้ก	๑๐๐ กรัม	พลังงานทั้งหมด $\leq$ ๑๑๐ กิโลแคลอรีต่อหนึ่งหน่วยบริโภค อ้างอิง และหนึ่งหน่วยบริโภคที่แสดงที่ฉลาก น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๒๐ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม ไขมันทั้งหมด $\leq$ ๒๒ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม โซเดียม $\leq$ ๓๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม ใยอาหาร $\geq$ ๓ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม

หมายเหตุ

ปริมาณน้ำหนักรายหนึ่งหน่วยบริโภคอ้างอิงให้เป็นไปตามบัญชีหมายเลข ๒ แนบท้ายประกาศกระทรวง
สาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๘๒) พ.ศ.๒๕๔๑ เรื่อง ฉลากโภชนาการ

^{๑๒} ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณา
จากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

บัญชีหมายเลข ๑๒

ท้ายประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรอง การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในกลุ่ม “ผลิตภัณฑ์อาหารว่าง^{๑๓}”

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
ผลิตภัณฑ์อาหารว่าง (Small meal)		
กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารว่าง ชนิดไส้เค็ม/ไส้เนื้อสัตว์ เช่น แซนด์วิช แฮมเบอร์เกอร์ ขนมปังมีไส้ และซาลาเปา	๑๐๐ กิโลแคลอรี	พลังงานทั้งหมด ๑๕๐-๒๕๐ กิโลแคลอรีต่อหนึ่งหน่วยบริโภค น้ำตาลทั้งหมด ≤ ๒.๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ กิโลแคลอรี ไขมันทั้งหมด ≤ ๓.๒๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ กิโลแคลอรี โซเดียม ≤ ๑๗๕ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กิโลแคลอรี
กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารว่าง ชนิดไส้หวาน/ไส้ครีม/ คัสตาร์ด/แยม/ผลไม้) เช่น แซนด์วิช ขนมปังมีไส้ และซาลาเปา		พลังงานทั้งหมด ๑๕๐-๒๕๐ กิโลแคลอรีต่อหนึ่งหน่วยบริโภค น้ำตาลทั้งหมด ≤ ๓.๗๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ กิโลแคลอรี ไขมันทั้งหมด ≤ ๓.๒๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ กิโลแคลอรี โซเดียม ≤ ๑๕๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กิโลแคลอรี

^{๑๓} ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

บัญชีหมายเลข ๑๓

ท้ายประกาศคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
เรื่อง เกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการที่ใช้ประกอบการพิจารณารับรอง
การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการ "ทางเลือกสุขภาพ" ในกลุ่ม "ผลิตภัณฑ์จากปลาและอาหารทะเล"^{๑๔}

ประเภท/ชนิดอาหาร	ฐานคำนวณ	หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการพิจารณาให้สัญลักษณ์
ผลิตภัณฑ์จากปลาและอาหารทะเล (Fish and other aquatic products)		
เนื้อปลาในน้ำแร่และน้ำเกลือ	๑๐๐ กรัม	ไม่มีการเติมน้ำตาล ไม่มีการเติมน้ำมัน โซเดียม $\leq$ ๓๕๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม
เนื้อปลาในน้ำมัน		ไม่มีการเติมน้ำตาล ไขมันทั้งหมด ^{๑๕} $\leq$ ๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม โซเดียม $\leq$ ๓๕๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม
เนื้อปลาในซอสมะเขือเทศ และซอสพริก		น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๒ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม ไขมันทั้งหมด ^{๑๕} $\leq$ ๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม โซเดียม $\leq$ ๔๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม
ปลาและอาหารทะเลปรุงรส		น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม ไขมันทั้งหมด ^{๑๕} $\leq$ ๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม โซเดียม $\leq$ ๔๕๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม
ปลาและอาหารทะเลทอด หรืออบกรอบ		น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม ไขมันทั้งหมด ^{๑๖} $\leq$ ๒๐ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม โซเดียม $\leq$ ๔๕๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม
ผลิตภัณฑ์จากปลาและ อาหารทะเลสด (ซูริมี)		น้ำตาลทั้งหมด $\leq$ ๓ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม ไขมันทั้งหมด ^{๑๕} $\leq$ ๕ กรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม โซเดียม $\leq$ ๕๕๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑๐๐ กรัม

^{๑๔} ขอบข่ายของกลุ่มอาหารแต่ละกลุ่มมิได้จำกัดเฉพาะประเภทหรือชนิดอาหารตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่พิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการบริโภคที่มีความคล้ายคลึงกัน

^{๑๕} กำหนดให้มีปริมาณไขมันทั้งหมดน้อยกว่าหรือเท่ากับ ๕ กรัม/๑๐๐ กรัม หากปริมาณไขมันทั้งหมดมากกว่า ๕ กรัม แต่ไม่เกิน ๑๐ กรัม ปริมาณไขมันอิ่มตัวต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ ๓๓ ของปริมาณไขมันทั้งหมดนั้น

^{๑๖} กำหนดให้มีปริมาณไขมันทั้งหมดน้อยกว่าหรือเท่ากับ ๒๐ กรัม/๑๐๐ กรัม โดยปริมาณไขมันอิ่มตัวต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับ ร้อยละ ๓๓ ของปริมาณไขมันทั้งหมดนั้น

ภาคผนวก ๒

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ
เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
ระหว่าง
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข
และ สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล

นโยบายของคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงด้านอาหารและโภชนาการสู่คุณภาพชีวิตที่ดี กำหนดให้มีการส่งเสริมการใช้ข้อมูลโภชนาการเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริโภคในการเลือกซื้อและบริโภคอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการเหมาะสมต่อสุขภาพ และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ผลิตอาหารปรับสูตรผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่าทางโภชนาการที่ดีขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการลดการบริโภคอาหารหวาน มัน เค็ม ของผู้บริโภค ที่นำไปสู่การลดความเสี่ยงของการเกิดภาวะโภชนาการเกิน และโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-communicable diseases, NCDs) ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาและส่งเสริมการใช้สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข และสถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้ตกลงและลงนามร่วมกันในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 ในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้

"สัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย" หมายความว่า สัญลักษณ์ที่แสดงบนฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร ที่ผ่านการตรวจสอบและได้รับการรับรองตามเกณฑ์สารอาหารหรือคุณค่าทางโภชนาการ โดยมีรูปแบบดังต่อไปนี้

ข้อ 2 บทบาทหน้าที่

2.1 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ร่วมพิจารณาและกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ สำหรับการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
- (2) เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ และสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายให้ผู้บริโภคทราบ ผ่านช่องทางต่างๆ อย่างทั่วถึง
- (3) ส่งเสริม สนับสนุน และแนะนำให้ผู้ประกอบการพัฒนาสูตรผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการที่ดีขึ้น และผ่านตามหลักเกณฑ์การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

สำนักงานคณะกรรมการ
อาหารแห่งชาติ
คุณภาพ • ปังคับ • ปลอดภัย • ยั่งยืน

2.2 สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล มีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ สำหรับการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย
- (2) เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายให้ ผู้บริโภคทราบ ผ่านช่องทางต่างๆ อย่างทั่วถึง
- (3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการพัฒนาสูตรผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณค่าทาง โภชนาการที่ดีขึ้น และผ่านตามหลักเกณฑ์การแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย รวมทั้งให้คำแนะนำแก่ ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการขอแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่ายบนฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร
- (4) ประสานกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาในการให้ข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการแสดงสัญลักษณ์โภชนาการอย่างง่าย

ข้อ 3 การแก้ไขเปลี่ยนแปลงบันทึกข้อตกลง

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้อาจมีการปรับปรุง แก้ไข หรือเพิ่มเติม เพื่อความเหมาะสม ได้ตามความเห็นชอบร่วมกันของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และ สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยหากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดให้แจ้งอีกฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้า และเมื่อทั้งสอง ฝ่ายพิจารณาตกลงเห็นชอบร่วมกันแล้ว ให้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพิ่มเติมเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อ 4 บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ ให้มีผลถือปฏิบัตินับตั้งแต่วันที่ทั้งสองฝ่ายได้ลงนามใน บันทึกข้อตกลงฯ เป็นต้นไป

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ ทำขึ้นเป็นสองฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน ทั้งสองฝ่าย ได้รับทราบและจะถือปฏิบัติตาม โดยต่างเก็บไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงนาม ณ วันที่ 11 กันยายน 2558

ลงชื่อ

(นายแพทย์บุญชัย สมบูรณ์สุข)

เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

กระทรวงสาธารณสุข

ลงชื่อ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิสิฐ จະวะะสิต)

ผู้อำนวยการสถาบันโภชนาการ

มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาคผนวก ๓

แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการ
“ทางเลือกสุขภาพ”

แบบสอบถาม
แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ”

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบแสดงความคิดเห็น

๑. ชื่อ-สกุล			
๒. ตำแหน่ง			
๓. หน่วยงาน			
๔. เบอร์ติดต่อ			
๕. E-mail			
๖. กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารที่ ได้รับการรับรอง (สามารถเลือกได้มากกว่า ๑ กลุ่มผลิตภัณฑ์)	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> ☐ อาหารมือหลัก ☐ เครื่องดื่ม ☐ เครื่องปรุงรส ☐ ผลิตภัณฑ์นม ☐ อาหารกึ่งสำเร็จรูป ☐ ขนมขบเคี้ยว ☐ ไอศกรีม </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> ☐ ไขมันและน้ำมัน ☐ ขนมปัง ☐ อาหารเข้าัญพืช ☐ ผลิตภัณฑ์ขนมอบ ☐ ผลิตภัณฑ์อาหารว่าง ☐ ผลิตภัณฑ์จากปลาและอาหารทะเล ☐ ยังไม่มีผลิตภัณฑ์อาหารที่ผ่านการรับรอง </td> </tr> </table>	☐ อาหารมือหลัก ☐ เครื่องดื่ม ☐ เครื่องปรุงรส ☐ ผลิตภัณฑ์นม ☐ อาหารกึ่งสำเร็จรูป ☐ ขนมขบเคี้ยว ☐ ไอศกรีม	☐ ไขมันและน้ำมัน ☐ ขนมปัง ☐ อาหารเข้าัญพืช ☐ ผลิตภัณฑ์ขนมอบ ☐ ผลิตภัณฑ์อาหารว่าง ☐ ผลิตภัณฑ์จากปลาและอาหารทะเล ☐ ยังไม่มีผลิตภัณฑ์อาหารที่ผ่านการรับรอง
☐ อาหารมือหลัก ☐ เครื่องดื่ม ☐ เครื่องปรุงรส ☐ ผลิตภัณฑ์นม ☐ อาหารกึ่งสำเร็จรูป ☐ ขนมขบเคี้ยว ☐ ไอศกรีม	☐ ไขมันและน้ำมัน ☐ ขนมปัง ☐ อาหารเข้าัญพืช ☐ ผลิตภัณฑ์ขนมอบ ☐ ผลิตภัณฑ์อาหารว่าง ☐ ผลิตภัณฑ์จากปลาและอาหารทะเล ☐ ยังไม่มีผลิตภัณฑ์อาหารที่ผ่านการรับรอง		

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลแบบแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขับเคลื่อน สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” (Healthier Choice Logo)

ประเด็นคำถาม	ระดับความเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความเห็น	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” เป็นสัญลักษณ์ที่ผู้ประกอบการใช้ในการจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการปรับสูตรลดหวาน มัน เค็ม					
2. สัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” บนฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นจุดขายที่ทำให้ผู้บริโภคหันมาสนใจเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์ของท่าน ส่งผลให้ยอดขายผลิตภัณฑ์สูงขึ้น กรณีไม่เห็นด้วย โปรดระบุเหตุผล					
3. องค์กรของท่านมี 3.1 ผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์ “ทางเลือกสุขภาพ” เป็นร้อยละเท่าใดของผลิตภัณฑ์อาหารในกลุ่มเดียวกันทั้งหมด 3.2 สัดส่วนของผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์ “ทางเลือกสุขภาพ” ที่จำหน่ายออกสู่ตลาดต่อผลิตภัณฑ์อาหารที่ยังไม่ได้ออกสู่ตลาดเป็นร้อยละเท่าใด เพราะเหตุใด 3.3 ผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับการรับรองสัญลักษณ์ “ทางเลือกสุขภาพ” เป็นผลิตภัณฑ์ยอดนิยมหรือไม่ อย่างไร	....				
4. ท่านมีข้อคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับการรับรองสัญลักษณ์ “ทางเลือกสุขภาพ” 4.1 หากเห็นด้วย โปรดตอบคำถามข้อ 5.1 4.2 หากไม่เห็นด้วย โปรดตอบคำถามข้อ 5.2					

ประเด็นคำถาม	ระดับความเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความเห็น	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
<p>5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่</p> <p>5.1 หากค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บเป็น 10,000 บาท ต่อผลิตภัณฑ์ มีอายุ 3 ปี หากไม่เห็นด้วย โปรดเสนอแนะอัตราค่าธรรมเนียมเรียกเก็บที่เหมาะสม อยากรให้ค่าธรรมเนียมอยู่ที่ 3000 บาทต่อผลิตภัณฑ์/3ปี เพื่อดึงดูดให้ผู้ประกอบการที่สนใจ เข้าร่วม</p> <hr/> <hr/> <p>5.2 กรณีไม่เห็นด้วยกับการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม โปรดระบุเหตุผล และข้อเสนอแนะ</p> <hr/> <hr/>					
<p>6. ท่านมีความคาดหวังและข้อเสนอแนะต่อทิศทางการขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ในประเด็นดังต่อไปนี้ อย่างไร</p> <p>6.1 หน่วยรับรอง</p> <p>คาดหวังให้ทางหน่วยรับรองมีกลุ่มของผลิตภัณฑ์ที่ครอบคลุมและหลากหลายมากขึ้น เช่น กลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเนื้อสัตว์ กลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปกระป๋อง (ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์)</p> <hr/> <hr/>					
<p>6.2 เกณฑ์คุณค่าสารอาหาร</p> <p>ในทุกปีมีการจัดลำดับ TOP 3 ในแต่ละกลุ่มผลิตภัณฑ์ โดยใช้คะแนนคุณค่าสารอาหารเป็นเกณฑ์</p> <hr/> <hr/>					

ประเด็นคำถาม	ระดับความเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความเห็น	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
6.3 กลยุทธ์และการขับเคลื่อน					
6.4 การประชาสัมพันธ์					
7. ท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสัญลักษณ์โภชนาการ “ทางเลือกสุขภาพ” ของภาคอุตสาหกรรมอาหาร อย่างไร					

ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบแสดงความคิดเห็น

*****